

NAŠ GLAS

Št. 4 · Leto XIII · 3. IV. 1992

Poština plačana v gotovini

IZ VSEBINE:

- *Iskanja v podjetništvu*
- *Kritični rezultati gospodarstva*
- *Stavkovni val v Posavju*
- *Videm: sanacija ali stečaj*
- *Šušteričeva zgodba o Vidmu*
- *Sadjarji veliko izvažajo*
- *Kako gre Novolesovim podjetjem*
- *Obračunavanje elektrike po novem*
- *Obvestilo za štipendiste*
- *Prosta delovna mesta*

Klub podjetnikov in gospodarska zbornica:

O razvoju podjetništva v občini Krško

Podjetništvo naj bi bilo, tako kot je drugod po Evropi, gonilna sila gospodarstva. V občini Krško je registriranih okrog 180 podjetnikov, nekateri so zrasi iz obrtnikov, nekateri sploh ne delajo, zelo malo pa je v tej strukturi proizvodnih podjetij. V glavnem imamo trgovine, svetovanja in podobne stvari, ni pa proizvodnje z načrti in programi, tako v Posavju kot v celi Sloveniji. Če hočemo to oživiti, bo treba veliko sodelovanja z izvršnimi sveti, pomoči in svetovanja tako tistim z utečenimi podjetji kot začetnikom.

S to oceno je začel svoje uvodno razmišljanje predsednik Kluba podjetnikov občine Krško, **Emil Vehovar**. Klub in Gospodarska zbornica sta za 11. marec sklicala srečanje svojih članov s predstavniki občinskega izvršnega sveta in direktorico SDK. Očitno si podjetniki od srečanja niso obetali kaj prida koristi, saj se jih je vabilu odzvala le peščica. Po drugi strani pa je predsednik občinskega izvršnega sveta **Franc Čermelič** ocenil, da je škoda zaradi slabe udeležbe tudi v tem, ker podjetniki niso izkoristili prilike, da dajo vladi usmeritve, ki bi jih ta potem preko ministrov in skupščine verificirala, potem pa postopoma uresničevala.

Podjetniki pričakujejo od občinske vlade pomoč pri financiranju svojih programov, hitrem in učinkovitem urejanju formalnosti v zvezi z dokumentacijo ter sodelovanju pri dvigu ravni in kakovosti znanja. V ta namen morajo podjetniki dobiti središče (lahko je to tudi gospodarska zbornica) za zbiranje in pretok potrebnih informacij, organiziranje usposabljanja, pomoč pri iskanju potrebnega zagonskega kapitala ali sestavljanju in nabavljanju potrebne dokumentacije... "Nekateri ljudje sicer imajo dobre ideje, a bodo prej umrli, kot jim bo uspelo zamisel spraviti na papir ali celo sestaviti investicijski načrt ter urediti dokumentacijo!" je slikovito opisal položaj sekretar sekretariata za razvoj, **Franc Jenič**. Takim je treba pomagati!

Ponovno se je zataknilo pri lanskem posojilu, ki ga je izvršni svet namenil razvoju drobnega gospodarstva, pa so ga nekateri porabili za sanacijo svojih zavoženih programov (tako E. Vehovar, op. ur.), po drugi strani pa je izvršni svet opravil poseg, s katerim je pogumnim kreditojemalcem olajšal nenadno breme, ki je nastalo s porastom inflacije na skoraj 1000 odstotkov. Izvršni svet je posojilo vrnil banki, posojilojemalci pa bodo svoje kredite vrnili tako, kot je bilo zapisano v njihovih pogodbah. V prihodnjem koraku **ne bo posojila**, pač pa se je občinska vlada odločila, da **nadaljnja sredstva nameni ureditvi cenjenih poslovnih prostorov, ki bodo služili kot inkubator za mlade podjetnike**.

Kar zadeva **izobraževanje**, smo slišali tudi zahtevo po **ustanovitvi posebnega sklada** in po oblikovanju programov, **namenjenih usposabljanju managerjev**. To so lahko lastniki podjetij ali pa ljudje, ki so po izobrazbi ustrezni, predstavljajo pa v podjetjih drugo linijo kadrov. Te (družbena) podjetja sila nerada pošiljajo na usposabljanje, pa bi morala! Manjka nam znanja, a edino to nas lahko reši. Podjetniki se menda še kar znajdejo na področju financ, zmanjka pa jih pri trženju, komerciali... Njihovo znanje je pri tem menda preskromno celo za prodor v slovenski prostor, nikar za v tujino. Zato so se zavzeli za oblikovanje sklada sredstev, namenjenih usposabljanju podjetnikov in iskanju ustreznih programov.

Podjetniki si želijo tudi **hitrejšega reševanja formalnosti** (pridobivanje dokumentov...), ki je sedaj še urejeno s starimi zakoni.

Emil Vehovar

Tu bi morali poiskati najkrajše možne poti, tako da tisti, ki ima tujega partnerja ali interesenta, ne bo po nepotrebnem izgubljal časa. **Emil Vehovar**: "Tam, kjer gre za hitro akcijo in veliko investicijskega denarja, bo moral tudi kdo izmed predstavnikov upravnih organov poriniti roko v ogenj, da se bodo stvari v zvezi z dokumentacijo izpeljale hitreje, čeprav še vseeno v skladu z zakonodajo. Sedaj nas bo lahko reševala hitrost in ne zapiranje v pisarne. To ne leti na vas (občinsko raven), ampak bolj na republiko. Enak papir sem pred dva meseca čakal iz Beograda 14 dni, sedaj pa ga iz Ljubljane ni bilo dva meseca. Birokracija nam je torej ostala, če se ni celo nekoliko povečala! Sedaj bomo pač morali stopiti zelo hitro, pri tem bomo morda naredili tudi kak napačen korak, a to še vedno ne bo tako hudo, kot če bomo ostali na mestu." Predstavil je tudi idejo o dotoku italijanskega kapitala, ki bi ga lahko dobili dovolj, pa moramo najti garante. Rešitev bi bila v ustanovitvi nove mešane banke v Krškem, pa če hočejo, tudi z 80 % tujega deleža. (Tako Vehovar). Posla bi bilo dovolj za lesno industrijo, tekstilno, papirno in kovinsko. To so branže, v katere bi Italijani investirali.

Franc Jenič: "Bistvena naloga države je, da ustvari pogoje: prostorske, tržne, da ne govorim o makroekonomskih. Osnovna ideja in tveganje pa ležita na posamezniku. Če tega pri naših ljudeh ni, potem se narodi ločijo po lenobi, zagnanosti... Res pa je, da nam manjka kadrov. Zato bo najboljša naložba izvršnega sveta v kadre. Krediti so lahko ali pa ne učinkoviti, lahko so socialni ali dobičkonosni. Zato smo letos v proračunu opredelili dve kategoriji pomoči: ena je socialna, v smislu podpore začetnikom, brezposelnim ..., druga pa je za razvoj podjetništva kot takega. Mogoče se bomo celo dogovorili, da bi bil to sklad, kar je po zakonu možno. Močno pa bi si želeli skupnega programskega dela. Mi lahko pomagamo pri razvoju, ideje pa ne moremo dati. Skušali bomo tudi usposobiti pravno službo ali center,

ki se bo razvil v skladu s potrebami, treba pa je tu videti nekakšno dvojnost, ki nastaja z zbornico. Zbornica ima informacijski sistem, mi pa nekaj denarja. Neumnost bi bila, da ne bi iz obojega naredili nečesa skupaj in si pomagali. V prvi fazi lahko z informacijami, z idejami. Imamo ekonomiste in bančnike, ki poznajo metodologijo, ki bi vse potrebno zajeli, preverili še možnosti po kriteriju demografsko ogroženih območij... Tako ne bi bil tak problem, če bi stopili

skupaj. Govorim o osrednji instituciji, ki bi bila koalicija vseh, ki nekaj hočemo."

Skratka: gospodarska zbornica bo morala postati to, kar je na zahodu, in tej usodi se ne bodo mogle ogniti niti banke. Pri tem so razpravljajci mislili predvsem na potrebo po kapitalu, ki naj bi ji banke stregle tudi tako, da bi dovoljevale posojila na hipoteko. ■

Obrtna zbornica Krško:

“Z nami sicer ne bo obogatela, bo pa družba preživela!”

“Bali smo se, da bo zaradi krize celo upadlo število obratovalnic in zaposlenih, a podatki kažejo drugače. Če bomo ostali pri tem številu, bomo lahko zadovoljni, saj smo ena redkih občin v Sloveniji, kjer imamo v povprečju več kot enega zaposlenega na obratovalnico,” je komentiral stanje obrti v občini Krško predsednik njene zbornice, Ivan Molan.

Svoj zbor so obrtniki imeli 18. marca in že udeležba je pokazala, koliko upanja (hote ali nehote) polaga občinsko vodstvo v razvoj domačih obrtnikov. Spominjam se namreč časov, ko je tajnik zbornice, Jože Cvar, naslednji dan po seji bentil, da njihovo (takratno) združenje v občini ne velja niti toliko, da bi jih predstavniki družbenopolitične skupnosti prišli pozdravit na zbor. Udeležba gostov je bila tokrat polnoštevila.

Podatki kažejo, da je lani poraslo število trgovskih in upadlo število proizvodnih obratovalnic. Vzrok?! Ni dela, repromateriala, gotovinskega pretoka, ker nihče redno ne plačuje... To je bila le prva zamera, ki smo jo slišali na račun oblasti: morala bi se zavedati, da se vsaka proizvodnja spodbuja z rednim plačevanjem. Kriza je tako prizadela proizvodne dejavnosti, da je dela samo še za preživetje, telefonske linije ne služijo več dogovarjanju o poslih, pač pa pošiljanju faksov, ki potrjujejo kompenzacije. Bolje pa so začele delati družbene trgovine, ki jih je spodbudila in ogrozila zasebniška konkurenca. Oddajanje (in dosežena cena) poslovnih prostorov na CKŽ 23 je pokazalo, da ti gredo v promet, res pa je, da bi morala cena lokalov za storitvene dejavnosti, ki jih ljudje potrebujejo, biti taka, da bi si jih obrtniki lahko privoščili. Takoj za to ugotovitvijo je sledila pripomba, da

Leta 1991 je bilo v Krškem 412 obratovalnic s 475 zaposlenimi, letos pa si služi kruh 510 ljudi v 487 obratovalnicah. Glede na porast števila obratovalnic bi bilo sicer pričakovati tudi večje število zaposlenih, a vsega se ne da imeti. Lani se je povečalo predvsem število trgovskih obratovalnic. Tako imamo sedaj 114 avtoprevoznikov, 67 gostincev, 46 trgovcev, 19 frizerjev, 47 kovinarjev in nekaj čez 193 ostalih dejavnosti. V občini je tudi 120 takih s popoldansko obrtjo, za katere lahko pričakujemo, da se bodo postopoma razvile.

moramo v občini čim prej dokončati obljubljeno obrtno cono pod Leskovicem. Dokumenti zanj so menda že kar na kupu, manjka pa programov, vsebine, je pojasnil občinski sekretar za razvoj, **Franc Jenič**. Vsekakor so še isti večer sklenili nekaj dogovorov, na podlagi katerih naj bi pospešili dokončanje obrtne cone. Ena od cokel razvoju obrtništva so vsekakor tudi bližnji mejni prehodi in carina. Izgubili smo svoje naravno zaledje in tu je oblast naredila sila malo: če že morajo biti formalnosti, morajo papirji biti izdani hitro, in to bo

Kar je res, je res: obrtniki sicer očitajo novi oblasti, da jim je pod njo še slabše, kot jim je bilo pod prejšnjo, kar bi utegnilo biti celo res, če si ogledamo nekatere podatke. Po drugi strani pa tudi drži, da so za nove oblasti zbori obrtnikov deležni polne pozornosti njenih predstavnikov. Vseh, ki imajo take ali drugačne uradne stike z njimi. Celotankirji so se pokazali nekoliko drugače: srečali smo vodstveno ekipo iz posavske Ljubljanske banke in direktorico relativno nove Mesne hranilnice Krško, Marijo Grojzdek.

Na sliki: delovno predsedstvo.

najustreznejše na obrtniški zbornici! Tudi sicer je gospod Molan ocenil, da se bodo obrtne zadrage obdržale ne glede na to, kaj bo prinesla nova zakonodaja.

Obrtniki, tako v svojem uvodu Ivan Molan, niso preveč zadovoljni z izobraževanjem svojega kadra (potrebujejo več ročnega znanja), s plasiranjem razvojnega dinarja za obrt (niti v občinskem niti v republiškem merilu), s finančno in davčno politiko (ponovil je opredelitev iz Gospodarskega vestnika "genocid nad obrtništvom") in še z marsičim. Pohvalno pa se je izrazil o delu občinskih upravnih organov

NAŠ GLAS
NAŠ GLAS

NAŠ GLAS – SKUPŠČINSKE DELEGATSKE INFORMACIJE – Izdaja: INDOK center Skupščine občine Krško – Naklada: 2500 izvodov – Odgovorni urednik: Ivan Kastelic – Uredništvo: CKŽ 12, 68270 Krško, telefon: (0608) 21-868, telefax (SO Krško): (0608) 21-828, 21-678 – Grafična priprava in tisk: Papiroti – vse iz papirja Krško, d.o.o. – Na podlagi mnenja Ministrstva

za informiranje Republike Slovenije št. 23/160-92, izdanega 5. marca 1992, se za Naš glas kot izdelek informativnega značaja plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 % . – Za točnost podatkov in informacij, ki so objavljeni kot uradna obvestila, pojasnila ali strokovna gradiva, odgovarjajo posamezne službe, organi oziroma strokovni delavci, ki so pod temi besedili podpisani. – Rokopisov in slik ne vračamo.

in izvršilnega odbora obrtniške zbornice. Zbornici je uspelo celo pravočasno umakniti svoje počitniške zmogljivosti (prikolice) iz Poreča, s članarino so gospodarili smotno in cilje bodo lahko tudi letos dosegli...

Veliko krepkih so udeleženci zbora namenili dveurni splošni opozorilni stavki, ki je bila ravno tisto jutro. "Kdo si upa za dve uri blokirati promet na cestah in odklopiti elektriko ter nas, od katerih uspešnosti je odvisno marsikaj, prisiliti, da dve uri stojimo. Skratka: stališča so bila daleč od tistega, kar smo slišali med stavekajočimi. Ti so s stavko hoteli doseči, da bi se tudi tisti, ki jih socialna stiska še ni prizadela, zamislili in zavzeli zanje. Obrtniki imajo pač svojih križev in težav čez glavo dovolj!

Opozorila: Smo nerazviti jug Slovenije in kaže, da bo tako ostalo na vseh področjih. Tudi v gostinstvu. K sreči imamo v Krškem eno najboljših gostinskih ponudb v Posavju in če dobiš poslovnega partnerja, ga imaš vsaj kam peljati. Tega ne smemo zapraviti! **Podjetništvo:** na papirju je zaživel zelo hitro, veliko jih bo obogatelo z ropom družbenega premoženja. Pravi podjetniki pa so tisti, ki nekaj delajo, ostali pa ustvarijo z malo zaposlenimi ogromno prometa, ki nastaja na račun ropa drugih. **Sklad za razvoj:** večno neskladje med željami, potrebami in možnostmi. Odgovorni menijo, da so vlaganja iz njega opravili kar gospodarno, kar bo potrdila tudi ustrezna analiza, ki jo pripravljajo. Perspektiva je morda tudi v ustanovitvi posebne agencije, ki b gospodarila s temi sredstvi. **Bančništvo:** zbrani so slišali predstave nove banke v Krškem, Mestne hranilnice d.d. Spremljali so tudi vzajemno prepričevanje med njeno direktorico in direktorjem posavske Ljubljanske banke, dr. Dejanom Avsecem. O obrestnih merah, novostih pri devizah in sovlaganju pa naslednje: obrestne mere ne smejo biti nižje, kot je inflacija, saj denarja ne smejo razvrednotiti. Glede na to, da gre za najbolj zreli del gospodarstva, so se bankirji pripravljali pogajati in razmisliti o vsakem posebej. Marsikaj dajo tudi na ime prosilca (tako Dejan Avsec), medtem ko morajo programi prosilcev začetnikov zdržati polno metodo ekonomskega in finančnega preverjanja. Tudi sicer je bilo slišati zahteve po hitrem obračanju denarja: če pride zjutraj v banko ali na račun; ga je treba opoldne razdeliti...

Še nekaj paberkov iz razprave: Posavje je trenutno lokacijsko manj vredno v Sloveniji in če hoče dobiti dobre programe, mora za vabo nastavitvi ugodnejše cene, kot so kjerkoli drugje (I. Molan). Obnovo Križmanove hiše je dobil Pionir tudi ob pogoju, da bo dela ponudil domačim obrtnikom. Z zbijanjem cen do nesmisla so jih prevzeli zunanji, a domači se bodo hudo uprli kakršnim koli podražitvam in aneksom k pogodbi! Vedno znova je prišla na dan potreba po povečanju plačilne discipline. Včasih so bile za kršitev DUR-a predvidene finančne in zaporne kazni, kar je zagotavljalo red. Poslanec Metod Šonc je dobil nalogo, da v republiški skupščini sproži čim prejšnje urejanje tega področja. Denar, namenjen razvoju obrti, bi kazalo vložiti v ureditev zemljišč in tako olajšati naložbe bodočim investitorjem. Marsikaj bi lahko uredili tudi preko občinske skupščine, saj dokumente sprejemajo na njenih zasedanjih. Žal pa je tam vse premalo pripomb in amandmajev k dokumentom, ki jih dobijo poslanci na mizo (Vojko Omerzu). Sicer pa se kažejo možnosti za sodelovanje (in razvoj) obrti tudi v okviru mednarodnega sodelovanja krške občine s prijateljskima Obrigheimom in Lonigom. Vsekakor pa niso krški obrtniki pripravljani "mednarodno sodelovati" po pravilih, ki so si jih zamislili tisti obrtniki iz ostalih delov bivše Jugoslavije, ki imajo

tu le prijave in delovna dovoljenja, obrt pa registrirano drugje. Medobčinski inšpektorat bi se jih moral lotiti vsaj tako krepko, kot se domačinov! Če se ta problem v kratkem ne uredi, bodo krški obrtniki prisiljeni odločno protestirati, saj končno za naše nezaposlene plačujejo, medtem ko neloyalna konkurenca vozi cenene delovne skupine z juga.

Pred koncem zasedanja so udeleženci sprejeli še nekaj dokumentov, opravili potrebne volitve, predlagali konstituiranje sklada za razvoj drobnega gospodarstva in se odločili za ustanovitev sekcije tekstilcev (16 jih je) v svoji zbornici.

Ivan Molan, predsednik krške obrtniške zbornice, je našel kar nekaj madežev: lastninjenje na srečo ni prizadelo obrtnikov, sicer pa je to, kar se dogaja danes, prava sramotna kraja družbenega premoženja! Podjetja z dobrimi programi in uspehi ne bi smela kar tako propadati in prehajati v zasebne roke. Tudi političnih strank bo kmalu toliko, da jih več ne bo moč prešteti, ves denar zanje pa gre iz proračuna. Demokracija je lepa in pametna reč, a tudi ljudje morajo biti pametni, to danes pa je čista borba za oblast. Stranke objublajo vse sorte, namesto da bi se lotile tudi reševanja gospodarstva. Če bo šlo tako naprej, ne bo v redu!

Dr. Dejan Avsec, direktor LB: "Danes programi niso poceni, njihove dimenzije so velike, saj so tudi realne možnosti temu primerne. Zato pa je treba splesti skupaj sprego bank, zavarovalnic, uporabiti hipoteke... Bankirji se tudi zavedamo, da so devize obrtnikov na njihovih računih predvsem obratni kapital in bi lahko z njimi povečevali promet. Zato se bo treba o teh sredstvih pogovarjati individualno!"

Marija Grojzdek, direktorica Mestne hranilnice Krško, je predstavila svojo novo banko. Sicer pa so bile njene pripombe namenjene nediscipliniv in plačilnem prometu, ki jo mora urediti država, premajhni konkretizaciji programov razvoja v Sloveniji, neopredeljenosti deficitarnih obrti... "Pri nas bo kmalu problem postala hrana, a tega se nihče ne loti, ni lastninske zakonodaje, po kateri se bo pojavilo zasebnitvo in veliki (državni) investicijski sistemi... Mestna hranilnica je od 1. januarja 1992 zbrala na tem področju okrog 6 milijonov SLT in ta sredstva plasira v pospeševanje obrti, kmetijstva, tudi v družbeni sektor, kjer pa nosilci niso vedno zanesljivi, zato se oprijemajo garancij, hipotek, sefov, zavarovalnice..." **Kot zasebna banka sicer ne bi smeli opravljati neposrednega deviznega poslovanja, zato nastopajo le kot komisionarji.**

Almira Božovič, direktorica SDK: Ocena gospodarjenja zasebnega podjetništva

Po stanju 31. 12. 1991 je bilo v občini Krško registriranih 125 zasebnih podjetij, ki so zaposlovala 112 ljudi. Zaključne račune jih je oddalo samo 83. Tri jih niso, čeprav bi to morala storiti, iz ostalih pa so dali izjavo, da niso delali in ustvarili prometa. V vsem Posavju je bilo ob prelomu leta 365 zasebnih podjetnikov in od tega jih je polovica v Brežicah. Od ostale polovice jih je 2/3 v Krškem in 1/3 v Sevnici. Izmed krških 125 podjetnikov se jih le 36 ukvarja s proizvodno dejavnostjo, 89 pa jih je neproizvodnih (trgovine, svetovalnice...)

Almira Božovič

Zaposlenost v zasebnih podjetjih je od 21 v juniju 1990 zrasla na 51 v juniju 1991, v zadnji polovici leta 1991 pa se je skoraj podvojila. Vzrok za to je gotovo v stiskah delavcev, ki jih morajo podjetja odpuščati. Nekaj je tudi takih, ki se želijo dokazati in imajo smisel za podjetništvo, veliko pa jih je stiska prisilila, da poizkusijo srečo. Skupno predstavljajo 1,7 % zaposlenih v Krškem. V celotnem rezultatu krškega gospodarstva so zasebni podjetniki ustvarili 3,1-odstotni delež v prihodku, to je 8,3 milijona DEM. Bruto dobiček je bil 325 tisoč DEM, njegov delež pa 7,1 % v celotnem bruto dobičku krškega gospodarstva. Delež akumulacije v strukturi celega gospodarstva je bil 12,5 % ali 320 tisoč DEM. Očitno je samo majhen del (5000 DEM) dobička šel nekam drugam – izven podjetja. Vse ostalo je ostalo v podjetjih in je pripravljeno za akumulacijo. Tudi mimo izgub ni šlo, te niso lastne le družbenemu gospodarstvu. Nabralo se jih je za okrog 3,9 milijona SLT ali 80.000 DEM. Tri podjetja v zasebni lasti so tudi v stečajnem postopku. Akumulacija na zaposlenega v zasebnem podjetništvu je 140.000 SLT (2.800–3.000 DEM), v družbenem gospodarstvu pa 300 DEM, mogoče 320. Očitno zasebniki lahko z zelo pametno računico marsikaj naredijo. Kaže pa, da v krškem gospodarstvu proces zmanjšanja števila zaposlenih (na zelo krut način: poslali so jih na cesto) še ni prišel do dna. (Ne)zaposlenost tudi ni edini problem, je pa merilo. Res je tudi, da se zasebni podjetniki ne zatekajo vedno v zaposlovanje, pač pa imajo veliko sklenjenih pogodb o delu. Zato tudi podatek, da pri njih dela samo 112 delavcev, ni povsem resničen!

Zasebni podjetniki so startali od nič (ob ustanovitvi) in prigrispodirili, kar pač so, zato kake posebno učinkovite primerjave ni možno delati. Sicer pa je Almira Božovič uspešnost krškega gospodarstva ocenila dokaj skromno in dodala, da tudi bistveno slabši pogoji gospodarjenja ne morejo biti popolno opravičilo za to, da imamo v Krškem rezultate gospodarjenja toliko slabše in manj spodbudne oziroma kar zaskrbnjuje. Meni, da je nekorekten in nepošten tisti podjetnik, ki se tolaži s tem, da je za vse to krivo slabo leto z vsemi svojimi značilnostmi. Izključna krivda ni v tem. Tudi znotraj podjetništva nam manjka zelo veliko, navaditi se bomo morali odpravljati notranje, subjektivne slabosti. **V Posavju je industrijska proizvodnja padla bolj kot v republiškem povprečju!** Indeks fizičnega obsega industrijske proizvodnje je v občini Krško lani padel za skoraj 17 točk globlje kot v Sloveniji glede na indeks 100 iz leta 1990. Tudi tujina se nam je zaprla, padajo rezultati v izvozu. Za celotno gospodarstvo je značilna izredna nelikvidnost.

Informacija o prostih delih in nalogah v Posavju

Posavske organizacije so objavile potrebe po delavcih ali pripravnikih za opravljanje naslednjih del in nalog:

	dela in naloge	poklic	prijava do
v občini Krško:			
AOP PODETJE ZA RAČUNALNIŠKO OBDELAVO PODATKOV	delavca za nedoločen čas: finančni knjigovodja	ekonom. tehnik	31.3.92
TEMELJNO SODIŠČE NOVO MESTO, ENOTA KRŠKO	2 delavca za nedoločen čas: strojepiski, zapisnikarici	upravni tehnik	4.4.92
v občini Sevnica:			
TRUBARJEV DOM UPOKOJENCEV, LOKA PRI ZIDANEM MOSTU	delavca za določen čas (12 mes.), strežnica, negovalka	bolniška strežnica	9.4.92
UPRAVNI ORGANI OBČINE SEVNICA	delavec za nedoločen čas, referent za gradbene zadeve	dipl.ing. gradb. za konstrukc. ali nizke gradnje	2.4.92

Dodatne informacije glede o datumu objave prostih del in nalog, roku prijave, zahtevanih delovnih izkušnjah, OZD in ostalih delovnih pogojih lahko dobite na Republiškem zavodu za zaposlovanje – enoti Sevnica (tel. 81-130) ter v izpostavah v Krškem (22-206) in Brežicah (63-041).

Kadrovski delavci o pokojninskem zakonu

Društvo kadrovskih delavcev Posavja je 31. marca organiziralo posvet o novem pokojninsko-invalidskem zakonu Republike Slovenije, ki je začel veljati 1. aprila. Strokovni izvajalec je bil g. **Jože Kuhelj**, svetovalac generalnega direktorja Skupnosti pokojninsko-invalidskega zavarovanja RS v Ljubljani. Razgovor je potekal predvsem o vsebini amandmajev k novemu zakonu, ki jih je obravnaval republiški parlament, poudarek pa je veljal razlogom in posledicam njihovega sprejetja oziroma zavrnitve.

Izvajalec je hkrati seznanil udeležence tudi z vrsto konkretnih vprašanj, ki so jih v zadnjih dneh na republiški zavod naslavljali zavarovanci iz vse Slovenije, saj je s sprejetjem zakona začela veljati vrsta novosti, ki slabšajo kriterije upokojevanja in pridobitve drugih pravic.

Posveti oziroma seminarji z aktualnimi vsebinami s kadrovskega področja so stalna oblika dela Društva kadrovskih delavcev v Posavju, kar je bilo ugotovljeno tudi v poročilu društva na letni skupščini, ki so jo organizirali takoj po seminarju. Društvo je v preteklem letu organiziralo podobne seminarje tudi za področja stanovanjske zakonodaje, zaposlovanja, pripravništva in ostale delovne zakonodaje, izvajalci pa so bili priznani strokovnjaki s teh področij dela.

V program dela Društva kadrovskih delavcev za prihodnje leto so zapisali, da bodo s takšnimi oblikami dela nadaljevali, saj so se izkazale za najprimernejše, spremenjena zakonodaja pa bo oblikovala njihovo vsebino.

Povzela
Kristina Blatnik-Fuks

Gospodarstvo krške občine v preteklem letu

Izguba petkrat večja od dobička

Razpad jugoslovanskega trga in finančnega sistema, vojna v Sloveniji in Hrvaški, ki je pretrgala prodajo in oskrbo s surovinami, so dogodki, ki so preteklo leto posebno hudo prizadeli posavsko gospodarstvo. Niso pa to edini vzroki, na slabo poslovanje so vplivali tudi cene ter neustrezna tečajna in kreditno-monetarna politika, ocenjujejo v krški izpostavi Službe družbenega knjigovodstva, kjer so po zaključnih računih podjetij ocenili lanskoletno poslovanje. Med posavskimi občinami po slabih gospodarskih rezultatih izstopa občina Krško.

Cene so se do konca decembra 1991 v primerjavi z letom prej dvignile: pri proizvajalcih za 124 %, na drobno za 117,7 in cene življenjskih potrebščin za 115 %.

S padcem fizičnega obsega industrijske proizvodnje za 16,7 % občina Krško presega tako slovensko kot posavsko povprečje. Tu se je najbolj zmanjšal izvoz, v celoti za 60 % in na konvertibilne trge za 56 %. Krško gospodarstvo je imelo največje likvidnostne probleme. Nad 5 dni v letu je imelo blokiran žiro račun povprečno 16 podjetij, zneski blokacij so proti koncu leta strmo naraščali in so decembra znašali že blizu 200 milijonov tolarjev. V prvi polovici 1991 je SDK dala 6 predlogov za stečajni postopek za podjetja iz občine Krško, v enem od njih je bil stečaj končan, v ostalih pa uveden postopek za prisilno poravnavo ali stečaj. Po uvedbi moratorija je SDK spremljala podjetja, ki izpolnjujejo pogoje za stečaj, in konec 1991 je bilo takih v krški občini sedem. Nezaposlenost je med letom ves čas naraščala, krška občina je bila konec 1991 s 1.279 nezaposlenimi na drugem mestu v Posavju, ki je imelo skupaj 3.272 brezposelnih, to pa je delež, ki predstavlja 18,5 % vseh zaposlenih v gospodarstvu in družbenih dejavnostih.

Finančni rezultati se ujemajo s poslovnimi. Medtem ko v sosednih dveh občinah odhodki niso presegli prihodkov, je gospodarstvo krške občine doseglo razmerje 13,3 milijarde prihodkov : 14,4 milijarde odhodkov. Na tujih trgih smo dosegli le 6,7 % prihodkov (letu prej jih je bilo 11,9 %). Za primerjavo povejmo, da se je v sosednih občinah ta delež zvišal, v brežiški s 4 na 5,4 % in v sevniški s 17,6 na 20,6, in tu so dohodki od prodaje na tujem tudi nominalno najvišji. Amortizacija v dohodku ima v krški občin sicer najvišji delež (11 %) v Posavju, vendar je je bilo več kot tri četrtine obračunane v enem samem elektrogospodarskem podjetju, in če jo primerjamo z rastjo cen, je nadvse skromna. Izguba, velika 1,3 milijarde tolarjev, je v krški občini petkrat večja od dobička (okoli 230 milijonov tolarjev) in osemkrat večja od akumulacije; njen delež v prihodkih se je z 2,1 % v letu 1990 lani znižal na 1,2 %. (V sevniški občini je izguba trikrat višja od akumulacije, medtem ko je v Brežicah dosegla le desetino akumulacije.) Preko 85 % izgube so v Krškem ustvarila podjetja v mešani lasti, okoli 14 % družbena podjetja in 0,3 % zasebna.

Podatke o poslovanju dopolnimo še s podatki o **vplačilih za javno porabo**. V krški občini je bilo za proračun,

pokojninsko in invalidsko zavarovanje in sklade vplačanih 1.471.135 tolarjev (v brežicah 753.439 in v Sevnici 591.600). Po razporeditvi na t. i. proračunske nosilce je krškemu občinskemu proračunu ostalo 412.671 tolarjev (to je 28 %, 69,4 % je dobil republiški proračun. Brežiški občinski proračun je dobil 19,8 % vsote (149.113 tolarjev), 76,5 % je "dal" republikli. V Sevniški občini je bila delitev taka: 102.239 tolarjev ali 17,3 % za občinski proračun in 78,6 % za republiškega.

Območna gospodarska zbornica:

Kako premakniti voz izgub

Odbor Območne gospodarske zbornice Posavja je na svojo zadnjo sejo (31. marca) povabil direktorje podjetij, direktorice krške Službe družbenega knjigovodstva, predsednika Kluba podjetnikov in kluba Manager in še podpredsednika Gospodarske zbornice Slovenije Dagmarja Šusterja. Udeležba sicer ni bila polnoštevilna (tudi podpredsednik GZS se vabilu ni odzval), navzoči pa so ob glavni točki seje, informaciji o poslovanju posavskega gospodarstva v preteklem letu, sprejeli večje število zaključkov, ki so jih narekemale ugotovitve o slabih gospodarskih rezultatih in slabih pogojih gospodarjenja.

Zaključki

1. Odbor Območne zbornice ocenjuje, da so bila gospodarska gibanja na območju Posavja v letu 1991 po ekonomskih pokazateljih in analizi SDK Krško v negativnem trendu, zato poziva vse subjekte, da se angažirajo v prizadevanja za izboljšanje gospodarskega stanja v podjetjih.

2. Meja z Republiko Hrvaško je za posavsko gospodarstvo ovira za hitrejši razvoj. Zaradi tega bi moralo območje pridobiti določene bonitete, kot so:

- investicijska vlaganja v gospodarsko infrastrukturo,
- zasebnim podjetjem omogočiti odpiranje špedicijskih služb na mejnih prehodih z R Hrvaško,
- carinarnica Krško naj uvede delovni čas tudi ob sobotah in poenostavi carinsko poslovanje,
- zakonodajalec naj sprejme zakon o carini in dopolni zakon o maloobmejnem prometu.

3. Odbor Območne zbornice poziva vse subjekte v družbi, da se zavzemajo, da skupščina Republike Slovenije sprejme lastninsko zakonodajo in omogoči lastninsko preoblikovanje podjetij.

4. Vlada R Slovenije naj se zavzema za večjo likvidnost v državi in gospodarstveniki za dogovorjene plačilne roke, ki pogojujejo tekoče poslovanje gospodarskih subjektov.

5. Dinarska sredstva gospodarstva, ki so se na žiro računih SDK zbrala pred 21. 10. 1991, naj se kompenzirajo v razmerju 1:1 s hrvaškim dinarjem oziroma višje v korist tolarja.

6. Tečajna politika je nespodbudna za izvoznike zaradi nizkega tečaja tolarja. Banka Slovenije naj takoj popravi tečaj tolarja in pristopi k selektivnemu kreditiranju gospodarstva. Nedopustno je, da so sredstva Banke Slovenije v celoti prenesena na poslovne banke, ki pa nimajo posluha za selektivne kredite.

7. Multilateralna kompenzacija naj se v R Sloveniji opravi tako, da bodo podjetja prijavila svoje terjatve, ne pa dolgove. S tem bi dosegli večjo učinkovitost medsebojnih poravnjav.

8. Vsa podjetja, ki so v letu 1991 prikazala negativni poslovni uspeh, naj takoj pristopijo k sanacijskim programom.

Posebno mesto in odgovornost gre podjetju Videm CPP Krško in poslovni Posavski banki Krško, da angažirata vse strokovne potenciale za sanacijo podjetja.

9. Območna zbornica Krško se bo preko Gospodarske zbornice Slovenije zavzemala za realizacijo tistih sklepov, ki imajo širši pomen. (Pripravil M. Unetič)

Jože Mulej, predsednik OGZ Posavja, in mag. Fridl, pomočnik generalnega sekretarja GZS.

Obisk iz Lonigo:

Za tesnejše gospodarske stike

Občina Krško, Območna gospodarska zbornica in Obrtna zbornica Posavja so ustanovile gospodarsko komisijo. Delegacija občine Krško je bila že pred lansko vojno v prijateljski italijanski občini Lonigo, sedaj pa bo obisk vrnila delegacija gospodarske zbornice pokrajine Veneto. Za pripravo in delo med srečanjem (razgovori o sodelovanju) so 25. marca v Krškem ustanovili delovno telo, v katerem so Vojko Omerzu, Franc Černelič, Jože Mulej, Miloš Medved, Emil Vehovar in Ivan Molan. Z gosti se bodo pogovarjali o možnostih tujih vlaganj v mešana podjetja pri nas, v nove programe v Posavju. Gre za kovinsko, tekstilno, mizarstvo in papirniško industrijo ter za možnost usta-

Delavnica za delo pod posebnimi pogoji v Leskovcu:

POTREBUJE DELO

Kljub temu da v Delavnici pod posebnimi pogoji v Leskovcu, ki jo trenutno obiskuje 23 zmerno in težje duševno prizadetih odraslih oseb, počnemo marsikaj, nas je zelo prizadelo, da v zadnjem času nismo uspeli dobiti nikakršnih kooperantskih del.

Tako smo se zadnji dve leti prisiljeni ukvarjati le z lastnim kooperantskim programom, ki temelji izključno na ročni izdelavi, saj zaenkrat nimamo nobenih strojev oziroma pripomočkov, ki bi obogatili in razširili naš lastni program.

Za naše varovance so še posebej primerna in nenadomestljiva enostavna in kooperantska dela. Z njimi zaposlujemo težje prizadete osebe, ki niso sposobne izdelati dovolj kakovostnega izdelka, primerne za prodajo. Kooperantska dela pa je mogoče razdeliti na več faz in tako za vsakega posameznika najti njemu primerno delo, ki ga bo z veseljem opravljal. Tudi zanje je namreč pomemben občutek, da opravljajo čisto "ta pravo" in koristno delo, tako kot delavci v tovarnah. Tako nam delo ne pomeni le vira za izboljšanje mesečnih nagrad varovancem, ampak v prvi vrsti njihovo ustrezno zaposlitev, ki jim omogoča samopotrjevanje in daje občutek koristnosti.

Čeprav se zavedamo novonastalih razmer v gospodarstvu, s čimer nas ob naših obiskih v delovnih organizacijah in pri obrtnikih običajno odpravijo, menimo, da te ne bi smele biti izgovor, s katerim bi za dolgo časa zaprli vrata pred tistimi, za katere smo ob različnih priložnostih govorili, da so skrb celotne družbe.

Zato pozivamo predvsem obrtnike in delovne organizacije, ki imajo za nas primerna dela, da nas obiščejo oziroma pokličejo telefonsko številko (0608) 32-179.

Stanka Pleterski,
vodja DPP

Delavnica za delo pod posebnimi pogoji
68273 Leskovec pri Krškem
Tel. (0608) 32-179

Po naročilu izdelujemo:

- tapiserije in
- stenske slike (semenke).

Opravljamo enostavna kooperantska dela:

- lepljenje,
- sortiranje,
- pakiranje,
- sestavljanje...

Opravljamo storitve:

- pomožna dela pri urejanju delovnih prostorov in okolice.

Delo opravimo kvalitetno, hitro in poceni!

novitve mešane banke, o kateri smo pisali že v poročilu o delu Kluba podjetnikov.

Na sestanku so tudi ugotovili, da vse prizadevanje in vlaganje ne bo koristilo, če ne bomo vlagali v management, v kadre in njihovo znanje. Zato je komisija sklenila, da mora vsaj trem ljudem izmed članov, ki jih vključuje, vsako leto zagotoviti usposabljanje v managerski šoli na Bledu ali na Brdu, hkrati pa bodo vsako leto pripravili tudi seminar za izpopolnjevanje. Ideja je tako daleč, da smo videli tudi že ponudbe posameznih izobraževalnih institucij, ki bi se bile pripravljene lotiti tega dela.

Novolesu so globoke korenine pomagale

DO PREOBRATA V POSLOVANJU

Ko so maja lani pregledovali poslovanje novomeškega Novolesa, je med njegovimi petnajstimi podjetji trinajst imelo izgubo. Na najnižji točki svojega poslovanja je sistem vsak mesec ustvaril za 2 milijona mark izgube in lani se je nabralo za 90 milijonov SLT. Kljub dokaj brezizhodnemu stanju in skepsi bančnikov so ugotovili, da se izplača potruditi in zastaviti sanacijo podjetja. Tako je generalni direktor Novolesovega holdinga Milan Bajželj pričel tiskovno konferenco, ki so jo 17. marca sklicali v Kostanjevici.

Sanacijo poslovanja so zastavili po korakih in prvi vmesni mejnik je bil ob koncu lanskega leta. Delovna skupina, ki je prevzela sanacijo podjetja, je ocenila, da ima za razvoj na voljo v povprečju boljše osnovne potencialne kot ostala slovenska industrija. Pri tem so ocenjevali kakovost programov, ekološko neoporečnost tehnologije in surovinsko bazo. Pri odločitvi, da se lotijo dela, jih je po besedah gospoda Bajžlja spodbudil tudi sum, da je neuspešnem poslovanju botrovalo preveč neznanja in šlamparije na kupu. Tako so si zastavili cilj, da do konca leta spravijo tekoče poslovanje iz izgub. To jim je dejansko tudi uspelo, avgusta lani so poslovali "na ničli", ob koncu leta pa so bili že na pozitivu. Naslednji cilj jim je, da podjetja ohranijo tekoče poslovanje z dobički. Vseskozi so jim seveda za vratom tudi dolgovi iz preteklosti, o katerih se pogajajo z upniki. Nekateri pristajajo na spremembo dolgov v lastninske deleže, pri drugih bo treba doseči podaljšanje. Doslej so odkrili skupno 22 milijonov dolga in od tega jih 14 zapade že januarja 1993! Če si hočejo pridobiti zaupanje upnikov, morajo rigorozno stremeti k tekočemu poslovanju z dobičkom. Kaže, da ni bilo zaman, saj upniki vendarle sedaj kažejo voljo do prolongiranja dolgov. Ves sistem so zastavili tako, da vključijo v sanacijska prizadevanja vse delavce Novolesa. Brez trdnega dogovora s sindikatom ni stabilnosti, zato so se s njim pogodili in podpisali kolektivno pogodbo. Sedaj so vsa podjetja dosegla 80 odstotkov plače, ki jo predvideva pogodba. Razen treh, ki imajo višje plače zaradi uspešnega poslovanja. Če uspejo obdržati sedanji tempo, jim bo v 3-4 letih uspel razvojni preobrat: preboj na zunanje tržišče, in sicer v višjem kakovostnem in cenovnem razredu, kot so ga dosegali doslej.

Milan Bajželj: "S takim odnosom do plač smo pri ljudeh aktivirali voljo do dodatnih (potrebnih) žrtev. Vsi, ki bodo ob koncu leta 1992 poslovali z normalnimi dobički, imajo stvarne možnosti, da se njihove plače proti koncu leta približajo 100-odstotnemu uresničevanju kolektivne pogodbe. Če bodo ustvarili večji dobiček od normiranega, si ga bodo 30 % avtomatsko razdelili za plače. To sem obljubil in to bom tudi uresničil. Seveda pa morajo podjetja ves svoj dobiček odvajati lastniku, saj bo treba poravnati tudi dolgove! Vsa podjetja so pred časom z referendumom prešla v last Novolesa, nanj so prenesli tudi izgube in presežne delavce. To se je izkazalo za napako, razen če je kdo skušal naplahtati upnike, saj holding brez dobička ni mogel plačevati dolgov. A tudi tako očiščena podje-

tja so ponovno zašla v izgube! Trenutno smo lastniki petnajstih podjetij hčera, ki so v naši 100-odstotni lasti. Lastninsko preoblikovanje bo šele prišlo na vrsto, možne bodo osamosvojitve, kombinacije, zlasti v programih treh krških podjetij, ki niso tipično Novolesova."

Trenutno se ukvarjajo tudi s kadri: štirideset strokovnjakov, ki so v zadnjih letih zapustili Novoles, so povabili, naj se ponovno pridružijo kolektivu. Po Bajžljevih besedah ima Novoles močne korenine in brez njih podjetju v 6-8 mesecih ne bi uspelo strmega padanja preobrtni v poslovanje z dobičkom. Sila nezadovoljni pa so z zunanjimi razmerami, z vsemi zakoni, ki so bili objavljeni, ker so škodljivi za Novoles in gospodarstvo, na

tržišču vlada velika zmeda s carinami, davki, menjalnimi tečaji... Zaradi vsega tega mora Novoles kupiti čim več lesa za poletno zalogo v pogojih, ko lesa ni v izobilju in je denarja še manj. Zato so predstavniki tega podjetja izrazili solidarnost z opozorilno stavko 18. marca. "Tudi demokracije brez materialne opore je kmalu dovolj," pravi direktor Bajželj.

Seveda smo se imeli novinarji možnost podrobneje seznaniti s poslovanjem Novolesovih podjetij v Krškem:

Lipa v Kostanjevici danes dela tekoče z dobičkom in ima možnost za nadaljnje partnerstvo v okviru Novolesa, medtem ko bi

Novolesovi predstavniki na tiskovni konferenci: Tatjana Kompan-Jankovič, vodja tržnega komuniciranja, Milan Bajželj, generalni direktor Novolesa, Janko Lubi, direktor Sigmata, Peter Pucelj, direktor Bora, Vida Omerzel, direktorica Kanuja, in Silvo Miklavž, direktor Lipe. Na posnetku ni videti, da se je seje poleg novinarjev udeležil tudi (nepovabljeni) predsednik izvršnega sveta občine Krško. Poudaril je, da občina denarja za vlaganje nima, je pa zainteresirana za ohranitev delovnih mest. Pokrivanja obveznosti nismo v preteklosti jasno opredelili, a kljub temu ne bi radi, da bi se s premiki kadrov siromašilo določeno področje. Novoles je tudi prevzel opremo, ki ima določeno vrednost, zato je dolžan enakopravno skrbeti, da sistem kot celota deluje. Zavedamo se, da lahko pomaga ali pa zruši vse skupaj, in ne bi rad, da prehitre poteze pripeljejo do razsula!

Milan Bajželj: "Namenoma nismo delali nikakršne razlike med krškimi in ostalimi podjetji – razlika je le v specifiiki vsakega podjetja. Konflikti so in še bodo, a očitno so naše korenine še toliko globoke, da pomagajo premagati vse to. Bo pa stvar v prihodnje še težja! Podjetja morajo planirani dobiček ustvariti in sedaj so dokazala, da je to možno. Je pa res, da dobiček ne pripada njim, ampak lastniku, saj je to garancija, da bomo čim prej odplačali 22 milijonov DEM dolga. Zato bomo del dobička lastniki odtegovali še naprej. Kasneje ga bomo plasirali v nove programe."

za samostojnost potrebovala zunaje partnerje. Tovarna je bila zgrajena leta 1984 in je kooperant ostalim tovarnam, saj izdeluje stružene elemente. V zadnjih dveh letih je ostala brez trga in se intenzivno preusmerja – vrača na stari program stavbnega pohištva. Letos pričakujejo 3,8 milijona DEM dohodka. Ocenjujejo, da je Lipa sposobna preživeti, ker je povpraševanje mnogo višje od zmogljivosti. Slišali smo tudi obžalovanje direktorja Lipe, Silva Miklavža, da je kolektiv prenesel pristojnosti na krovno podjetje, in dopovedovanje generalnega direktorja, češ da ni bila prenesena le lastnina, pač pa tudi dolгови, da pa Lipa sama itak ne bi mogla zase zagotoviti preživetja, ki nujno vodi le preko močnega prodora y mednarodno konkurenco.

Kanu v Velikem Podlogu dela po svojih programih z malenkostno tekočo izgubo, ki pa je neproblematična. Njihovo poslovanje precej obremenjujejo delavci na čakanju (34 % jih je), ki so jih iz Novolesa ponovno predstavili v njihovo breme. Če ne bi morali zaslužiti tudi za njihove plače, bi že tekoče poslovali z dobičkom. So ena najmanjših Novolesovih družb, ki je ostala pri kemični predelavi in se ukvarja z razvojem novih programov. Lotili so se izdelave elementov za programe v gradbeništvu, 55 % proizvodnje pošiljajo v izvoz, ostali del zmogljivosti pa namenijo namiznim ploščam, čolnom... Zlasti zadnje je sezonska proizvodnja, ovira jo tudi padec standarda, zato se je skušajo znebiti, kar pa ne gre čez noč. Kljub vsemu je Kanu lani posloval pozitivno. V zadnjih treh mesecih so si požrtvovalno prizadevali, da bi z dobrim poslovanjem ohranili vsaj sedanjih 22 delovnih mest.

Bor v Krškem tekoče posluje z dobičkom in sodi med dva ali tri Novolesove programe, ki so najbližji evropskim standardom. Do konca 1992 si bo po oceni generalnega direktorja brez težav lahko zagotovil dobiček in lahko se bo lotil tudi lastninskega preoblikovanja, z Novolesom ali drugimi partnerji. Vsa njihova proizvodnja gre v izvoz, v Zahodno Evropo, na Bližnji Vzhod, Avstralijo in ZDA. Delajo tudi za domači trg: letos so že opremili dve restavraciji hotela v Rogaški Slatini. So ozko specializirani za program miz evropskega srednjega razreda, izdelujejo manjše serije samo iz lesa listavcev.

Sigmat v Brestanici čaka 17. aprila prvi narek za stečajni postopek. Delavci niso dobili plač že od oktobra lani in so že 16. marca pričeli stavko, ki teče tudi še v času, ko nastaja pričujoče besedilo. Le vmes so se domenili, da ne bodo več hodili v podjetje, ampak bodo doma, ker si tako lahko prihranijo vsaj prevozne stroške. Malo smo skušali potipati po krivdi za nastali položaj v tem podjetju, pa hudo srečne roke nismo imeli pri tem. Stvari so se odmaknile, ljudje, ki bi bili morebiti krivi, so že druge, od tistih, ki so ostali, pa ima skoraj vsak svojo verzijo odgovora – če sploh hoče govoriti.

Janko Lubi, direktor Sigmata: "Sigmat je bil orientiran na izvoz investicijske opreme, prodaja je padla in ostali smo brez sredstev za izplačilo OD. Največji problem pri vsem je prepričanje naših ljudi, da je Sigmat postavil, s preoblikovanjem (referendum – op. avt.) pa je šel denar drugam. Zato se ob lanskem avgustovskem štrajku ni dalo dogovoriti za stečaj, posledica so bili neizplačani osebni dohodki in štrajk. Izdelovali smo betonske mešalce in naša prodaja je padla od okrog 500 kosov letno na minimum. S temi programi ne more preživeti več kot 10–15 ljudi, ostalo pa nas je 34. Velik del škode je nastal zaradi splošnih razmer, tu je svoje odigrala prekinitve poslova z Jugom ob spremembi valute. Tako imamo izven Slovenije za 300–400 tisoč dolga. Iskali smo rešitev tudi v privatizaciji, saj nam je pomembno le, da bo delo. Tudi polovico proizvodne hale bi dali v najem."

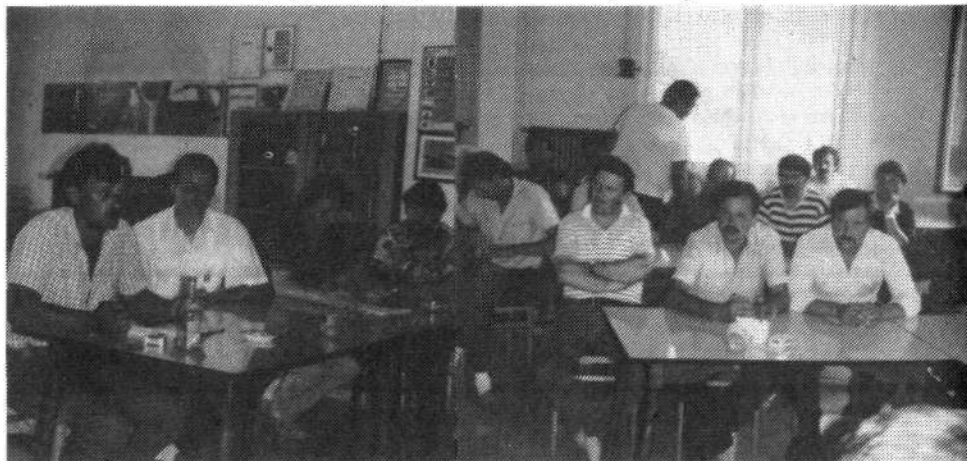
Ob avgustovskem štrajku v Sigmatu so delavci očitali takratnemu vodstvu tovarne, da jih ni poklicalo s čakanja na delo, metdem ko so zaradi zamude pri dobavnih rokih izgubili stranko. Dokler so bili ljudje tam, o tem

in še o čem v Sigmatu nismo mogli dobiti nikakršne izjave, ko so se zaključili sestanki in pogovori, pa ni bilo več koga vprašati, ker so se delavci razšli po domovih.

Milan Bajželj: "Programi v Sigmatu so, žal, brezupni. Poskusili smo vse, da do take situacije ne bi prišlo, a kaže, da bo. Delamo tudi vse, da bi našli nove programe. Če bi bilo možno lani doseči sporazum z njihovimi delavci, bi bilo danes gotovo drugače. Tako pa smo po pregledu stanja stvari nekako pognali, direktor Lubi je zagrabil za delo in mesec ali dva so stvari tekle tako, da je dobro kazalo. Čez nekaj časa bi, ob pomoči, zlezli do tekočega dobička. Danes je Novoles v takem položaju, da ga k sreči tudi polom Sigmata ali katere koli druge enote ne bo potopil. Ni pa več denarja, ki bi ga lahko vlagali v njegovo vzdrževanje. Skupščina Sigmata nekaterih predlogov ni sprejela z dvotretjinsko večino, brez tega pa ni bilo pri nas zaupanja, da jim ne bo treba kar naprej voziti denarja... Delež Sigmata v Novolesu znaša 5–6 %, ampak za nas je vsak program dragocen. Mogoče smo se z njim ukvarjali še intenzivneje kot z drugimi."

Štrajk v Sigmatu poleti 1991

Stavkovni val v Posavju

Vlada naj nam razloži, kako se da preživeti z 8.000 tolarji, pa se bomo stavki odpovedali!

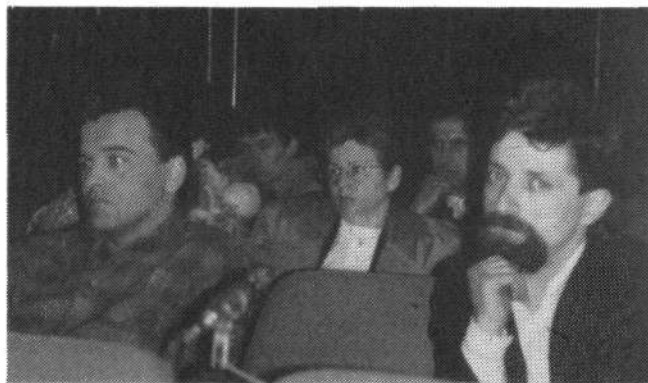
V Posavju v povprečju čaka na delo 1500–1800 ljudi. Skupaj s prijavljenimi na Zavodu za zaposlovanje je to okoli 5500 delavcev, kar predstavlja več kot 20 % od zaposlenih na tem območju. K temu je treba dodati še, da tudi ogromna večina tistih, ki zaposlitev imajo, le s skrajnimi naporimi povezuje konec s koncem. Ti so se tokrat (18. marca) odločili za priključitev dveurni splošni opozorilni stavki Svobodnih sindikatov Slovenije. Vsaj tako je moč razbrati iz podatka, ki smo ga novinarji še isti dan po stavki dobili na tiskovni konferenci sindikatov. Podatek pove, da je eno- do dveurno stavko spoštovalo okrog 12.000 ljudi, to je 90 % zaposlenih, včlanjenih v Svobodne sindikate oziroma 60 % vseh zaposlenih v Posavju. V dveh podjetjih se je stavka podaljšala čez dve uri, iz okolij, kjer se zaradi kolektivnih dopustov ali narave dela stavki niso mogli pridružiti, pa so stavkajočim izrazili moralno podporo.

Funkcionarja posavskih Svobodnih sindikatov, Jože Černoša in Vlado Rožič. Zahteve, ki jih je vladi poslala Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, so obsežno popisane, strnemo pa jih lahko v nekaj točk. Gre za ukinitvev zakona o plačah in odpravo administrativnega urejanja plač, pravična cena dela pa naj bo dogovorjena med sindikati in delodajalci. Druga zahteva je sprejem zakona o kolektivnih pogodbah in zagotovitev pravne varnosti delavcev ter takega zakona o zajamčenih plačah, da bo od 1. 2. 1992 dalje višina zajamčene plače najmanj 17.000 SLT (neto okrog 11.000 SLT). Zadnja točka zahtev pravi, da je vlada dolžna z Gospodarsko zbornico Slovenije nemudoma sprožiti aktivnosti in skupaj s Skupščino Republike Slovenije sprejeti ukrepe za izboljšanje gospodarjenja in razvoja, za povečanje socialne in materialne varnosti delavcev in za povečanje zaposlovanja.

V večini podjetij so direktorji upoštevali nasvet organizatorjev stavke (sindikato) in dveurno prekinitev dela izkoristili za (to, da so delavcem predstavili zaključne račune lanskoletnega poslovanja. Eden izmed direktorjev je najprej stavko svojih delavcev prepovedal, ko pa s tem ni dosegel ničesar, je odredil dveurni kolektivni dopust. Izvedeli smo, da je bilo na glavnih prometnicah Posavja deset cestnih zapor, da stavka energetikov teče vzporedno in da bo verjetno še eskalirala, medtem ko sindikat papirničarjev Pergam sicer stavko odobrava, a se ji njegovi člani ne bodo pridružili, ker so v procesni industriji prekinitev pač veliko bolj zapletene. V Brežicah so kot del cestne zapore stavkajoči (v glavnem delavci Agrarie) organizirali kolono traktorjev z napisi, njihov protest pa je veljal (tudi) strahu pred brezposelnostjo.

“Slovenska vlada nam je doslej dopovedovala, da nismo sposobni organizirati generalne stavke, mi pa smo dokazali, da smo tega še kako sposobni. Osnovni vzrok za naš uspeh je nezadovoljstvo delavcev, ki izvirajo iz bednega socialnega položaja. Naše zahteve so izključno socialnega značaja, zato naj njih ne zlorablja muke delavcev za nabiranje političnih točk. Ponavljam oceno Rajka Lesjaka, da je vsaka vlada lahko vesela, da so zahteve samo tolikšne in da ne terjamo več. Z nami se je danes solidariziralo 12.000 ljudi, kar pomeni tudi toliko volilcev, k temu pa sodijo še njihovi družinski člani!” je na

Tiskovna konferenca: konfektionarke iz Lisce so preko svoje predstavnice sporočile, da je bila tokratna stavka zadnja opozorilna, da hočejo rezultate takoj, ker se bremena življenjskih stroškov več ne da zdržati. Predstavniki gradbincev iz Pionirja pa so k splošnim zahtevam stavke dodali še svoje: za pošteno delo hočejo pošteno plačilo, sredstva od prodaje stanovanj naj se namenijo za nove investicije v gradbeništvu, tista, namenjena razvoju infrastrukture, morajo ravno tako tu tudi ostati, vlada naj zagotovi kreditiranje gradbenih del doma in v tujini, medtem ko morajo pri koncesijah dobiti delo od tujih posojil tudi domači izvajalci! In še grožnja: ko bomo enkrat vsi štrajkali na cestah – kdo nas bo spravil nazaj v proizvodne dvorane?

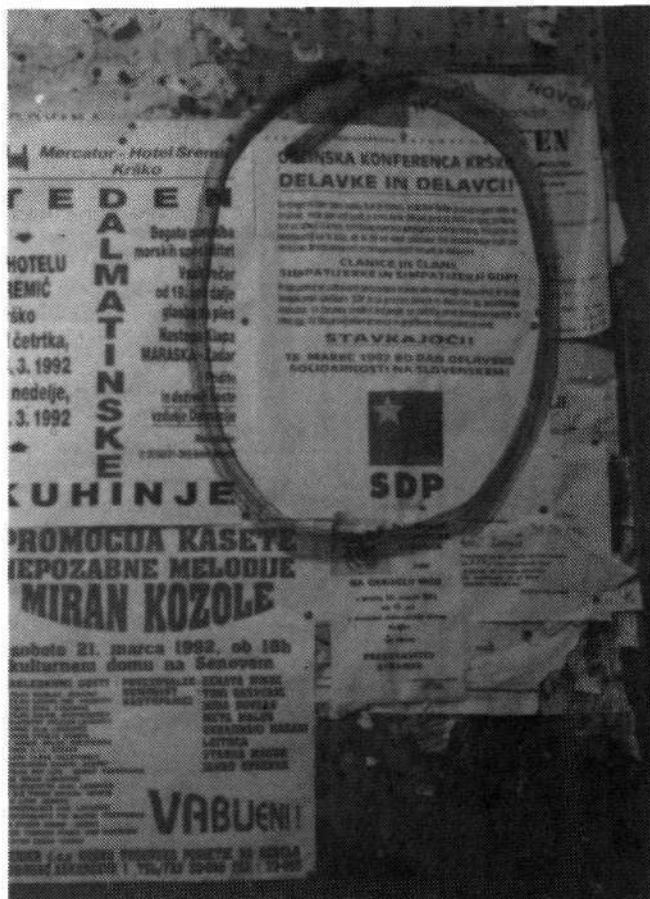
Zapora pri brestaniškem mostu: organizatorji stavke so pohvalili policiste, ki so ob cestnih zaporah skrbeli za promet in varnost. Podpredsednik posavskih sindikatov Vlado Rožič je pripomnil tudi, da so zjutraj postavljali cestne zapore isti ljudje, ki so ob izpadu Jugoarmade iz vojašnic postavljali barikade, tisti, ki so se takrat skrivali, pa jih tokrat napadajo.

konferenci komentiral predsednik Svobodnih sindikatov Posavja, Jože Černoša. Na srečanje sindikalistov, funkcionarjev in stavkajočih z novinarji so bili povabljeni tudi posavski predsedniki izvršnih svetov in poslanci v republiški skupščini. Nekateri so se opravičili, drugi se niso, na sestanek pa ni bilo nikogar izmed vabljenih, kar je še podžgalo jezo delavskih predstavnikov. Zlasti na poslance v zboru občin: "Oni niso bili izvoljeni po strankarskem ključu in so nam dolžni prisluhniti. Če nočejo, jih lahko zamenjamo po mirni poti ali pa jim pošljemo gradbince s krampji!"

Štirim zahtevam, ki smo jih našli v podpisu pod eno izmed fotografij, so sindikalisti dodali še naslednje pogoje, ki jih morajo upoštevati ukrepi vlade. To so:

- stimulaturnost tarifne politike in plač,
- ustavitev padanja zaposlenosti in ustvarjanje novih delovnih mest,
- povečevanje investicij v nove dejavnosti in podjetja ter podjetništvo,
- zmanjšanje javne porabe - zlasti za državni represivni in vojaški aparat,
- zmanjšanje davčnih obremenitev nižjih plač in še progresivnejše obdavčevanje višjih,
- bistvena upočasnitev rasti cen za življenje najpomembnejših proizvodov in storitev (prehrana, stroški bivanja),
- razbijanje novih monopolov, ki so predvsem posledica osamosvojitve in zapiranja trga blaga, storitev in kapitala,
- zagotavljanje spodnjega nivoja socialne varnosti brezposelnih in drugih najbolj ogroženih kategorij prebivalstva, ki prejemajo denarna nadomestila in denarne pomoči.

Če si poglobljeva ogledamo točke, na katerih mora po zahtevah Svobodnih sindikatov Slovenije temeljiti razvojni program države, lahko (povsem nestrokovno) ugotovimo le, da se seštevek ne bo nujno izšel tako, kot naj bi se. Temelji razvojnega programa bi morali biti: **učinkovito tržno gospodarstvo**, kar pomeni nesentimentalnost, nujno odpuščanje delavcev v skladu z ekonomskim računom, **polna produktivna zaposlenost**, kar lahko pomeni še manj socialne, več priganjanja in odpuščanja, **visoka izobrazbena struktura zaposlenih**, ki je ni ne med proizvajalci in ponekod niti med vodstvi (dosedanja negativna kadrovska selekcija), **sodobna tehnološka opremljenost proizvodnih, poslovnih in delovnih procesov**, ki nujno pomeni manjšo potrebo po (zlasti manj izobraženih) delavcih, ki jih imamo največ, **zdravi in varni delovni pogoji ter okolju prijazne gospodarske dejavnosti**, medtem ko smo prerevni, da bi sanirali že obstoječe nevarne tehnologije (kot jih imamo na primer že v Vidmu), **visok osebni in družbeni standard**.

Jože Černoša: "Slovenski izvršni svet protestira proti prometnim zaporam, ker da državljanom omejujejo svobodo gibanja. Ne moti pa ga, da so državljanji lačni?!". Območni sindikat Posavja je ogorčen nad tem, da so politične stranke izrabile stavko, ki izvira iz delavske muke, za svoj predvolilni boj. Trdijo da so plakati SDP, ki se začenjajo s pozivom "Delávke, delavci!" in zaključujejo s podporo stavki, naredili samo škodo povsem nepolitični stavki, saj so jo proti volji stavkajočih na določen način obarvali rdeče.

S svoje strani pa dr. Ciril Ribičič zatrjuje, da ni bolj normalne stvari, kot da politične stranke podpirajo sindikate in boj delavcev, ker je vsaka stavka tudi politična!

Zaporo prometa pri Drnovem so skušali nekateri obvoziti kar po (zasebnem) travniku, pa so policisti hitro naredili red in preprečili škodo. Ostaja pa seveda dejstvo, da je moral, na primer, mojster Sluga z Rožnega nočno peko kruha odpeljati na Drnovo po stranskih poteh in kolovozih, da so morali enake poti ubrati vsi, ki so le morali priti na delo.

Na račun blokade prometa in odklapanja elektrike so imeli veliko grenkih in krepih povedati tudi krški obrtniki na sestanku svoje zbornice, saj niso pripravljeni razumeti, da nekdo dela škodo tudi tam, kjer je ne bi bilo treba, in s tem siromaši že tako opešano gospodarstvo, od katerega (končno tudi drobnega) hočemo potem vsi zajemati. Sindikalisti imajo seveda svoje stališče: "Morali se bomo prenehati bati, da bi naredili škodo! Stavka brez škode ni nobena stavka!"

Zahteve ZSSS Posavja

V torek, 31. marca 1992, je Svet Območne organizacije ZSSS Posavja izoblikoval naslednje sklepe in zahteve:

1. Od občinskih skupščin in IS SO v Posavju zahtevamo, da ponovno vzpostavijo institucijo Druženega pravobranilca samoupravljanja, saj bodo preko njega najlažje varovale družbeno premoženje pred divjim privatiziranjem.

2. Zahtevamo, da inšpekcija dela nadzira izvajanje kolektivnih pogodb, kot določa 131. člen Zakona o delovnih razmerjih.

3. Od vodstev podjetij zahtevamo, da opravijo evidenco neizplačane dela plač med določili KP in dejansko izplačanimi plačami po merilih od 1. decembra 1990 naprej in za to izdajo primerno listino.

4. Podatek o povprečnih plačah v podjetju (zavodu) pači dejanske razmere izplačil, zato zahtevamo, da se iz povprečja izločijo plače tistih delavcev, ki dobivajo plačo po posebnih pogodbah (pogodbe poslovnih delavcev).

5. Od poslancev iz Posavja zahtevamo, da v Skupščini Republike Slovenije zahtevajo moratorij na vse oblike lastninjenja družbenega

premoženja do sprejetja zakona o lastninjenju.

6. Od IS občin zahtevamo, da proučijo našo pobudo o pospeševanju zaposlovanja v Posavju. Razmere na področju zaposlenosti so v Posavju že tako kritične, da mora vsak, ki lahko kakorkoli pripomore k najmanjši rešitvi, narediti svoje.

7. Zapiranje NEK ne more in ne sme biti stvar referendumu, pač pa taktna odločitev stroke (energetikov, ekonomistov, ekologov, predstavnikov mednarodne agencije za jedrsko energijo). Ne moremo namreč pristati na to, da bo usoda 600 delavcev prepuščena trenutnim političnim razmeram, da ne govorimo o drugih posledicah. Zato zahtevamo, da posavski poslanci glasujejo proti referendumu.

8. Ocenili smo tudi učinek splošne opozorilne stavke, ki je bila 18. marca:

- Uspešno smo opozorili na kritične socialne razmere delavcev.
- Dokazali smo enotnost delavcev v boju za uresničitev njihovih pravic.
- Iz nekaterih organizacijskih napak smo si pridobili dragocene izkušnje o tem, česa se bomo izogibali ob morebitnih podobnih akcijah.

Predsednik:
Jože Černoša

Videm: sanacija ali stečaj?

V času preobrazbe iz socialističnega podjetja v podjetje zahodnoevropskega tipa, ki se je začela pred letom in pol, so Videm lansko poletje zadeli znani dogodki, ki so ga v kratkem času spravili na kolena. Študija, ki so jo naredili finski strokovnjaki, je Vidmu zaradi dobrega surovinskega zaledja, njegovih kadrov in tako rekoč večnega trga papirja sicer dala obet dobre prihodnosti, vendar je za dosego tega cilja postavila tudi zelo ostre pogoje: dvig produktivnosti, zagotovitev obratnega kapitala za redno, nepretrgano proizvodnjo, povečanje operativnosti na 90 % in dvig tržne moči s konkurenčnostjo, ki jo lahko zagotovi le znižanje proizvodnih stroškov. Poslovodstvo Vidma je na teh pogojih utemeljilo svoj znani "program preobrata" in za njegovo uresničitev dobilo štiri mesece časa. Kam je prispelo po dveh mesecih?

V podjetju so zmanjšali število zaposlenih, prodajo so skoraj v celoti preusmerili z jugoslovskega na zahodni trg, proizvodni stroški so se zmanjšali za več kot 20 %. A najbolj pomembnega - obratnega kapitala jim ni uspelo dobiti, zato ne morejo nabavljati surovin za redno proizvodnjo, ta se kar naprej prekinja in močno znižuje operativnost. S tako neredno proizvodnjo tudi ne morejo konkurirati na zahodu, kjer se je po novem letu začela konjunktura na področju celuloze. Poleg tega, da je Videm preteklo leto zaključil s 1.127 milijoni tolarjev izgube, tudi sedanja proizvodnja, ki teče le občasno po nekaj tednov, ne prinaša dobička.

V takih razmerah se nujno postavi vprašanje: ali sanacija ali stečaj? "Smatramo, da je sanacija boljša od stečaja," meni direktor Vidma Franc Čargo. "Stečaj je sicer hitrejši način reševanja presežnih delavcev, je pa tudi dražji: po njem ne bi potrebovali samo svežega obratnega kapitala, ampak še veliko dodatno investicijo v trg. O tem želimo prepričati tako javnost kot vlado. Država dobi od Vidma okoli 350 milijonov prispevkov in še enkrat toliko posrednih davkov. Če bi prispela svoj delež (predlagali smo, naj vloži 10

milijonov mark za financiranje obratnega kapitala), bi se ji ta vložek povrnil - morala bi imeti interes, da postane naš partner v solastništvu."

Vlada zaenkrat še ni odgovorila na to ponudbo, je pa z njo seznanjenih že več ministrov in kot je zatrdil predsednik krškega izvršnega sveta Franc Černelič, so vsi izrazili načelno stališče, da Videm ne sme stečaj. Po najnovejših informacijah je takšno tudi stališče predsednika vlade Lojzeta Peterleta, ki je pred-

sedniku krškega izvršnega sveta na pogovoru 24. marca zagotovil, da bo še v aprilu s svojimi sodelavci prišel na obisk v Krško.

Medtem pa si v Vidmu pomagajo z delno, a v tem trenutku pomembno podporo svojega največjega upnika, Ljubljanske banke. Ta je vložila pol milijona mark za zagon proizvodnje (17. marca so za nekaj časa spet pognali proizvodnjo celuloze in tudi papirni stroj 1), poleg tega da ji Videm že od decembra ne vrača kreditov in ne poravnava obresti. Na večje posege pa upniki niso pripravljeni; v Vidmu se namreč zavzemajo za spremembo upniških deležev v dolgoročne kredite, vendar se upniki brez garancije, to pa naj bi dala vlada, v tak posel najbrž ne bodo spustili.

Kolikor more, Vidmu pomaga tudi občina. Prepolovila je njegove obveznosti do sklada stavbnih zemljišč in plačilo le-teh zamrznila do konca leta. Predstavniki občine stalno in-

"Notranje podjetništvo", eden od načinov reševanja presežkov zaposlenih, je že dalo nekaj rezultatov. V novih podjetjih, ustanovljenih s pomočjo Vidma, je zaposlenih okoli 150 njegovih bivših delavcev. Vsa ta dejavnost je razmeščena na Vidmovem prostoru, njeno odprtost navzven pa so poudarili, ko so podrli ograjo pri vhodu v tovarno in je iz dvorišča "za tovarniškim plotom" nastala t. i. Bonačeva ulica, pot, ki je odprta tudi za zunanje podjetnike. V Vidmu imajo zanje tudi prostor.

formirajo vlado o stanju v podjetju in opozarjajo na socialne in druge slabe posledice, ki bi jih s sabo prinesla ustavitve proizvodnje.

Pogajanja o usodi Vidma se bodo nadaljevala, tako z vlado kot z upniki, to pa bo po oceni direktorja Franca Čarga verjetno podaljšalo vodenje preobrata. Uspehu v prid bo moralo poslovanje poleg štirih že omenjenih rešiti še eno važno nalogo: urediti dogovor s sindikatom. Kajti socialni mir je eden bistvenih pogojev za nemoteno proizvodnjo doma in obenem za zaupanje tujih partnerjev, da bo podjetje sposobno dokončati sklenjene posle v dogovorjenih rokih.

Opozorilna stavka v Vidmu

Vidmovi delavci, vključeni v Sindikat papirničarjev Pergam, pripravljajo za v ponedeljek, 6. aprila med 8. in 10. uro, opozorilno stavko. Po stavki sklicuje tiskovno konferenco najprej sindikat, nato pa še vodstvo podjetja, ki bo novinarje seznanilo z najnovejšim razpletom dogodkov pri sanaciji Vidma (zahteve največjega upnika, Ljubljanske banke).

Za opozorilno stavko se je odločila večina članov konfederacije Pergam – sindikata družbe Videm Krško. Stavkovne zahteve so poslali sredstvom obeščanja.

STAVKOVNE ZAHTEVE

1. z razvojno politiko vlade papirno dejavnost določiti kot dejavnost nacionalnega pomena;
2. sprejeti spodbudne ekonomske ukrepe vlade za nosilce razvoja in s tem tudi za Videm;
3. na seji zbora združenega dela republiške skupščine nemudoma opraviti razpravo o položaju papirništva in sprejeti potrebne razvojne usmeritve;
4. v parlamentu takoj sprejeti zakon o intervencijah v gospodarstvu;
5. na podlagi dogovora UO, vlade in upnikov nemudoma zagotoviti sredstva in začetek polnega obratovanja in sanacije Vidma;

Pogled Vinka Šušteriča:

Kdo potrebuje polom v Vidmu?

Takšno vprašanje sta s svojimi izjavami postavila pred nas dva bivša delavca te tovarne.

"Tudi sam bi glasoval za direktorja, ki bi mi obljubljal to, kar je pred izborom obljubil moj protikandidat Franc Čargo: transformacijo lastnine v 12 mesecih, povečanje akumulacije za 6 odstotkov, vrednosti proizvodnje za 8 %, produktivnosti dela za 10 %. Z zanimanjem sem čakal, kaj bo, in danes se to vidi: iz podatkov, ki sem vam jih napisal, se vidi, da so trenutno dolgovi višji, kot je ocenjena vrednost podjetja, iz podatkov Ljubljanske banke pa izhaja, da je tržna vrednost podjetja Videm nič. Žal je to podjetje prišlo pred bankrot in po tem, kar se sliši okrog (izjave bančnih ali tovarniških ljudi), banka (upnik), preprosto išče v inozemstvu firmo, ki bi nudila

6. preprečiti nadaljnje radikalno zmanjševanje zaposlenih in stečaj Vidma;

7. onemogočiti divjo privatizacijo ali razprodajo Vidma;

8. sorazmerno minulemu delu zaposlenih rezervirati del družbene kapitala za privatizacijo z izdajo delavskih delnic;

9. takoj izdati zadolžnice delavcem za razliko med dejansko plačo in plačo po Podjetniški kolektivni pogodbi (od 1. 9. 1991 do 1. 3. 1992);

10. takoj sprejeti ukrepe v UO in poslovanju, da bo čim manj delavcem trajno prenehalo delovno razmerje;

11. nemudoma zagotoviti sredstva v vladi za preusposabljanje, pre-zaposlovanje, spodbujanje privatništva in samozaposlovanja presežnih delavcev;

12. takoj zmanjšati število delavcev na individualnih pogodbah najmanj za polovico;

13. takoj prilagoditi plače po individualnih pogodbah plačam po podjetniški pogodbi;

14. ugotoviti odgovornost vodstva podjetja za sedanje razmere na UO in postaviti novo poslovanje, sposobno za učinkovito sanacijo in razvoj Vidma.

Naše stavkovne zahteve in opozorilna stavka so uperjene v zagotovitev obratovanja Vidma in ohranitev delovnih mest ter k izplačevanju plač po Podjetniški kolektivni pogodbi.

Opozorilna stavka bo potekala po sprejetem programu predsedstva sindikata Videm tako, da bo proizvodnja tekla nemoteno.

V imenu članstva Konfederacije Pergam
Predsedstvo sindikata Družbe Videm
Aleksandra Libenšek

t.i. lohn arbeit, najemnika, ki bi izkoriščal te naprave, medtem, ko bi Videm dobil plačilo samo za delo! Oprema bi se seveda trošila in iztrošila. To pomeni za mene, kot nekdanjega dolgoletnega sodelavca te tovarne, ki jo dobro poznam, sramoto za tehnični kader, ki je v Vidmu. Veliko ga je zelo dobrega, na žalost ga je precej že na stranskem tiru, ker imajo ljudje nekoliko drugačne poglede od vodilnih."

S takim uvodom nas je, novinarje, pozdravil gospod Šušterič na tiskovni konferenci, ki sta jo sklicala v Brežicah skupaj s tamkajšnjim predsednikom občinskega odbora Socialdemokratske stranke Slovenije, gospodom Marjanom Hladnikom. **Mag. Vinko Šušterič, dipl. ing.,**

(Pulp & Paper) director, ELTE CONSULTING p.o. Brežice je napisano na vizitki. Trdi, da vodi firmo, ki je kot nalašč usposobljena za probleme, kakršne imajo že nekaj časa v krškem Vidmu, da jim je poslal tudi nekaj uradnih ponudb, pa ni bilo odgovora. Gospod Šušterič trdi tudi, da so v tovarni še vedno tudi ljudje, ki podpirajo njegov program in od katerih dobiva tudi informacije. Žal se zatakne pri tem, ko hočemo novinarji trdno zagotovilo, da so informacije, ki nam jih posreduje, neoporečno dokazljive. Tega ne more, ker noče izpostavljati svojih virov, pravi.

Po trditvah gospoda Šušteriča je Ljubljanska banka na zadnjem sestanku upnikov grozila s stečajem, če ne dobi Vidma v svojo stoo-stotno last, čeprav njen delež dolgov sploh ni toliko vreden, da bi si to lahko privoščila. Še veliko težkih obtožb smo slišali na račun sedanjega vodstva podjetja Videm in ne kaže jih vseh navajati, ker nismo dobili dokazov o njihovi resničnosti. Argument, da oba sklica-telja tiskovne konference poznata tovarno kot njena dolgoletna delavca, da jima gre za njeno rešitev in preprečitev razprodaje (če to počne, kot trdita, vodilna ekipa, bi lahko uporabili besedo razgrabljanje), pri dokaznem postopku pač ne bo držal. Pa je škoda, da ni trdnih dokazov, kajti, če obtožbe, ki sta jih izrekla gospoda Šušterič in Hladnik, samo delno držijo, bi bilo treba že zdavnaj ne le biti plat zvona, ampak tudi ukrepati!

Kakšna je zamisel rešitve tovarne, ki jo ima gospod Šušterič: "Moj predlog je tak, kakršen je bil takrat! Zaustavitev proizvodnje celuloze mi ni prišla na misel. Če imamo kombinat, mora teči oboje, ker potem vsaj nimamo stroškov prevoza celuloze. Odpraviti je treba ozka grla in intenzivirati proizvodnjo, izboljšati kakovost proizvodov, ki jih trg potrebuje. Vzporedno bi tekla racionalizacija delovne sile, saj smo že takrat izračunali, da je 200 delavcev preveč. A ne bi jih poslali kar na cesto. Že takrat smo predvideli tudi proizvodnjo celuloze, proste klora in uporabo bukovega lesa. Trdim, da program, ki ga je podpisal Yaakko Pörry, temelji na istem, kar sem predlagal tudi jaz!" Tudi danes ponuja enako rešitev: trdo delo v tehnologiji, dober proizvod, nizki stroški: "Tudi druge papirnice so bile obrnjene k Jugoslovanskemu trgu, pa danes še vedno poslujejo! Ta razgovor naj ne izzveni kot napad na vodstvo tovarne, ampak poziv vladi, naj prepreči, da nekdo pride do poceni opreme. Končno so samo v PS 1 investirali 70 milijonov DEM."

Marjan Hladnik, predsednik brežiške SDSS: "Kako je možno do-voliti, da gre tako velika stvar tako dolgo v propad?! Tovarna Videm ima 200 milijonov dolga, kar je po 100 DEM na Slovenca! Zato smo sklenili, da se z vsemi silami zavzamemo in skušamo rešiti vsaj nekaj. Tovarna je preveč pomembna za celo regijo, saj vzdržuje 5.000 ljudi in je tudi nacionalnega pomena. Uporablja les, ki je obnovljiva surovina, izdeluje prepotreben papir. Vsak izmed nas porabi približno pol toliko papirja, kot ga porabi povprečen Evropejec, če se razvijemo, bo poraba rasla. Ali bomo papir potem uvažali?"

O (zgrešenih) poslovnih odločitvah Vidmova vodstva pravi gos-pod Šušterič: "Ena najslabših je bil prevzem drvarske tovarne, kjer smo izgubili 30-40 milijonov DEM. Tudi lanska prodaja celuloznega lesa v Italijo je bila pod ceno. V celotni vodilni ekipi sta samo dva tehnologa - vsi ostali so managerji. Veliko je govoric tudi o plačah po individualnih pogodbah in o njihovem ogromnem razmerju do ostalih plač. (Številki, ki jih je povedal, ni dovolil objaviti! Op. ur.) Predvsem letijo kritike na to, da je takih pooblaščenec preveč! Managerji potujejo in tržijo, vsako novoustanovljeno podjetjece pobira svoj odstotek profita. Končno pa je denar od izgube moral tudi nekam iti! Kje so ta sredstva? Poznam ljudi za stroji, strokovnjaki so in s svojim delom nikakor in nikoli ne bi mogli narediti take izgube."

Obtožb je bilo veliko, žal so vse nosile pridihi trenutne nedokazljivi-vosti. Zato bi se dejansko lahko samo še enkrat pvprašali: komu to ustreza. Zakaj službe, ki jih imamo za te reči, zadeve že zdavnaj niso vzele v roke, ali pa, če so jo, ugotovile resnico in tovarni, ki daje kruh petim tisočem ust v Posavju, omogočile, da dela normalno pod najboljšim možnim vodstvom?

Vinko Šušterič: "Presežek kadrov je samo eden od vzrokov za težave. Ob samo 60-odstotni izkoriščenosti kapacitet pa tudi ta želja kljub odpustu 350 ljudi s povprečno bruto plačo 30.000 SLT (plače so tajne in nimam predstave o tem, kolikšne so! - op. ur.) predstavlja na leto strošek približno 126 milijonov SLT. Samo za eno desetinko zmanjšana poraba glavne surovine za celulozo in papir, lesa, pa predstavlja 400 milijonov SLT. Obstaja možnost prihranka za več desetini!"

Marjan Hladnik: "Podatkov o plačah ne moremo dokazovati, ker so tajni. Socialdemokrati pa trdimo, da v podjetjih, ki imajo izgubo, nobene plače ne bi smele biti tajne."

Socialdemokratska stranka
občin Krško in Brežice

Izjava za javnost

V ponedeljek, 30. 3. 1992, se je sestalo vodstvo SDSS Krškega in Brežic in razpravljalo o težkem položaju tovarne Videm, ki indirektno zaposluje 5.000 ljudi v Posavju.

Po dveinpolurni razpravi so bila sprejeta naslednja stališča strank obeh občin:

Stranka sicer ne zagovarja državnega protekcijonizma za vsako ceno in si prizadeva za razvoj podjetij na konkurenčni osnovi in na podlagi izkoriščanja naravne prednosti v danem ekonomskem prostoru. Ker tovarna Videm predeluje les, ki je naša naravna danost, smatramo, da v perspektivi tak program vsekakor zasluži vso podporo tako gospodarskih in političnih subjektov kot tudi vseh dobronamernih razumnikov, ki jim usoda tega gospodarskega potenciala in še posebej ogroženih družin v Posavju ni brez pomena.

Ker se v tem trenutku v našem gospodarstvu še vedno subvencionira, SDSS v Posavju ne pristaja na prikrita variante socializacije preko dolga bank ali vlade, brez uresničljivih sanacijskih programov.

Zato Socialdemokratska stranka Krškega in Brežic poziva vse in vsakogar, ki je sposoben in dobronameren v tovarni ali izven, da s svojim znanjem in hotenjem prispeva k reševanju podjetja Videm.

SDSS v Krškem in Brežicah podpira vsako konstruktivno varianto sanacije, ki bo praktično učinkovita. Sedanjemu vodstvu pa s tem ne moremo več poklanjati zaupanja.

SDSS Krškega in Brežic

NAŠ GLAS

SKUPŠČINSKE DELEGATSKE INFORMACIJE

Sklic zasedanj zborov SO Krško

21. skupno zasedanje zborov SO Krško bo v četrtek, 9. aprila 1992 ob 15.15. Zbori bodo obravnavali:

- odgovore na vprašanja in pobude ter nova vprašanja in pobude;
- predlog Odloka o spremembi Odloka o proračunu občine Krško za leto 1991;
- predlog Odloka o zaključnem računu proračuna občine Krško za leto 1991;
- predlog Odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o nadomestilu za uporabo stavbnih zemljišč v občini Krško;
- osnutek Programa nalog in dela javnega sektorja v občini Krško za leto 1992;
- predlog Razvojnega programa demografsko omejenih področij v občini Krško;
- poročilo skupščinske komisije o programu slovenske proslave 300-letnice smrti Janeza Vajkarda Valvasorja;
- razno.

ZBOR ZDRUŽENEGA DELA

se bo 9. aprila sestal na ločeni seji ob 14.30. Na njej bodo volili namestnika predsednika zborov.

22. skupno zasedanje zborov SO Krško bo v četrtek, 16. aprila 1992 ob 15.15. Na dnevnem redu bodo:

- predlog Odloka o ravnanju s komunalnimi odpadki v občini Krško;
- poročilo Medobčinskega inšpektorata občin Brežice, Krško in Sevnica za leto 1991;
- predlog sklepa o prenehanju obstoja javnega dobra;
- razna vprašanja.

Uradne ure upravnih organov

Z odredbo predsednika IS SO Krško se je 1. aprila spremenil delovni čas v občinskih upravnih organih tako, da znaša 40 ur na teden. V skladu s tem od 1. aprila veljajo tudi drugačne uradne ure za poslovanje s strankami:

- ob ponedeljkih, torkih in četrtekih od 7. do 15. ure,
- ob sredah od 7. do 17. ure in
- ob petkih od 7. do 13. ure.

Enak čas velja odslej tudi za sodnika za prekrške, medobčinski inšpektorat in družbenega pravobranilca samoupravljanja.

Odgovori na vprašanja in pobude delegatov Vprašanja o Skladu stavbnih zemljišč

V krški skupščini je bilo že leta 1990 postavljenih precej delegatskih vprašanj o poslovanju Sklada stavbnih zemljišč, skupščina je sprejela tudi določene sklepe in ob pomanjkanju informacij o uresničevanju le-teh je **Jože Stibrič** (KS Dolenja vas) 13. februarja ponovno postavil vprašanje izvršnemu svetu: "Ker smo delegati v zvezi s skladom sprejeli konkreten sklep, naj SDK preveri poslovanje sklada, in ker je tudi predsednik IS 27. novembra 1990 izjavil, da so se okoli sklada dogajale 'izredno grde stvari in bo slej ko prej prišlo vse na dan', sprašujem izvršni svet, kakšen je rezultat preverbe poslovanja, kdaj je IS SO obravnaval problematiko, povezano s skladom, kaj je ugotovil ter zakaj ni poročal skupščini."

Temu vprašanju je **Jože Stibrič** dodal še naslednja:

"1. Glede na to, da smo že reopko zakoračili v leto 1992, bi rad vprašal, kaj je s poročilom o delu Sklada stavbnih zemljišč.

2. Kaj je bilo narejeno iz sredstev sklada v letu 1991 in kolikokrat se je sestal upravni odbor?"

3. Koliko ljudi v občinski upravi, poleg upravnega odbora sklada, je še zaposlenih za področje izvajanja programa sklada in koliko znašajo stroški delovanja upravnega odbora?"

Na prvo vprašanje odgovarja **predsednik IS Franc Čermelič**:

Ker je bil izražen sum, da so se 'okoli sklada dogajale izredno grde stvari', je bila na zahtevo

skupščine občine opravljena kontrola pravilnosti poslovanja Sklada stavbnih zemljišč SO Krško za leta 1987, 1988, 1989 in 1990. SDK pa ni ugotovila posebnih nepravilnosti, ki bi potrdile sum kaznivega dejanja. Pri pregledu knjigovodske dokumentacije in evidenc finančnega knjigovodstva se tudi ni spuščala v presojo višine prikazanih zneskov na listinah, kot so pogodbe, računi, situacije, ker za to ni pristojna.

Več o ugotovitvah pri opravljeni kontroli SDK bo sporočeno v poročilu o izvajanju nalog Sklada stavbnih zemljišč v letu 1991, ki bo uvrščeno na dnevni red skupščine na prihodnji seji hkrati z zaključnim računom Sklada stavbnih zemljišč za leto 1991 in programom nalog sklada za leto 1992.

Helena Mugoša, strokovna sodelavka za Sklad stavbnih zemljišč v sekretariatu za razvoj, urejanje prostora, varstvo okolja in upravne zadeve, je za ostala vprašanja pripravila naslednje odgovore:

1. Poročilo o delu SSZ bo skupaj z zaključnim računom dano na naslednji skupščini.

2. Odgovor, kaj je bilo narejeno iz sredstev SSZ v letu 1991, je razviden iz poročila, ki bo obravnavano na eni od naslednjih sej.

Upravni odbor SSZ je imel v letu 1991 13 rednih sej.

3. Poleg članov UO SSZ opravljajo administrativno-tehnična in druga opravila za sklad

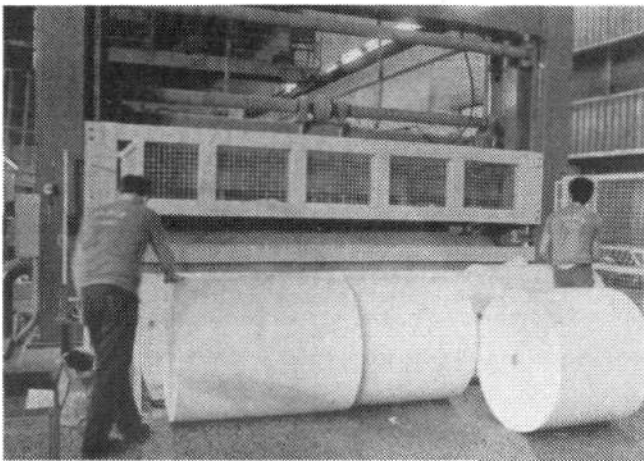

Foto: Črt Čargo

še naslednje službe: občinska uprava za družbene prihodke, sekretariat za finance, sekretariat za razvoj urejanje prostora, varstvo okolja in upravne zadeve, sekretariat za gospodarsko

infrastrukturo. Vse te službe oziroma njihovi uslužbenci se v delo SSZ vključujejo po potrebi.

Stroški delovanja UO SSZ za leto 1991 so znašali 297.829,80 SLT.

Iskanje lokacije za deponijo odpadkov

Delegat **Jože Stibrič** (KS Dolenja vas) sprašuje izvršni svet, zakaj so se aktivnosti za novo deponijo nenadoma ustavile (ob čemer bi se bilo treba zavedati, da je možnost izrabe sredstev "poplavnega dinarja" časovno omejena), in zakaj je IS odstopil od dveh strokovno izbranih možnih lokacij in začel zbirati ponudbe za tako deponijo po krajevnih skupnostih.

Delegatu odgovarja **Franc Glinšek, sekretar Sekretariata za gospodarsko infrastrukturo**:

Aktivnosti za izbor lokacije za deponijo komunalnih odpadkov se niso ustavile, ampak še teče-

jo. Zaradi zapleta na javni razpravi na Raki se je izvršni svet odločil, da pridobi mnenje neodvisne institucije za študijo o izboru lokacij sanitarne deponije, ki jo je izdelal Savaprojekt Krško.

Do 10. 3. 1992 bo Skupina za presojo posegov v okolje izdelala revizijo omenjene študije in mnenje o njej. Ker občani najbolj poznajo svoje okolje, se je sekretariat z dopisom obrnil še na krajevne skupnosti, da bi izdelale še svoje variante lokacij, ki bi jih upoštevali pri presoji že evidentiranih lokacij. Po izdelavi presoje bo izvršni svet izdelal poročilo in predlog in ga dal skupščini v obravnavo.

Cesta Brestanica-Senovo

Na vprašanje **Jožeta Požuna** (KS Snovo) o urejanju ceste Brestanica-Senovo odgovarja **Franc Glinšek, sekretar Sekretariata za gospodarsko infrastrukturo**:

Za izgradnjo ceste Brestanica-Senovo je potrebno izkazati še javni interes, kar bo narejeno

s sprejemom dopolnitve družbenega plana občine Krško in odloka o lokacijskem načrtu. V pripravi so tudi že pogodbe za odkup zemljišč. Cesta bo uvrščena tudi v program republiškega proračuna, če bo ta sprejet v predlagani obliki.

O gozdovih v lasti bivše JLA

Ali bodo bivši lastniki gozdov na območju naselja Gorica, ki jih je na silo odkupila bivša JLA, lahko znova dobili svojo posest v last? Na to vprašanje **Franca Urbanča** (KS Veliki Podlog) odgovarjata **Damjan Lah, sekretar Sekretariata za obrambo, in Marjana Breznik, v. d. sekretarja Sekretariata za notranje zadeve in občo upravo**:

1. Pravna podlaga za gospodarjenje z nepremičninami JA v prehodnem obdobju je 4. člen Ustavnega zakona za izvedbo Temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije (Ur. list RS, št. 1/91), ki določa, da pristojnosti, ki so jih imeli po zveznih predpisih organi in organizacije SFRJ,

preidejo na organe in organizacije Republike Slovenije. Po 9. členu istega zakona Republika Slovenija prevzame v upravljanje vse premično in nepremično premoženje, ki je bilo last JA v Republiki Sloveniji, pri čemer Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije upravlja nepremičnine v skladu z merili, ki jih je 11. novembra 1991 sprejel Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije.

V merilih republiškega izvršnega sveta je določeno, da se nepremičnine prednostno uporabijo za zadovoljitev obrambnih in varnostnih potreb Republike Slovenije. Ministrstvo za obrambo bo pri določitvi njihove dol-

Nadaljevanje na str. 16

IZ VLADNIH DOKUMENTOV V NAŠE ŽIVLJENJE

Vlada bo pomagala

Predsednik IS SO Krško Franc Černelič je 24. marca vendarle uspel priti do predsednika slovenske vlade, Lojzeta Peterleta, in skupine njegovih sodelavcev. O obisku nam je posredoval kratko informacijo:

"Predsednik Peterlec je srečanje organiziral tako, da so bili navzoči tudi njegovi sodelavci in jim je sproti razdeljeval naloge, ki so se pojavljale v razgovoru. Ponovno sem predsednika seznanil z našimi neuspešnimi poizkusi, da bi organizirali nekaj sestankov z ministri republiške vlade, ki so bili uspešni le, če smo mi prišli v Ljubljano, v Krško pa so prišli le, če smo jih dobili s posredovanjem njihovih strank. Končno smo tudi predsednika Peterleta večkrat vabili in pričakovali v Krškem - zaman.

Terjali smo pregled vseh porabljenih sredstev, namenjenih financiranju občin, tudi tistih, ki so bila razdeljena mimo proračuna, v obliki raznih pomoči. Končno je vsak denar denar in zato je tako poročilo nujno, da ne bo občutka in očitkov, češ, nekateri lahko dobijo po zvezah več. Poudaril sem tudi našo željo po Posavju kot regiji, prostoru, kamor naj bi v kratkem prenesli del republiške državne uprave. Imel sem občutek, da to za predsednika Peterleta sploh ni sporno, le da še ni dorečen koncept o tem, kaj vse naj bi prenesli v regijo. Kar zadeva koncepte samih občin, sem ga opozoril, da če bomo sli razbijati, ne bo nastalo v Posavju le 6 predvidenih, ampak zelo veliko občin!

Pri gospodarskih vprašanjih je beseda tekla predvsem o industriji, od papirnice do rudnika. S problemom krškega Vidma je predsednik seznanjen in dobil sem zagotovilo, da se bo vlada skušala ogniti stečaju. Ponovno sem ga tudi seznanil z možnim vplivom stečaja na okolje tovarne. Zato bo premier aprila organiziral prihod svoje ekipe v Krško. V razgovoru o gospodarjenju je beseda nanesla tudi na nedisciplino finančnega poslovanja, ki močno ogroža razvoj gospodarstva, saj se ob svojem zagonu podjetniki srečujejo z zelo visokimi stroški. Tudi skladi za razvoj demografsko ogroženih območij so se v začetku svojega delovanja pokazali za neučinkovite.

V razgovoru smo obdelali tudi celoten sklop problemov v zvezi z obratovanjem NE Krško, začasnim in trajnim odlagališčem NS RAO, z usodo objektov po morebitni zaustavitvi in referendum. Poudaril sem, da smo v Krškem sila nezadovoljni, ker (zeleni) ministri skupaj s podpredsednikom niso naredili tistega, za kar so v okviru komisij dobili naloge.

Predsednika Peterleta sem seznanil še s problematiko Romov, njihovih bivalnih naselij, škodo, ki jo povzročajo, in z vprašanji njihove eksistence. Povedal sem, da nam v skupščinskih klopeh padajo vse rešitve, ker noče nihče popustiti. Zato smatramo, da bo treba romsko problematiko opredeliti z dokumenti na republiški ravni.

Med večerajšnjim posvetovanjem o denacionalizaciji so me predsednikovi sodelavci seznanili s tem, da so v zvezi z nekaterimi zahtevami že ukrepali, v kratkem pa bodo določili tudi termin delovnega sestanka v Krškem. Domenili pa smo se, da to ne bo množičen, ampak res delovni sestanek z najodgovornejšimi gospodarstveniki."

O MEDNARODNEM SODELOVANJU ODLOČA SKUPŠČINA

— Stališče, da o mednarodnem sodelovanju odločajo delegati v skupščinskih zborih, je sprejel krški izvršni svet, ko se je moral spopasti s pokritjem prevoznih stroškov, ki bodo nastali z izmenjavo športnih, kulturnih in ostalih delegacij med prijateljskima občinama Obrigheim in Krško. Če bodo namreč delegati sprejeli predlagani program sodelovanja, bo izvršni svet moral v okviru proračuna poiskati sredstva za pokritje teh stroškov. O programu sodelovanja ob 10. obletnici podpisa listine o prijateljstvu in sodelovanju med občinama Obrigheim in Krško smo pisali že v Našem glasu št. 3. (15. seja IS, 26. 3. 1992)

UPRAVLJANJE STANOVANJ IN POSLOVNIH PROSTOROV

— Izvršni svet je sklenil podpisati pogodbo o upravljanju stanovanj in drugih poslovnih prostorov, ki so v lasti občine, z novoustanovljenim podjetjem IR inženiring. V podjetju bo delalo nekaj ljudi, ki so bili doslej zaposleni v upravnem organu SO Krško, ta pa jih je "podedoval" od nekdanje stanovanjske skupnosti. Podjetje IR inženiring vodi Jože Kos in izvršni svet je postavil tudi pogoj za sklenitev pogodbe: gospod Kos bo pred tem podpisal sporazumno prekinitveno delovnega razmerja. V pogodbi je vrsta določil o tem, kdaj ta preneha veljati. Izvršni svet pa je dodal še en pogoj: z upravljalcem bo pogodbo podaljšal vsako leto šele po skupnem pregledu poslovanja z zaupanimi mu sredstvi. Rok za prekinitve pogodbe je tri mesece. (15. seja IS, 26. 3. 1992)

DODATNI URADI V KRIŽMANOVI HIŠI

— Tri garsonjere, ki so jih med vojno projektirali v Križmanovi hiši (njena obnova ravnokar poteka) za potrebe NEK, so sedaj postale odvečne, hkrati pa se pojavlja potreba po manjših poslovnih prostorih. Zato je krški izvršni svet sklenil podstrešje v hiši na CKŽ 23 preprojeektirati v tri manjše urade. (15. seja IS, 26. 3. 92)

TELOVADNICA V BRESTANICI, IZVAJALCI IN PODIZVAJALCI

— Komisija za izbor izvajalca gradnje telovadnice pri osnovni šoli v Brestanici je na svoji razpis dobila prijave od SGP Pionir, Obrtne zadruge Resa, SGP Posavje Sevnica, Gradisa Celje in Rudisa Trbovlje. Po natančni analizi ponudb je komisija predlagala izvršnemu svetu, naj kot najugodnejšega ponudnika izbere podjetje Posavje iz Sevnice. Med pogoji za oddajo del so: cena 33.663.774,42 SLT, rok izvršitve: 15. 7. 1992, ob 65 % avansa bo cena fiksna do konca gradnje, v ceno ni vključen prometni davek, količino porabljenih materialov pa bodo obračunali na osnovi izvršenih del, potrjenih v gradbeni knjigi. Tokrat so člani izvršnega sveta sprejeli odločitev komisije, dodali so le zahtevo, naj se finančni del pogodbe doreče čim ugodneje. V razpravi so poslušali tako ogorčene proteste enega izmed članov, ki se je zavzemal za oddajo del Pionirju, kot tudi jezne pripombe predsednika krške obrtne zbornice. Ob prevzemu del na CKŽ 23 je namreč Pionir zagotovil, da bo domačim obrtnikom omogočil sodelovanje (podizvajalstvo). Sedaj pa se domači obrtniki za ogromno večino del lahko obrišejo pod nosom, ker so jih dobili "zunanji", ki (po besedah Ivana Molana) ponujajo delo pod vsako ceno, kar pomeni zavestno delo v izgubo. Kritike na račun zunanje konkurence smo slišali že tudi pred zadnjo sejo izvršnega sveta, saj so menda dela v novem domu upokojujencev v Krškem dobili ponudniki iz Hrvaške, ki so postavili tako nizko ceno, da za omenjeni denar menda ne morejo kupiti niti stekla v tovarni. (15. seja IS, 26. 3. 1992)

DELAVSKA UNIVERZA IN VALVASORJEVA KNJIŽNICA LOČENI

— Leta 1984 so registracijsko sodišče v Novem mestu in t. i. lokalni dejavniki očitno nekoliko posamoupravljali v imenu (omejimo se le na Krško) delavcev Delavske univerze in Valvasorjeve knjižnice in čitalnice. Ker je bilo v obeh ustanovah premalo zaposlenih, "da bi lahko kakovostno samouprav-

nadaljevanje na str. 17.

nadaljevanje s str. 15

goročne namembnosti upoštevalo, da obrambne sile ne zasedajo objektov, ki po svoji namembnosti ne sodijo v organizacijo Teritorialne obrambe Republike Slovenije ter drugih obrambnih in zaščitnih sil.

Nepremičnine, ki ne bodo namenjene za omenjene potrebe, se bodo dale v upravljanje občinam, podjetjem in drugim organizacijam, ki za to izkažejo interes. Do delitvene bilance jih bo Ministrstvo za obrambo dalo v uporabo tretjim na podlagi najemnih in podobnih pogodb. Najemnina bo določena od sodno določene tržne vrednosti nepremičnine. Tako pridobljena sredstva se bodo stekala v republiški proračun.

Določene nepremičnine bo treba na podlagi odločitev izvršnega sveta skupščine Republike Slovenije vrniti prvotnim lastnikom v skladu z zakonom (denacionalizacija).

O (kmečkem) turizmu

Na vprašanje delegatke **Mari-ce Živič** (SKD) je odgovor pripravil **Anton Koršič**, sekretar za kmetijstvo:

Na kratko lahko povem le, da je za razvoj turizma poleg naravnih pogojev potreben predvsem denar oziroma investitorji, ki so pripravljene investirati v to trenutno ne preveč popularno panogo. Vemo namreč, da ljudje nimajo denarja niti za preživetje.

Imamo resnično naravne pogoje, ki bi jih veljalo postopoma izkoristiti v turistične namene. Toda razvoj turizma je proces, ki bo trajal daljši čas. Občina kot institucija poskrbi, da je urejena infrastruktura na turistično zanimivih področjih, kakor tudi za poenostavljene postopke pridobitve ustreznih dokumentacije. To, še zlasti pa slednje je pri nas kar dobro urejeno, seveda se ureja vse v okviru finančnih možnosti in sprejetega programa proračunske porabe, slednjega pa sprejema skupščina.

Kar pa se tiče kmečkega turizma, pa je treba reči, da je ta odvisen predvsem od sredstev, ki so na voljo v ta namen. To pa so v prvi vrsti lastna sredstva kmetije, ki se odloča za preureditev svojega doma v turistično

2. Zakon o denacionalizaciji v 5. členu določa, da se za upravičenca do denacionalizacije šteje tudi fizična oseba, katere premoženje je prešlo v državno last na podlagi pravnih poslov, sklenjenih zaradi grožnje, sile ali zvižaje državnega organa oziroma predstavnika oblasti.

Glede na to, da so bile nepremičnine po navedbah poslanca nasilno odkupljene, lahko upravičenci vložijo zahtevo za denacionalizacijo pri pristojnem sodišču, ki bo o zahtevi odločalo v nepravdnem postopku. Za vrnitev nepremičnin, ki so bile odkupljene, bo tako potrebno dokazati, da so bile pogodbe sklenjene zaradi grožnje, sile ali zvižaje.

Vrnitev navedenih nepremičnin v last in posest ob dokazani sili, grožnji ali zvižaji državnega organa ali predstavnika oblasti bo možna, če ne bodo v konkretnih primerih ugotovljene ovire za vrnitev, ki jih določa Zakon o denacionalizaciji.

kmetijo. Temu sledijo še sredstva, ki jih je možno pridobiti s pomočjo natečaja Ministrstva za kmetijstvo Republike Slovenije in pa iz naslova demografsko ogroženih področij Republike Slovenije.

Kmetijska svetovalna služba je v preteklem letu pripravila 6 programov za kmečki turizem. Vseh 6 je kandidiralo za sredstva kmetijskega ministrstva. Dobili sta jih dve kmetiji. Tri kmetije so zaprosile tudi za "demografska sredstva"; dobila jih je ena. Glede na dejstvo, da v občini delujeta dva "kmečka turizma", je bil skok več kot očiten. Vendar pa bi rad poudaril, da so pogoji za razvoj kmečkega turizma urejeno kmetijstvo, urejena infrastruktura, primerno usposobljeni ljudje na kmetijah in turisti z denarjem.

Rad bi še povedal, da je za uresničitev ideje o neki vrsti "vinske ceste" potrebno v prvi vrsti obnoviti vinogradništvo, ki je v katastrofalnem stanju, saj se je v preteklih letih obnavljalo le promile ali dva od skupnih površin, zasajenih z vinogradi. O krivcu raje ne bi govoril. Tako si zamisljam, da je potrebno najprej vrniti sloves, ki si ga za-

služi, in obnoviti vinogradništvo. Na tak način bodo kmetije prišle do določenega kapitala in se bo lahko razvil tudi kmečki turizem. Priprava programa obnove vinogradništva je v osnutku letošnjega programa in če bo sprejet, se bo počasi tudi kmečki turizem začel razvijati.

Kar pa se Urhovega sejma tiče, pa ni noben problem sklicati sestaneke, če so ljudje za to in če se vidi v celi zadevi tudi finančni interes. Dogovoriti se je treba.

Na kratko

Še nekaj odgovorov na vprašanja delegatov SKZ:

1. Odgovoru na vprašanje o stališču predsednikov SO in IS do gradnje nove klavnice Agro-kombinata, ki ga je dal že na seji, predsednik izvršnega sveta ne želi ničesar več dodati, poudarja pa še enkrat, da osebno stališče ni pomembno, ampak te skupne odločitve.

2. Študija o urejanju podeželja za demografsko ogroženi del je izdelana, program bo obravnavan na prvi naslednji seji SO.

3. Občinskega predpisa za humus nimamo. V vsaki izdani odločbi za lokacijsko dovoljenje se investitor zaveže, da mora odvečni humus, ki nastaja pri izkopih, odvažati v opuščene gramoznice.

Proračun 1991

V proračunu občine Krško za preteklo leto se je zbralo 351.253.263 tolarjev. Porabljenih je bilo 350,5 milijona tolarjev in izvršni svet predlaga, da se presežek – 752 tisoč tolarjev – razdeli krajevnim skupnostim (500 tisoč) in drugim javnim porabnikom.

Več kot tretjina (37 %) skupnega proračunskega zneska se je zbrala iz dohodnine, 26,8 % pa znaša delež, ki ga je za izravnavo občinske proračunske porabe namenila republika. Ostali proračunski viri so še druge vrste davkov, prispevki za zdravstvo in lastna dejavnost proračunskih porabnikov; z zadolževanjem je proračun dobil le 0,28 % prihodkov, čeprav je

bilo ob sprejetju proračuna za l. 1991 iz tega vira planiranih 10,8 % sredstev.

Za porabo so bila sredstva razdeljena takole (številke so zaokrožene): za delo izvajalcev v državnih institucijah 53 %, za socialne transferje, dotacije in subvencije 18 %, za investicije in investicijsko vzdrževanje v gospodarski infrastrukturi, družbenih dejavnostih, stanovanjski izgradnji ipd. 16 % in za ostale namene še 12 %.

Proračun za leto 1991, ki ga je skupščina sprejela maja lani, je bil vreden 312 milijonov in izdelan na podlagi cen iz decembra 1990. Zaradi rasti cen se je povečeval že med letom na podlagi renominacij republiškega proračuna, ki jih je opravil republiški izvršni svet. Tako je bilo že lani jasno, da prvotna proračunska številka zahteva popravek. Tega je krški izvršni svet predlagal šele letošnjega februarja, vendar so takrat v skupščini sklenili počakati do zaključnega računa. Ta je sedaj izdelan in izvršni svet predlaga, da se na njegovo vsoto – v uvodu omenjenih 351,2 milijona tolarjev – popravi tudi lanskoletni proračunski dokument.

Sprememba odloka o nadomestilu za stavbno zemljišče

Ivršni svet predlaga skupščini, da sprejme spremembe in dopolnitve Odloka o nadomestilu za uporabo stavbnih zemljišč v občini Krško. Spremeni se besedilo, ki določa pogoj, po katerem se lahko določi zvišano nadomestilo objektu z jedrsko tehnologijo. To pomeni, da NE Krško odslej ne bi plačevala zvišanega nadomestila zaradi svojega (potencialnega) vpliva na okolje, ampak "zaradi posebnih ugodnosti in izjemnosti okolja za pridobivanje nuklearne električne energije". Jedrskemu objektu se višina nadomestila, ugotovljena po 17. členu odloka o nadomestilih, "poveča za 290 % tako, da višina nadomestila v tolarjski protivrednosti USA dolarjev po borznem tečaju Banke Slovenije na dan sprejema tega odloka ostane nespremenjena".

Nadaljevanje s str. 16

ljali", so ju prostovoljno združili v eno. Prvi rezultat tega je bil, da so ljudje klicali v knjižnico in hoteli informacije ali se želeli prijavljati v seminarje delavske univerze. Zadnji rezultat omenjene združitve pa bo očitno razdružitve. Dokument s takim predlogom bo ponovno prišel pred krški izvršni svet (verjetno) na naslednji seji. Tokrat so ga umaknili do izdelave najnovejše inačice. Izvršni svet bo vsekakor moral odločiti o predlogu, da se ustanovita dva ločena zavoda: knjižnica in univerza. Argumenti? Republiško ministrstvo za kulturo je razdružitve priporočilo na podlagi stališča delavcev v splošnoizobraževalnih knjižnicah. Ti terjajo upoštevanje zahtev stroke, zato naj se jim omogoči samostojnost.

Tudi republiško ministrstvo za vzgojo, izobraževanje in telesno kulturo je poslalo priporočilo, da morajo občine prevzeti svoj del odgovornosti za izobraževanje odraslih, ki bo še posebej pomembno v obdobju prehoda v tržno gospodarstvo. To namreč terja bistveno višjo izobrazbeno raven zaposlenih, hkrati pa se pojavlja povečano število nezaposlenih, ki bi morali imeti možnost, da se dodatno izobražujejo. (15. seja IS, 26. 3. 1992)

IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH – Če sodimo po stališčih republiškega ministrstva za vzgojo, izobraževanje in telesno kulturo, bo izobraževanje odraslih postalo v določenem delu javna služba. V financiranju programov delavskih univerz kot javnih zavodov za izobraževanje odraslih bodo sredstva, o katerih odločajo v tem sekretariatu, prednostno usmerjali tistim zavodom, ki bodo tretjino potrebnih sredstev zbrali iz občinskih oziroma iz lokalnih virov, tretjino pa s prispevki udeležencev ali iz drugih virov.

KOMISIJA ZA NADZOR NAD POSOJILI

– Prvi krog delitve posojil, namenjenih pospeševanju razvoja drobnega gospodarstva v občini Krško, je izzval cel plaz pripomb. Ena izmed njih je letela tudi na dejstvo, da je bil denar razdeljen prej, kot pa je bila ustanovljena nadzorna komisija, ki jo predvideva pravilnik. Sedaj je izvršni svet uredil tudi to. V komisijo za nadzor so bili imenovani: Drago Radej (predsednik) iz Obrtne zbornice, Slavko Dimič iz Ljubljanske banke, Lojze Novak in Marija Krušič iz upravnih organov ter član, ki ga bo imenoval Klub podjetnikov. (15. seja IS, 26. 3. 1992)

IMENOVANJA NOVIH INŠPEKTORJEV

– Delo elektroenergetskega inšpektorja je na podlagi pogodbe, sklenjene med Upravo inšpekcijskih služb Novo mesto in Medobčinskimi inšpektoratom občin Brežice, Krško in Sevnica, doslej opravljal novomeški inšpektor **Andrej Poljšak**, diplomirani elektroinženir. Pred ponovnim pooblastilom gospodu Poljšaku se je o imenovanju izrekel tudi izvršni svet občine Krško. Predlog so sprejeli.

Na razpis za prosta dela in naloge **gozdarstvskega inšpektorja** se ni javil noben primeren kandidat, zato se je medobčinski inšpektorat Posavja po posvetu z republiškim gozdarstvom inšpektorjem (inž. Ahačičem) odločil, da predlaga za imenovanje na to mesto **dipl. inž. Vinka Šeška**. Gospod Šeško je rojen leta 1937, diplomiral je na biotehniški fakulteti v Ljubljani (gozdarstvo), nazadnje je delal kot direktor GG Brežice, 18. januarja 1992 pa se je upokojil. Delo bo opravljal v skladu z zakonom, 60 dni na leto, krški izvršni svet pa se je strinjal z njegovim imenovanjem za čas enega leta.

Ivršni svet je dal tudi soglasje k imenovanju **diplomirane pravnice Irene Rainer** na mesto **inšpektorice za delo**. Irena Reiner je bila rojena 1964, diplomirala je na pravni fakulteti v Ljubljani, doslej pa je bila zaposlena kot svetovalka za občno upravo in družbene dejavnosti v občini Brežice.

Tržna inšpektorica bo postala **dipl. oec. Erna Simončič**, rojena 1954. Diplomirala je na ekonomski fakulteti v Ljubljani in je trenutno zaposlena v krški upravi za družbene prihodke.

Na mesto **direktorice zavoda Lekarna Krško** je bila ponovno imenovana **dipl. inž. farmacije Alenka Koritnik**, ki je že doslej opravljala ista dela in naloge. V programu, ki ga je predložila s svojo prijavo,

kandidatka navaja potrebo in realne možnosti za dodatno zagotavljanje finančnih sredstev ob tistih, ki so z zakonom zagotovljena, s čimer bo možna gospodarska stabilnost zavoda in motiviranje delavcev. Ravno tako vidi edino možnost za kakovostno delo v dodatnem izobraževanju delavcev v stroki. (15. seja IS, 26. 3. 1992)

OBRтна CONA NA SENOVEM – Po planskih dokumentih je bilo območje med Partizansko cesto in obstoječimi bloki na Senovem namenjeno stanovanjski gradnji. Kljub temu je tam zrasel tudi poslovno-stanovanjski objekt in kasnejše ocene so pokazale, da bi bilo tam smiselno in možno še dodatni del (0,30 ha) prostora nameniti obrti. Zato je izvršni svet sprejel predlog spremembe dolgoročnega plana za območje med Partizansko cesto, obstoječo pozidavo in rudniško proggo. K odločitvi je pripomoglo tudi vedenje, da predlagana dejavnost ne bo dodatno onesnaževala okolja. (15. seja IS, 26. 3. 1992)

CESTA BRESTANICA-SENOVO – Regionalna cesta R 362, ki poteka skozi Brestanico, Senovo, Koprivnico in Podsredo, je v zelo slabem stanju in skoraj v celoti še nerekonstruirana. Zaradi tega se je investitor, Republiška uprava za ceste, odločil, da v letu 1991/92 pristopi k rekonstrukciji dela te ceste med Sigmatom in priključkom k Domu XIV. divizije na Senovem. Ta prva faza rekonstrukcije je dolga 2.500 metrov. Dokumenti o tem posegu so bili javno razgrnjeni, v krajevnih skupnostih Brestanica in Senovo so tudi organizirali javno razpravo. Pripomb k predlaganim spremembam in dopolnitvam v tem času ni bilo, zato bo izvršni svet predlagal spremembo družbenega plana občine Krško delegatom v skupščinskih klopeh. (15. seja IS, 26. 3. 1992)

40-URNI TEDEN ZA UPRAVNE ORGANIZACIJE SO KRŠKO

– Delovni čas v upravnih organih je razporejen na pet delovnih dni, število obveznih ur v mesecu pa mora pokriti 40-urni delovni teden. V občinskih upravnih organih bo delovni čas trajal: ob ponedeljkih, torkih in četrkih med 7. in 15. uro, ob sredah med 7. in 17. uro in ob petkih med 7. in 13. uro. Enak delovni čas velja tudi za delo upravnih organov s strankami. Predstojnik lahko razporedi delovni čas za delavce, ki ne delajo neposredno s strankami, drugače, kot to določa sprejeta odredba. Določila odredbe veljajo ravno tako za organ za vodenje postopka o prekrških, Medobčinski inšpektorat in družbenega pravobranilca samoupravljanja – razen če ni za katerega izmed teh organov z zakonom ali drugim predpisom kako drugače določeno. Odredba bo objavljena v Uradnem listu, veljati pa je začela 1. aprila 1992. (15. redna seja IS, 26. 3. 92)

DELOVNI SESTANEK PREDSEDNIKOV OBČINSKIH VLAD

, ki ga je 30. 3. sklical v Ljubljani minister Pirnat s sodelavci, je bil namenjen pregledu dosedanjih aktivnosti v zvezi z uresničevanjem Zakona o denacionalizaciji, delu komisij, postopkom, usposabljanju ljudi, pregledu oddanih zahtevkov za vrnitev odvzetega premoženja... Problemi so na različnih področjih različni. Veliko je zahtev tujcev, ki še imajo dvojna državljanstva. Gmajne, ki niso bile pisane na lastnike, ampak na vaške skupnosti, bodo ostale v državni lasti. Veliko strokovnih razprav je bilo namenjenih problemom v zvezi z lastnino, ki je bila pred nacionalizacijo v lasti občin (stavbe, stanovanja) in po novem zakonu ne bo denacionalizirana. Zato se čedalje bolj očitno kaže dejstvo, da bo uresničevanje zakona o denacionalizaciji proces, čeprav ljudje pričakujejo hitrih ukrepov. Dogovorjeno pa je, da bi v primerih, ko so stvari povsem jasne in gre za vračilo v naravi, ustrezne službe lahko z dokumentom odredile pravico do uporabe take lastnine za čas do pravnomočnosti sodb. To nam je o srečanju v Ljubljani povedal predsednik IS SO Krško, Franc Černelič.

Osutek proračuna za leto 1992

Za programe proračunskih porabnikov, ki so jih pripravili pristojni občinski sekretariati, bi v proračunu za letošnje leto potrebovali 736.355.833 SLT. Številka je za 110 odstotkov večja od vrednosti lanskoletnega proračuna, realno pa, tako je ocenil sekretariat za finance, to pomeni zmanjšanje obsega javne porabe za skoraj 32 odstotkov.

Viri, iz katerih se polni proračun, za zgornjo vsoto ne bodo zadostovali. Izračuni kažejo, da bi se iz dohodnine in drugih davkov, sklada stavbnih zemljišč, deleža, ki ga občina dobi za t. i. izravnavo od republiškega proračuna, in drugih virov, zbralo 674.792 tisoč SLT. Delež republike je letos manjši, predstavlja slabih 19 odstotkov proračuna (138,7 milijona SLT), medtem ko ga je bilo lani za dobrih 26 odstotkov. V osnutku proračuna za leto 1992, ki ga je izdelal sekretariat za finance, IS pa predložil skupščini v sprejem, so torej prihodki za 61,5 milijona SLT (8,3 %) "prekratki", zato bo izvršni svet predlagal skupščini, da se ta razlika pokrije z najetjem kredita za investicije.

"Cene programov" so izračunane na podlagi cen v letošnjem januarju, seveda za tiste namene, ki se še vedno financirajo iz občinskega proračuna. Odslej namreč v nejm ne bodo več zajeti: plače za delavce osnovnih šol, prispevki za zdravstveno varstvo, priznavalnine borcem NOV in sredstva za občinsko upravo za družbene prihodke. Predlog razdelitve proračunskega denarja za posamezna področja, katerih nosilci so ustrezni državni organi, je naslednji:

- sekretariat za javne finance (npr. upravni organi, medobčinski inšpektorat, javno pravobranilstvo Celje, krajevne skupnosti, stranke itd): 126,3 milijona;
- sekretariat za obrambo (organ za obrambo, požarna varnost): 15,1 milijona;
- sekretariat za družbene dejavnosti (otroško varstvo, socialno skrbstvo, del izobraževanja, socialne pomoči, prevozi otrok, štipendije, dotacije za knjižnico, arhiv, ZKO, ZOTK,

- ZTKO, RK itd.): 174,6 milijona;
- sekretariat za gospodarsko infrastrukturo (investicije in projekti za vodovode, ceste, PTT, telovadnica, vrtec; investicijsko vzdrževanje itd.): 290,8 milijona;
- sekretariat za razvoj, urejanje prostora, varstvo okolja in upravne zadeve (razvoj malega gospodarstva, zaposlovanje, varstvo okolja itd.): 30,2 milijona;
- sekretariat za kmetijstvo, gozdarstvo in veterino (proizvodnja hrane, urejanje kmetijskih zemljišč, kreditiranje itd.): 15,0 milijonov;
- stanovanjsko gospodarstvo (subvencije stanarin, stanovanjska gradnja, kreditiranje): 84,1 milijona.

To je seveda le izvleček iz dolgih seznamov javnih dejavnosti in naložb, ki jih plačujemo s proračunskim denarjem. O konkretnih delih, načrtovanih za letošnje leto, bomo lahko govorili prihodnjic, ko jih bo potrdila skupščina. ■

Osnutek programa nalog in dela javnega sektorja

v občini Krško za leto 1992

Kljub slabšim rezultatom gospodarjenja, kot smo jih imeli leta 1990, ko smo sprejeli usmeritve za razvoj občine v tem petletnem obdobju, pričujoči dokument v načelu še vedno ohranja takrat zapisane strateške usmeritve. Ključni cilji delovanja javnega sektorja, kot jih opredeljuje izvršni svet, so: izvajanje preventivne socialne politike, razvoj malega gospodarstva, sovlaganje v dejavnostih, kjer obstajajo realne možnosti za pridobitev drugih virov sredstev, ekologija. Pri ostalih nalogah ostajajo cilji enaki, kot so bili leta 1991, le sredstva za osebne dohodke delavcev v vzgoji in izobraževanju se zbirajo na republiški ravni in sprejeti so zakoni, ki na nov način urejajo zdravstveno varstvo in zavarovanje ljudi.

Pri opredeljevanju nalog so imele prednost tiste, ki so ostale neuresničene iz lanskega leta. Zaradi manjšega obsega sredstev, namenjenih javni porabi, je tudi popis nalog skromnejši od potreb. Še vedno pa ostaja naloga upravnih organov, da skušajo za potrebe svojih dejavnosti pridobiti čim več sredstev z republiške ravni.

To so naloge, zapisane v uvodu k dokumentu, sledi pa jim ocena lanskih gospodarskih tokov v občini Krško in ocena lanskega izvajanja programa javne porabe. Zapisano je, da so cene storitev rasle hitreje od prihodkov proračuna. Sredstev za javno porabo je bilo za 30 % manj kot v letu 1990, ko je bil njihov delež v družbenem proizvodu občine 10,9 %. Lani je bil njihov delež le 6,6 %! Delno je k temu prispevala rast cen, delno pa tudi to, da so zbiranje sredstev za nekatere potrebe prenesli na republiško raven. Tako je na republiško raven romalo 30 % sredstev za potrebe komunale in vsa sredstva, namenjena kmetijstvu. Sedaj se je za pridobitev teh sredstev (nazaj) treba krepko potruditi, učinki pa so seveda manjši, kakor če bi s svojim zbranim denarjem razpolagala občina. Hkrati dokument ugotavlja, da se je zaradi vojne povečal delež sredstev za družbene dejavnosti in splošno porabo, da je vojna ustavila izvajanje del na področju gospodarske infrastrukture in da se je lani bilo treba odpovedati tudi sred-

stvom, namenjenim razvoju demografsko ogroženih območij.

Sekretariat za razvoj, urejanje prostora, varstvo okolja in upravne zadeve, ki je program pripravil, je na podlagi doslej znanih usmeritev Republike Slovenije predvidel, da se bo za splošno porabo nabralo 610.334.000 SLT. Največji delež pri tem bodo imeli prihodki od dohodnine (35,7 %), dopolnilnih sredstev republike bo za 15,1 %, drugih prihodkov pa 26,1 %. Ostaja še zadolževanje v skladu z zakonom o financiranju javne porabe, v okviru drugih prihodkov pa predstavljajo največji delež sredstva prispevka sklada stavbnih zemljišč in prispevek za zdravstveno varstvo.

Izvršni svet občine Krško bo v okviru svojih možnosti in pristojnosti dal poudarek predvsem:

- socialni politiki in preprečevanju nastajanja socialnih problemov,
- malemu gospodarstvu, pospeševanju razvoja obstoječih in nastajanju novih enot,
- sovlaganjem, ki naj oplemenitijo obstoječa skromna sredstva s sredstvi izven občinskega proračuna,
- ekologiji in izboljšanju močno obremenjenega okolja v naši občini.

Uvodnemu delu sledi razvejan prikaz vseh dejavnosti, ki so vključene v javni sektor.

Trebanjci so izbrali grb Nives Kropivšek

Trebanjci so za grb svojega kraja izbrali likovno rešitev, ki jo je na natečaj poslala Nives Kropivšek iz Savaprojekta: ščit s simboli v modri in zeleni barvi, ki ponazarjajo gričevnato okolico mesta z dolino reke Mirne, in levom, znamenjem preteklosti, ko je bil na tem kraju rimski municipij.

Z oblikovanjem se je Nives ukvarjala že prej. Izdelala je celotno podobo za kolesarski klub, ki mu je Savaprojekt sponzor, grafično opremila diplome in priznanja za državno prvenstvo v ciklokrosu in še vrsto manjših stvari, kot so podjetniške zastavice in simboli za avtomobile ter naslovnice za kataloge. Med njene večje poskuse sodi predlog za novi znak krškega Agrokombinata, a odgovora o izbiri iz tega podjetja zaenkrat še ni. V vseh oblikovalskih rešitvah daje prednost živahnim oblikam in barvam in čisti liniji.

Oblikovanje je za Nives, ki v Krško vsak dan prihaja iz Zagorja, tisti del posla, ki ga opravlja

TREBNJE

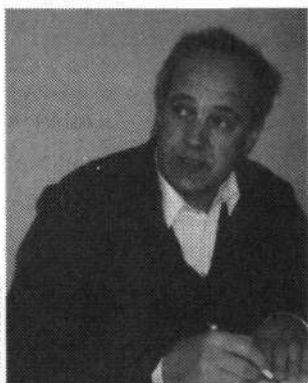
iz posebnega veselja, poleg projektiranja, ki je njen "glavni" poklic. A medtem ko v oblikovanju precej pomeni navdih, se je za projektiranje treba veliko naučiti, pravi Nives. To je tudi njen cilj, časa za to ima dosti na voljo, saj še ni zaposlena niti polna tri leta, še največja spodbuda zanj pa je naklonjen, odprt odnos arhitektke Mirjane Fink, vodje njihove službe, do razvoja mladih kadrov. Rada bi torej uspela kot projektant, a kljub temu si želi,

da bi v Savaprojektu tudi oblikovanje postalo razpoznavna, za podjetje značilna dejavnost.

Izvoz PE Sadjarstvo bo letos rekorden

Ivan Rožman

Iz plantažnih nasadov Agrokombinata Krško smo v preteklih letih izvozili kar veliko količino sadja. Prvi izvoz tega sadjarskega obrata je bil realiziran

Po količini in kakovosti sodimo med vodilne proizvajalce sadja v Sloveniji. V strokovnem in tehničnem pogledu se lahko primerjamo z evropskimi sadjarji. Naučili smo se marsičesa in prišli do dragocenih izkušenj. Velika želja sadjarjev je vselej, doseči čim večje hektarske pridelke in čim boljšo kakovost, s tem pa doseči čim nižjo polno lastno ceno sadja. V glavnem smo v preteklih 20 letih dosegali dobre rezultate. Medsebojno solidarno pokrivanje izgub med tozdi oziroma poslovnimi enotami v Agrokombinatu je zaviralo hitrejši razvoj sadjarstva in umetno vzdrževalo dejavnost slabih upravljalcev – poslovnih enot.

Poslovna enota Sadjarstvo je tudi poslovno leto 1991 uspešno zaključila. V letošnjem letu bomo uvozili iz Nizozemske novo linijo za sortiranje sadja. V bodoče želimo biti vse bolj prisotni na evropskem tržišču. To pa bo mogoče, če bomo sadje pripravili za trg po evropskih normah oziroma zahtevah, kar je mogoče samo s sodobnimi sortirnimi stroji. Za letno proizvodnjo ca 750 vagonov sadja je hladilnica v Stari vasi s prostornino 250 vagonov premajhna. V prihodnjem obdobju želimo zgraditi dodatne hladilne komore še za nadaljnjih 250 vagonov sadja.

Na podlagi vzorne oskrbe nasadov in uspehov, ki smo jih dosegli sadjarji na plantažah sadjarske enote Agrokombinata, so začeli v okolici Krškega že pred desetletjem zasajati nasade jablan tudi kmetje na lastnih zemljiščih, seveda ob pomoči strokovnih delavcev. Tako je Krško postalo eno pomembnejših slovenskih sadjarskih središč.

Ivan Rožman,
komercialist za prodajo sadja

Iz hladilnice v Stari vasi sta 20. marca dva vlačilca odpeljala okoli 40 ton prvovrstnega idareda v Nemčijo. Ta pošiljka je rezultat dosedanjega sodelovanja s pobrateno občino Obrighheim, dogovor zanjo pa je bil potrjen ob zadnjem obisku tamkajšnje občinske delegacije v Krškem.

PE Sadjarstvo je po velikosti drugi največji izvoznik sadja v Sloveniji (za mariborskim kmetijskim kombinatom). "S kakovostjo dosegamo evropsko raven in taka je tudi cena," je povedal Ivan Rožman, komercialist za prodajo sadja. "Ovisno od embalaranja in sorte dobimo od 1,20 do 1,40 DEM za kilogram. To pa so običajne cene, ki veljajo v državah uvoznih."

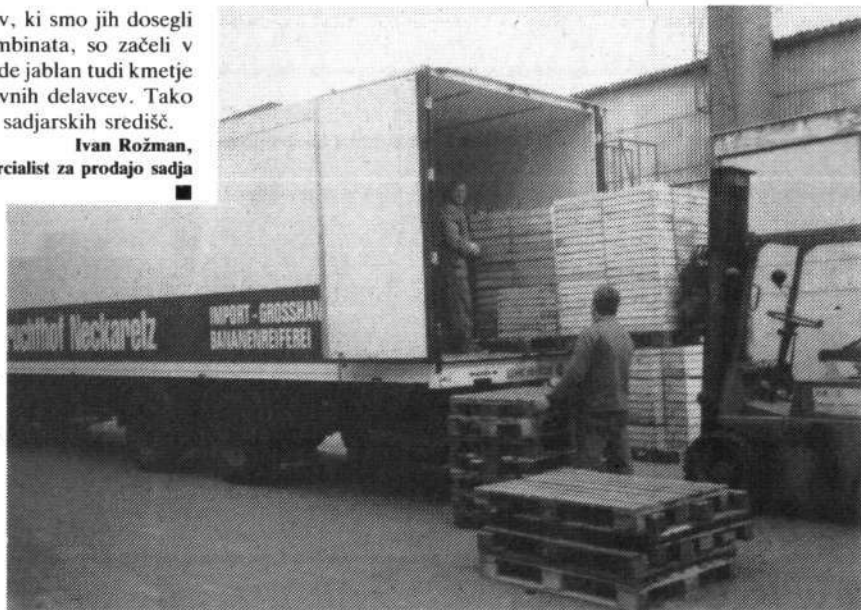
Za zmanjšanje zaostankov v razvoju

Zaradi nekaj desetletij trajajočega zapostavljanja podeželja, zlasti hribovitih predelov, so nastala t. i. demografsko ogrožena območja – kraji s čedalje manjšim številom prebivalcev, nizkim življenjskim standardom in slabimi možnostmi za delo. V republiki smo zato sprejeli zakon in namenili denar za spodbujanje razvoja takih območij. Lani je bil denar razdeljen za izdelavo programov, letos bodo sredstva namenjena za financiranje izvajanja razvojnih projektov. Zanje se bo potegovala tudi krška občina, pogoj pa je, da razvojni program sprejme občinska skupščina.

Med nerazvita območja naše občine se po posebnem republiškem odloku za čas od 1991 do 1993 prištevajo: 10-kilometrski pas obmejnih krajevnih skupnosti Koprivnica, Podbočje in Krško polje, krajevne skupnosti Raka, Veliki Trn in Zdole in še 24 posameznih naselij, predvsem na območju Gorjancev in Bohorja. V razvojnem programu, ki ga je za te predele izdelal Inštitut za regionalno ekonomiko iz Ljubljane, so kot temeljne točke razvoja opredeljeni intenzivno kmetijstvo in dopolnilne dejavnosti, tako kmetijske (proizvodnja vrtnin, sadja za predela-

vo, čebeljih proizvodov ipd.) kot nekmetijske (domača obrt, kmečki turizem, industrijsko delo na domu). Vzporedno s tem je treba pospešeno graditi gospodarsko, komunalno in socialno infrastrukturo, razvijati zasebno podjetništvo, uvesti spodbudno davčno politiko, z vsem tem zaustaviti odliv prebivalstva in omejiti dnevno delovno migracijo. Celo več od tega: z ohranjanjem lepega naravnega okolja in ustrezno poselitveno politiko naj bi spodbudili priseljevanje na ta območja.

V razvojnem programu ljubljanskega inštituta so podrobno razdelane razvojne naloge po posameznih območjih in panogah in avtorji ocenjujejo, da bi jih mogli uresničiti v desetih letih, seveda z zadostnim številom sposobnih in dovolj vztrajnih kadrov ter rednim zagotavljanjem denarja. Vsote sicer ne navajajo, pač pa ocenjujejo, da bi polovico potrebnih sredstev morali vložiti v izgradnjo infrastrukture, četrtno v znanje in še četrtno za sovlaganja v nove podjetniške programe. Država naj bi prispevala 40 odstotkov denarja, prebivalci in investitorji 30 odstotkov in lokalna skupnost (ali občina, zadruga, firma) prav tako 30 odstotkov.

Poročilo medobčinskega inšpektorata:

Revna država – revna in šibka inšpekcija

Tisti, ki že vrsto let prebirajo povzetke delegatskih gradiv v Našem glasu, bi letos lahko kar preskočili uvodni del inšpektorskega poročila. Problemi te službe, ki izvirajo iz kroničnega pomanjkanja denarja, so namreč vedno enaki, s tako malo odstopanji, da bi si lahko zamislili celo posamezne specifičnosti kar na podlagi prejšnjih branj.

Malenkostno so se stvari sicer premaknile, ker načelnik inšpektorata, mag. Miroslav Mikeln, takrat, ko je gradivu pisal uvod (28. februarja) za skupščinsko obravnavo, ni vedel, da bo dobil nekaj novih inšpektorjev. Vse skupaj pa še ne pomeni zadostnega napredka. Narobe je namreč že to, da se morajo službe, ki bi morale vse sile posvetiti varstvu spoštovanja predpisov, boriti za svoj materialni obstoj in veliko večino časa posvetiti skrbi za varčno delo namesto kakovosti in strokovnosti dela. Tako je, recimo, higienska kakovost mleka v Posavju med najslabšimi v Sloveniji, število plemenjakov v prirodnem pripustu (tudi na črno) je tudi največje v državi... O pomankanju bencina za službene vožnje, zamudnih obrestih, ki pobirajo že tako skromna sredstva, reorganizacijski inšpektorskih služb, povečanem obsegu dela ob novonastali državni meji in še o čem bi mag. Mikeln verjetno lahko povedal marsikaj. Več, kot je napisal v uvodu in pri tem se mi ne zdi bistveno, da sam ni dovolj močan manager, saj bi vendarle moral biti predvsem dober upravni delavec in inšpektor. To pa je!

Očitno pa peripetije z inšpektorji niso samo posavska posebnost! Iz obalne občine Izola nam je uspelo dobiti občinski časopis Mandrač in tam sem izsledil bodico. Na vrata inšpekcije je neznan junak napisal: "Komunalni je mona!" Komunalni se je menda s tem kar strinjal, ker trdi, da se normalen človek itak ne bi lotil takega dela!

Poročilo o celoletnem delu medobčinskega inšpektorata občin Brežice, Krško in Sevnica je obsežno. Zaradi tega smo se odločili, da vam nekaj podrobnosti iz njega prihranimo še za

naslednjo številko Našega glasa, ko bomo verjetno lahko dodali tudi kako povratno informacijo z zasedanja skupščinskih zborov.

Odlok o komunalnih odpadkih pred sprejetjem

Med predpisi za komunalno oskrbo v občini trenutno nimamo predpisa za ravnanje s komunalnimi odpadki. O sprejetju odloka za to področje – osnutek je bil sprejet decembra lani – bo skupščina odločala 16. aprila.

Javna razprava o osnutku odloka je bila v krajevnih skupnostih Kostanjevica, Leskovec, Rožno-Prekladol in Veliki Trn, v Brestanici je zaradi slabe udeležbe niso izpeljali, medtem ko nadaljevanje na str. 22

IZ RIBIŠKE TORBE:

ČE SE OB PRIBLIŽNO 10 METROV ŠIROKI (MEJ-

ni) reki Sotli srečata slovenski in hrvaški ribič, vsak na svoji strani, jima lahko le prepoved prehoda državne meje (reke Sotle) prepreči, da bi se stepla. To je nekoliko šaljivo povedano, a dejstvo je, da imajo slovenski ribiči veljavno zakonodajo, kakršno ima ves razviti svet: lovopust v času drstenja, lov samo z eno palico, z dovoljenimi vabami... Skratka: v Sloveniji so ribiči pravi športniki, če se držijo vseh predpisov, medtem ko so hrvaški ribiči lahko pravi športniki tudi, če se teh

zapovedi ne držijo. V njihovi državi preprosto ne veljajo. Razlika v ulovu slovenskega in hrvaškega ribiča je seveda lahko kričeče očitna in zgovorna. K temu je treba dodati še ribji zarod, za katerega ni nujno, da bi ga družini na obeh straneh mejnih vodotokov enakomerno spuščali v vodo, ribam pa ne moreš zabičati, na čigavi strani meje (ne) smejo prijemati ...

S temi in podobnimi problemi so se ukvarjali predstavniki ribiških družin iz Ormoža, Ljutomera, Ptuja, Metlike, Črnomlja, Varaždina, Čabra, Čakovca, Samobora in odgovorni funkcionarji ustreznih mi-

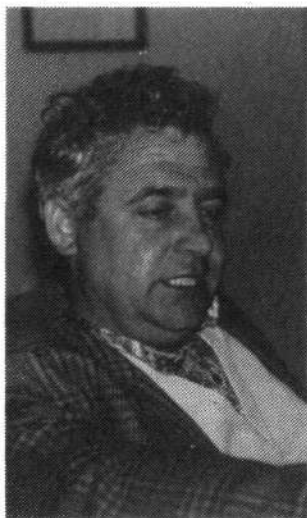

Na sliki: srečanje so vodili predstavniki ministrstev za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Slovenije in Hrvaške, predsednik gostitelja, gospod Žvegljč (na mali sliki) pa je gostom predstavil delo domače ribiške družine iz Brestanice.

nistrstev v Slovenije in Hrvaške, ko so se 18. marca letos srečali v domu Ribiške družine Brestanica pri ribniku Mačkovec. Ribiška zveza Slovenije je namreč brestaniško družino poprosila, naj prevzame gostiteljstvo za sestanek, na katerem bi predstavniki upravljalcev mejnih sladkih voda pripravili osnutek sporazuma. Teze iz tako usklajenega dokumenta bodo nato upravni organi obeh držav pripravili za sprejem v obeh skupščinah.

V predlog sporazuma so zapisali stališča do skupnega vlaganja ribjega življa (porabili bodo tudi del Kolpe), poenotenja režima in cene ribolovnih kart ter možnosti ribolova na obeh straneh meje. Tudi ribolovni režim, zlasti za tuje turiste, bi bilo treba poenotiti na obeh straneh meje, saj je sedaj razlika drastična: v Sloveniji omejitev skorajda ni, medtem ko je treba na hrvaški strani voda upoštevati celo proceduro mejno-varnostnih zahtevkov. Med težavami, ki žulijo slovenske ribiče, je tudi dejstvo, da so doslej preko 30 let ribji zarod dobivali iz ribogojnic na Hrvaškem, iz Draganičev pri Karlovcu in iz

Pakračke Poljane. S tem sodelovanjem so bili izredno zadovoljni, mladice so bile zdrave, kakovostne, tudi s strokovnjaki so imeli dobre odnose. Državna meja je vse to postavila na glavo in najmanj, kar morajo sedaj urediti, je fitopatološka služba. Ribiči iz Zagreba in okolice so namreč doslej predstavljali 80 % turističnega obiska na ribniku in če si bodo že ohranili vsaj del tega obiska, morajo na mejnih prehodih zagotoviti tudi ustrezen veterinarski nadzor, sicer bosta uvoz in izvoz rib sila otrežkočena.

Dušan Vučajnik

KO STA LANI DUŠAN

Vučajnik iz Krškega in sotekmovalec Kajek namakala trnke na svetovnem prvenstvu na Madžarskem, sta bila prva reprezentanta, ki sta sploh nastopila v imenu mlade in takrat še ne priznane Republike Slovenije. Zaradi nasprotovanja tekmovalcev iz ostanka Jugoslavije jima organizatorji niso smeli zaigrati himne in nista smela uporabiti slovenske zastave, čeprav so naši ribiči že bili sprejeti v CIPS – svetovno ribiško organizacijo. Letos bosta

(11. in 12. julija) šla na svetovno prvenstvo na Irsko čisto drugače, saj je Slovenija že priznan mednarodni subjekt.

Ribiška družina Brestanica-Krško sicer že leta zalaga reprezentance z dobrimi ribiči in letos bo vanjo dala kar dva svoja člana. Ekipe bo štela pet članov in v njej bo poleg Dušana Vučajnika tudi Egidij Knez iz Radeč. Le nekaj je ostalo isto: tako letos (očitno!) kot lani si bosta večji del stroškov morala plačati sama. Lani sta sicer nekaj nabrala pri sponzorjih (Zavarovalnica Triglav in Obrtna zadruga Resa), a še vedno je na njihovih žepih obvisela večina finančnega bremena. Letos se ponovno podajata v lov za denarjem, ki ga bo zaradi oddaljenosti treba še več, zato se nekako že vnaprej bojita neuspešnega iskanja sponzorjev.

Če človek vse skupaj dobro premisli, bi se menda bilo na kvalifikacijskih tekmovanjih treba boriti prej za čim slabši rezultat in za to, da lahko ostaneš doma, saj so tako stroški in muke najmanjši!

RIBIŠKA DRUŽINA BRESTANICA – KRŠKO, KI

vključuje vse ribiče, ki lovijo na območju krške občine, od 23. marca dalje organizira prostovoljne delovne akcije na "svojem" ribniku Mačkovec pri Brestanici, ob potokih in ob Savi. Ribnik Resa na Vidmu so sicer od krškega turističnega društva vzeli v najem za določeno obdobje, vanj so spustili celo nekaj mladice, a žal njegov nasip pušča in je potreben sanacije.

Potrebovali bi tudi ribiškega čuvaja, pa se menda stroški zanj ne bi povrnili. Izvedeli smo, da člani družine namenoma dovolijo, (lepše rečeno: ne ukrepajo odločno proti temu!), da se mularija izživlja ob bregovih ribnika v Resi in uči črve plavati. Upajo, da jih s tako strpnim odnosom odvrtačajajo od bregov Save, ki nič več ne teče, ampak se samo še valí, saj je v njej ostalo čisto malo vode. Člani RD tudi že dolgo ugotavljajo, da bo z melioracijo in regulacijo čedalje daljših delov savske obale ta postaja kanal. Struga se oži, hitrost vode se povečuje in tudi pritoki so se po enakem načelu spremenili v hitro tekoče kanale. Ob tem, da to pomeni katastrofo za Savo, ugotavljajo, da tudi talne vode kmalu ne bomo več mogli uporabljati, ker bo zastrupljena ali pa je preprosto ne bo več.

nadaljevanje s str. 21

ostale KS niti niso čutile potrebe, da bi jo organizirale. V razpravah se je pokazalo, da so v vaških naseljih problem predvsem kosovni odpadki, kljub temu pa so dali pobudo, da se v teh naseljih uredi po eno zbirno mesto tudi za splošni odpad. Besedilo odloka je bilo tako dopolnjeno, da takšno možnost dopušča. Ni pa bila upoštevana pobuda za olajšave stroškov občanom z nizkimi dohodki, ker je to pač stvar socialne politike. Predloga, da naj bi se del rente od NE Krško uporabil za urejanje komunalne problematike, predlagatelj prav tako ni mogel upoštevati, saj renta v zakonodaji še ni urejena. Pripombe k osnutku odloka je dal tudi Kostak in predlagatelj zagotavlja, da jih je večino upošteval.

Odlok predvideva organizirano zbiranje in odvoz odpadkov praktično za celo območje občine, iz vseh naselij, ki imajo več kot 10 gospodinjstev. Odpadki se zbirajo ločeno, sortirajo se že na izvoru. Cilji takega ravnanja so, da se reši problem črnih odlagališč, da se čim več odpad-

kov predela in kot sekundarna surovina ponovno uporabi in da se tako zmanjša potrebna površina deponije za končno odlaganje nekoristnih odpadkov.

Smetarina se določi po prostornini posode za odpadke in je enotna za celo občino, vanjo je vključen tudi odvoz kosovnih odpadkov iz gospodinjstev. (Po dosedanjih izračunih bi mesečna smetarina za povprečno družino znašala 8,5–10 DEM. Gospodinjstva na vplivnem območju odlagališča odpadkov naj bi bila oproščena plačevanja smetarine.)

Za kršitve določil o ravnanju z odpadki so predvidene denarne kazni od 2.500 do 5.000 SLT oziroma 20.000 do 30.000 SLT, če je povzročena neposredna nevarnost za zdravje ljudi ali onesnaženje okolja.

Zbiranje, odvoz in odlaganje odpadkov na celem območju občine po določilih tega odloka naj bi se uvedlo najkasneje v 36 mesecih od uveljavitve odloka, medtem ko bi se sortirano zbiranje začelo že v letu in pol.

Prenehanje obstoja javnega dobra

Skupščina bo sklepala o prenehanju obstoja javnega dobra v delu starega mestnega jedra zaradi uskladitve katastra z dejanskim stanjem. Gre za spremembe, ki so nastale s prestavi-

tvijo Dalmatinove ulice in pozidavo predela, kjer je bila prej tržnica, in je zemljišče, prej javno dobro, postalo funkcionalno zemljišče stavbe RSNZ in poslovno-stanovanjskega objekta.

KMETIJSKI NASVETI

Zatiranje plevelov v žitih

V glavnem so v posevkih žit problematični širokolistni pleveli, predvsem smolenec ali maček, kot ga nekateri tudi imenujejo. Ta plevel se zelo razrašča, zato ga je upravičeno zatirati že, če najdemo eno samo rastlinico smolenca na 5 kvadratnih metrih. Največkrat ga zatiramo spomladi v fazi razraščanja žit, za kar pa morajo biti tudi ustrezne, dovolj visoke temperature. V tej razvojni fazi škropimo z naslednjimi pripravki:

- **DIKURAN FORTE**, 1,5 kg/ha, **QUARZ**, 0,3-0,5 l/ha, vendar morajo biti najnižje temperature nad 0 stopinj C;
- **ANITEN MDP**, 4 l/ha, **ANITEN DS**, 2,5-3 l/ha, **DICO-FLUID COMBI MP**, 4-5 l/ha, vendar morajo biti temperature višje (5-10 stopinj C), - mešanica 15 g + **STARANE O**, 3 l/ha.

Če so vremenske razmere neugodne in je žito že začelo kolenčiti, se lahko kasneje v času kolenčenja (do 63 dni pred žetvijo) še škropi s samim STARANOM, ki smolenec in ostale širokolistne plevelce zelo dobro uniči. Uporablja se lahko tudi za korekcijsko škropljenje, če nam iz kakršnih koli vzrokov ostali herbicidi niso dovolj dobro delovali. V tem primeru damo 0,6-1,0 l starana/ha.

Kmetijska svetovalka:
Marta Kastelic, dipl.ing.agr.

Pogostitev tudi za otroke, ki so nastopili v programu.

Materinski dan

Materinski dan praznujemo domala po vsem svetu, vendar pa ni odločilno materinstvo, bistvo je v pravilnem razumevanju zgodovinskih resnic in pomena tega dne.

Pri nas se ta praznik v zadnjih letih po vojni ni upošteval, pa čeprav so ga v tišini praznovali povsod na podeželju. Materinstvo je in bo imelo vedno in povsod posebno vlogo v družbi. Danes je naša želja, da bi ta dan končno praznovali javno, tako kot se spodobi, ne pretirano (tako kot 8. marec), ampak skromno, z majhnimi pozornostmi, tako v javnih občilih kot v krogu družine. Namenimo mu mesto, ki mu nedvomno pripada.

V soboto, 28. marca, smo s kmečkimi ženami iz Krškega proslavile ta dan materinstva s predavanjem, ki ga je imela dr. Metka Klevišar iz Onkološkega inštituta v Ljubljani, in kratkim kulturnim programom.

Dr. Klevišarjeva nam je govorila o medsebojnih odnosih v družini oziroma odnosih med bolnimi in zdravimi ljudmi. V kulturnem programu pa so nastopili učenci Osnovne šole Jurija Dalmatina, mali harmonikar Bojan Kunej in moški oktet kulturnega doma Svoboda s Senovega. Po programu pa smo se tudi razveselile oziroma zabavale. (Besedilo: B.R.-K., foto: MiK)

Dr. Metka Klevišar

V soboto, 4. aprila, bo ob 18. uri v Gasilskem domu Krško posavsko tekmovanje

“Mladi in kmetijstvo“

*Po tekmovanju bo družabni večer, zabaval vas bo ansambel Delfin.
Vabljeni!*

USTANOVNI ZBOR DRUŠTVA KMETIC KRŠKO

Na tem zboru, ki je bil 4. 3. 1992 ob 9. uri v sejni sobi A občine Krško, so se kmečke žene dogovorile, da ustanovijo svoje društvo.

Z registracijo društva bodo kmetice pridobile marsikaj: društvo je pravna oseba, zaradi česar lažje uresničuje svoje želje in predloge v družbi ter občinskih in republiških strukturah.

Članice društva so lahko tudi nekmetice oziroma druge vaščanke, ki pa morajo biti zainteresirane za izobraževanje, razvoj podeželja ter hkrati za ohranjanje kulturne dediščine.

Zaenkrat društvo združuje članice cele občine, če pa bo

kasneje nastala potreba, se bo lahko razdelilo v več manjših društev v občini.

Društvo se bo z ostalimi društvi kmetic povezovalo v regijsko zvezo kmetic, te pa v slovensko zvezo kmetic.

Članice so predlagale, naj bo regijska povezava v okviru Posavja, ker se jim zdi, da imajo kmetice v Posavju nekatere specifične probleme in potrebe, ki niso značilne za celotno Dolenjsko.

Izvolile smo 15-članski upravni odbor, katerega predsednica je **Nuška Abram**, in 3-članski nadzorni odbor, ki ga bo vodila **Anica Gerjevič**.

Del programa društva smo že realizirale. To so bila predavanja in tečaji o oskrbi bolnika in dietni prehrani, prekaževanju mesa, sušenju sadja, pridelovanju zelenjave na domačem vrtu, predelavi mleka (tečaj za 2 skupini), pripravi škrobnatih jedi (tečaj za 3 skupine) in o možnostih za razvoj kmečkega turizma v naši občini.

Sledilo bo še predavanje o **VZGOJI OKENSKIH IN BALKONSKIH RASTLIN**, to pa bo v **sredo, 8. aprila ob 9. uri v sejni sobi A občine Krško**. Predaval bo g. Slavko Zgonc. Načrtujemo tudi ekskurzijo na Primorsko, razstavo ob občinskem prazniku. Udeležile smo se tudi razstave **DOBROTE SLOVENSКИH KMETIJ** na Ptuj in praznovanja materinskega dneva v soboto 28. marca.

V nadaljevanju pa bodo še predavanja, tečaji in seveda razna srečanja, ki pripomorejo k boljši povezavi kmečkih žena.

Svetovalka za kmečka gospodinjstva:
Branka Radej-Koren, ing. agr.

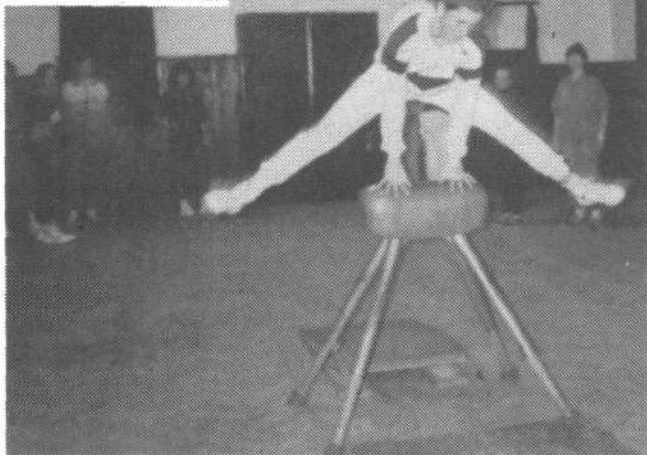
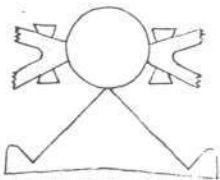
V Podlogo obujajo družabno življenje

JODUMA je prisluhnila željam ljudi, da bi v Velikem Podlogu obnovili dejavnosti, predvsem kulturne in športne, ki so v kraju nekoč že živele. Prvi dosežek te iniciativne trojke je t. i. Podlogritem, skupina, v kateri se od januarja naprej enkrat tedensko zbirajo ženske, stare od 10 do 50 let, na rekreaciji z aerobiko in prostimi vajami pod vodstvom Dušanke Kodričeve.

Članice skupine so bile takoj pripravljene poprijeti tudi drugod. Na predlog JODUME so prevzele organizacijo pustovanja in pri tem naletele med krajani na veliko pripravljenost za pomoč, tako da je pustovanje nadvse uspelo. Okrasili so dvorano, z dvema federvagnoma in platonom zvozili v gasilski dom okoli 70 otrok in povabili še starše zraven, pogostili otroke z miškami in čajem, nadaljevali z družabnimi igrami – krajevna skupnost je prispevala pomaranče in bombone za nagrade – ter rajanjem in otroci na koncu niso bili voljni iti domov.

Ob splošnem zadovoljstvu, da se v kraju obuja družabno življenje, je Gasilsko društvo vzelo žensko skupino pod svoje okrilje in ji dalo na voljo svojo dvorano. Za povračilo se ni bati, saj so ženske gasilcem že obljubile pomoč v delu. Načrtujejo pa še marsikaj, a to je zaenkrat skrivnost. Ko bodo zamislili dozorele, bodo nanje pravočasno opozorili plakati s “Pikico” (v zadregi, kako naj ji rečemo, smo ji sami nadelili to ime) Dušanke Kodričeve, najmlajše iz Štovičkove likovne veje.

Koza ni samo za to, da nanjo sede voditeljica Dušana, ampak tudi za imenitne preskočke.

Velik uspeh učencev Glasbene šole Krško

Vsako leto Zveza glasbenih pedagogov Slovenije in Skupnost glasbenih šol Slovenije organizirata republiško tekmovanje mladih glasbenikov. Letošnje tekmovanje, 21. po vrsti, je bilo v Celju. Svoje glasbene veščine so tokrat pokazali mladi pianisti, godalci in kitaristi. Ocenjevanje je bilo zelo ostro, saj je morala ocenjevalna komisija upoštevati evropske kriterije.

Tudi naša šola je sodelovala s tremi mladimi pianisti. Pošteno delo, strokovnost in požrtvovalnost mlade pedagoginje, **prof. Karoline Vegelj-Stopar**, in vztrajnost mladih solistov so obrodili sadove.

Sanja Macur je za eno točko zgrešila 3. nagrado (zbrala je 69 od 100 možnih točk).

Nevena Sember je dobila visoko drugo nagrado. **Andrej Resnik** pa je dobil prvo nagrado in je bil med 50 pianisti drugi najboljši v svoji kategoriji. Prav zaradi tega je nastopil tudi na zaključnem slavnostnem koncertu prvonagrajencev.

Tekmovanje je pokazalo, da ima krška glasbena šola dovolj moči, da se kvalitetno predstavi v širši javnosti. To je velika vzpodbuda vsem učencem, mladi pedagoginji pa je pokazalo, da je pri svojem delu na pravi poti.

Na ta uspeh smo vsi v kolektivu Glasbene šole zelo ponosni!

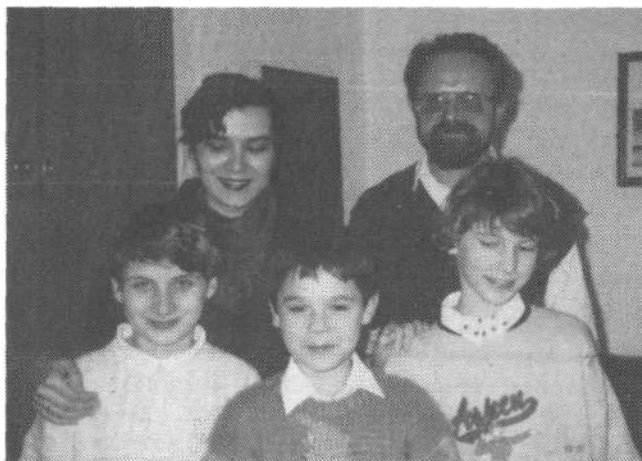
Ravnatelj:
prof. Drago Gradišek

21. slovensko tekmovanje mladih glasbenikov

Letošnje tekmovanje je zajemalo naslednje discipline: klavir, violina, violončelo, kontrabas in kitara. Tekmovalci so bili razdeljeni po starostnih kategorijah od prve A (do 11 let) pa vse do zadnje – akademske kategorije za študente do 24 let.

Za vsako kategorijo so bili predpisani pogoji, ki jih je moral glasbenik tekmovalec izpolnjevati. Tekmovalce so ocenjevali člani komisije, vrhunski slovenski glasbeniki in pedagogi, s točkami od 50 do 100. Za prvo nagrado je bilo treba zbrati 90-100 točk, za drugo 80-90 in za tretjo 70-80; za 60-70 zbranih točk je tekmovalec dobil pohvalo. Krški predstavniki so svoja priznanja osvojili z visokimi ocenami: A. Resnik 95,33, N. Sember 88 in S. Macur 69.

Takšno tekmovanje je izziv za pedagoga, ki lahko predstavi svojo "šolo" – način učenja, in seveda za učenca, ki izpolnjuje pogoje določene starostne kategorije.

Nevena, Andrej in Sanja s svojo učiteljico Karolino in ravnateljem, prof. Gradiškom.

Poročilo o delovanju NE Krško

FEBRUAR 1992

Proizvedena električna energija: 405.228 MWh (neto).

Segrevanje Save:

- dovoljeni delta T: 3,0 °C
- maksimalni delta T: 2,97° C
- povprečni delta T: 2,380° C

Tekočinske emisije

1. Koncentracija radioaktivnosti v efluentih pred izpustom v Savo je bila v **mejah** za pitno vodo (po Ur. listu SFRJ, 8/87, za skupine posameznikov iz prebivalstva).

2. Delež od največje skupne dopustne letne radioaktivnosti v tekočinskih efluentih (tritij – 20 TBq, ostali dopustni radionuklidi – 200 GBq):

- tritij 12 %
- ostali 1,4 %

Plinske emisije

1. Koncentracija radioaktivnosti (na razdalji 500 m) je bila v **mejah** za zrak (po Ur. listu SFRJ, 8/87, za skupine posameznikov iz prebivalstva).

2. Delež od letno dovoljene doze za NEK zaradi emisije na razdalji 500 m (50 mikroSv): 0,08 %

Radioaktivni odpadki

1. Število radioaktivnih sodov, uskladiščenih februarja:

- RAO srednje aktivnosti: 24
- RAO nizke aktivnosti: 0

2. Število vseh do sedaj uskladiščenih sodov: 8281.

Elektrarna je februarja dosegla 95,92-odstotno razpoložljivost in 93,91-odstotno izkoriščenost.

Koncert

Ko smo prišli v dvorano je Aci Bertoncelj začel igrati. Bile so zelo

Kolektiv glasbene šole je v četrtek, 5. marca, organiziral zanimiv mladinski koncert pianista Acija Bertonclja.

To ni bil koncert v klasičnem smislu. Sproščenemu izvajanju solista je botrovalo tudi temu primerno vzdušje v dvorani. Tudi mladi poslušalci so bili izredno sproščeni, kar se na tovrstnih koncertih pogreša.

Na izredno zanimiv način – maldim poslušalcem blizu je Aci uspel prikazati vlogo skkladatelja in nalogo solista, ki izvaja skladbe. Učenci šole so z velikim zanimanjem spremljali koncert in sodelovali, na koncu pa so želeli še dodatek.

S tem koncertom je kolektiv šole želel učencem ponuditi še nekaj več od obveznega pouka, prispevati k dobremu počutju v šoli, in ta koncert je bil prvi korak k temu cilju. Tako pa bo tudi moč šole rasla in šola se bo lahko s kolektivnimi programi pojavila v javnosti.

Ravnatelj:
prof. Drago Gradšek

Iz spisov učencev glasbene šole o koncertu:

Zaigral nam je skladbo in povedal, kaj predstavlja, potem je še enkrat zaigral in nas vprašal, ali smo razumeli. Zelo je bilo smešno, ko je pokazal, kako bi bilo, če bi vsi skladatelji igrali tako, da bi med skladbo smrkali, kihali, se praskali, gledali okoli in še kaj. Za vsako skladbo smo mu ploskali, a je rekel, da je škoda časa in naj mu ne ploskamo. (Alenka Merhar)

Prof. Karolina Vegelj-Stopar, moja tovarišica klavirja, mi je povedala, da bo v glasbeno šolo prišel Aci Bertoncelj. Jaz nisem vedela, kdo je to. – Govoril je o zgodbah, ki jih govorijo pesmi. Ko je bilo že konec, je moja sošolka Nevena Sember podarila Aciju Bertonclju šopek rož in potem je še ona zaigrala eno pesem. (Katja Žičkar)

Zelo mi je bila všeč skladba Čudni gospod. Tudi druge skladbe so mi bile všeč. (Aljoša Gomilšek)

Bilo ga je zanimivo poslušati. Hotel je, da tudi mi sodelujemo pri skladbici o klovnu. Morali smo ugotoviti, kdaj bo klovn pokazal jezik. Ker smo slabo ugibali, nam ga je pokazal on. (Barbara Runovec)

V svojem repertoarju ima pomembnejša klavirska dela vseh stilnih razdobj, posebno pa goji sodobno domačo in tujo klavirsko literaturo, udeležuje se tudi v komorni glasbi, je stalni gost jugoslovanskih koncertnih odrov in radijskih studijev ter gost na mednarodnih pianističnih srečanjih in nastopih. (Poiskala Tina Skobe)

Koncert je bil v četrtek v dvorani v Krškem. Bilo je super, ko je stric pokazal jezik. Igral je na klavir tako glasno, da smo si zatisnili ušesa. Ko je končal, je prevedel glasbo, govoril je o nekem zaljubljenecu, ki je brenkal na kitaro in pel. Igral je svoji deklici. Ona pa se je razrezila, ker je igral preglasno. (Žiga Drnovšek)

Želel nas je naučiti razumeti glasbo, kot razumemo prebrano knjigo. Nato nam je zaigral skladbo, ki je opisovala nekega gospoda. Ta gospod je znal biti vesel, žalosten, nagajiv, razigran in še kaj. Sami smo morali ob poslušanju skladbe ugotoviti, kako je razpoložen gospod. (Matjaž Merhar)

Miran Kozole (domači mu rečejo Špica) je na Senovem pripravil promocijo svoje avdio kasete. V Dom XIV. divizije je povabil glasbenike in prijatelje. Izmed glasbenikov so nastopili Miha Dovžan, Meta Malus, Ukrajinski kozaki (ki že leto in pol nastopajo v Sloveniji), Stanka Macur, Janko Avsenak, ansambel Lojtrca (Ivana Pinteriča) in Toni Gašperič. Prijatelj je prišlo toliko, da se jih je v dvorani kar trlo. Kaseto je posnel novomeški studio Sraka, založnik je Drago Vovk in prvo naklado so menda že razprodali, zato sedaj pripravljajo ponatis. Sicer pa namerava Miran v kratkem ponoviti svoje nastope še v sosednih krajih, nato pa se odpravlja na gostovanje v Avstrijo in Nemčijo. Novost: 31. marca so s skupino 16 izvajalcev posneli glasbo za londonsko MTV. Menda so producenti nad glasbo tako navdušeni, da bodo že ob koncu tedna pričeli pripravljati tudi posnetke za dokončanje video spota. (Foto: MiK)

TALE PRIJATELJA SE NAM SMEJITA

z linoreza Anuške Cerovšek, ki so ga učenci šole Jurija Dalmatina vključili v svoje glasilo Prvo cvetje. Letos so izdali dve številki, likovno opremljeni z linorezi učencev, v obeh pa mladi člani dopisniško-novinarskega krožka popisujejo svoja doživetja in vtise ob lanskih vojnih počitnicah, socialnih stiskah ljudi, mednarodnem priznanju Slovenije, dogodkih v družini, šoli, na ekskurzijah in podobnem. Vmes pa najdemo še kakšno šalo in tudi tale literarni biserček Adrijane Antunovič iz 4. b:

*V mraku se kresnička
drobna je zgubila.
V vodico je padla
in se potopila.
"To je zlat kovanec!"
je zavpilo dete.
A nebo je pojasnilo:
"Ni, ne, zlat kovanec to.
Zvezdica z neba
doli je prišla,
da bi se umila.*

Interesne dejavnosti

Prednost programom za vse otroke

Občinska zveza prijateljev mladine Krško je 20. marca organizirala srečanje mentorjev interesnih dejavnosti, ki se vključujejo v izvajanje programov šol in tudi društev. Ugotovitve mentorjev so bile naslednje:

– Učitelji – mentorji na šolah ter zunanji mentorji, ki se vključujejo v delo z mladimi na posameznih interesnih področjih otrok na šolah, v organizacijah, društvih in klubih, bodo v bodoče razvijali sodelovanje z Občinsko zvezo prijateljev mladine Krško na temelju skupnega interesa in projektov, ki bi pomenili dvig kvalitete življenja otrok in mladine ter možnosti bogatejše ponudbe programov za njihov prosti čas.

– S programsko pestrostjo in akcijsko naravnostjo bomo v naši organizaciji uveljavljali princip prostovoljnega dela v korist otrok in mladine. Vzpodbujali bomo zlasti prostovoljno delo mladih, staršev in vseh, ki želijo in so pripravljeni s svojim delom obogatiti otrokom vsakdan.

– Širjenje možnosti za bogatejše in cenejše preživljanje prostega časa ostaja eno izmed osrednjih področij delovanja Zveze prijateljev mladine Krško. Družbeni razvoj neusmiljeno zmanjšuje možnosti vključevanja otrokom revnejših in brezposelnih staršev v program preživljanja prostega časa ter v programe dodatnega pridobivanja znanj – zlasti tiste, ki jih je potrebno plačevati.

– Povečujejo se razlike v možnostih izbire kvalitetnih dejavnosti med otroki, ki živijo v mestih, in onimi, ki živijo na vasi. Nestimulativno okolje postaja usodno pomemben faktor.

V Zvezi prijateljev mladine Krško bomo zato s pomočjo mentorjev pripravljali in izvajali programe, dostopne vsem otrokom; programe odprtih vrat, letovanja, zimovanja, s katerimi bomo zlasti obogatili čas letnih in zimskih počitnic. Posodobili bomo metode vodenja letovanjske baze ter programe bivanja, letovanja. Da bi spoznali sodobne oblike vodenja ter konceptiranja vsebinsko bogatejših letovanj in zimovanj, bomo za pedagoške vodje ter voditelje otrok na letovanjih s pomočjo ZPMS organizirali seminar v pomladanskem času.

V ZPM bomo vztrajno širili možnosti za raziskovalno delo mladih v šolah pa tudi zunaj šole – v krožkih, taborih ipd.

OZPM poziva prostovoljce – strokovnjake in aktiviste, ki bi se bili pripravljene vključiti v programe za otroke, da se oglasijo na OZPM Krško ali po telefonu 22-771, int. 45. Potrebujemo predvsem mentorje za naslednje interesne dejavnosti: lončarstvo, pletenje košev in košar, opletanje steklenic, prometno vzgojo, izlete v naravo, odbojko, nogomet, atletiko, rugby, kotalkanje, rolkanje, kolesarstvo, modelarstvo, košarko in šah.

Predsednica OZPM Krško:
Danica Zalokar
Sekretarka:
Vida Ban

Plesni studio Krško organizira v času od 24. 7. do 31. 7. 1992

PRVO POLETNO PLESNO ŠOLO

za otroke od 8. do 10. leta.

Potekala bo v prijetnem okolju Dobrne in njenem daleč znanem zdravilišču. Cena 8-dnevnega programa je 246 DEM za učence plesnega studia in 290 DEM za ostale otroke – plačate lahko tudi v 3 obrokih. V ceno so všteti stroški bivanja in prehrane v hotelu, prevoza do Dobrne in nazaj, šolnine, dvorane in kovanja v hotelu.

Prijave sprejema do 15. aprila Dušan Vodlan osebno v OŠ Jurija Dalmatina vsak dan med 17. in 20. uro. Pripravljen je tudi program dela, s katerim se lahko starši seznanijo ob prijavi. Dodatne informacije dobite na tel. 32-795.

Zimska šola na Pohorju

Tudi to šolsko leto smo se odpravili na belo Pohorje, v našo staro postojanko, Dom Miloša Zidanška. Navdušenje med petošolci za letošnjo zimsko šolo v naravi je bilo veliko. Cena je bila izredno ugodna, saj je strošek za starše znašal le 3000 SLT. Poleg tega, da smo iz občinskega proračuna dobili dogovorjeni znesek, so učenci sami izvedli nekaj akcij, da bi zaslužili denar (pobiranje kostanja, zbiranje papirja). Na pomoč nam je priskočila tudi hranilnica šolske skupnosti učencev.

Na pot smo se podali s ciljem, da bi prijetno in delovno preživeli šest smučarskih dni. Danes smo prepričani, da nam je to v celoti uspelo, saj se učenci kar niso hoteli vrniti domov.

Oskrbnik doma, gospod Beno, nas je vsak dan vozil s svojim minibusom na Areh. Vreme nam je bilo naklonjeno, saj smo se že prvo jutro zbudili z novo pošiljko snega. Naslednji dan smo uživali v čudovitem sončnem vremenu. Učenje smučanja je potekalo po skupinah, v katere so bili učenci razporejeni po smučarskem predznanju. Zadnji dan smo imeli pravo tekmovanje s startnimi številkami, merjenjem časa, podelitvijo priznanj itd.

Ob večerih nam je ZPM Maribor pripravila predavanja za učence. Predavatelji so govorili o lovstvu, gobarjenju in planinstvu. Svoja predavanja so obogatili z diapozitivi in videokasetami. Učenci so izvedeli mnogo zanimi-

Posebno doživetje je bil večer z lovcem, ko so učenci spremljali pripoved z odprtimi očmi in usti. (Foto: Iztok Pirc)

vosti. Večere smo si popestrili še z disco glasbo ter z družabnimi igrami, ki so jih učenci pripravili po skupinah. Tu so se izkazali talenti v skladanju pesmi, mimiki, petju...

Na koncu naj dodam še tole:

Kljub težkim časom, ki jih preživljamo,

smo uspeli organizirati tudi letošnjo zimsko šolo v naravi. Naš trud je bil v celoti poplačan, ko smo ob slovesu gledali 52 žarečih obrazov otrok, polnih prijetnih doživetij.

Učitelji in učenci
OŠ HMK Leskovec

Obvestilo za učence in študente, kandidate za republiško štipendijo

Republiški zavod za zaposlovanje, območna enota Sevnica, obvešča učence in študente, ki se redno šolajo v Republiki Sloveniji, da je bil v sredo, 1. 4. 1992, v časopisu Delo objavljen ponovni razpis republiških štipendij za šolsko leto 1991/92 zaradi spremenjenega cenusa za pridobitev republiške štipendije.

Tako lahko pravico do republiške štipendije uveljavljajo:

– učenci in študentje, ki se šolajo v kraju stalnega bivanja in katerih dohodek na družinskega člana v drugem tromesečju leta 1991 ni presegel 80 % zajamčenega osebnega dohodka, kar znaša 5.680,00 SLT bruto;

– učenci in študentje, ki se šolajo izven kraja stalnega bivanja in katerih dohodek na družinskega člana v drugem tromesečju leta 1991 ne presega 110 % zajamčenega osebnega dohodka, to je 7.810,00 SLT.

Učenci in študentje, ki so prejeli republiško štipendijo oziroma štipendijo iz združenih sredstev v šolskem letu 1990/91 (stari štipendisti) in ne presegajo novega cenusa za več kot 20 %, so upravičeni do republiške štipendije.

Dokumentacijo (izpolnjeno vlogo SPN-1, potrdilo o vpisu, spričevalo oziroma potrdilo o opravljenih izpitih) morajo kandidati dostaviti do 15. 4. 1992 na Zavod za zaposlovanje v občini stalnega bivališča.

Obveščamo vse kandidate, ki so vložili prošnje za republiško štipendijo že ob rednem razpisu v septembru 1991 in jim štipendija zaradi preseganja cenusa ni bila dodeljena, da bomo njihove vloge ponovno obravnavali na osnovi dokumentacije, pridobljene v septembru.

Vse dodatne informacije lahko kandidati za republiško štipendijo dobijo v strokovnih službah Zavoda za zaposlovanje, in sicer:

- v Brežicah: Cesta prvih borcev 15, tel. 63-041,
- v Krškem: Dalmatinova 8, tel. 22-206,
- v Sevnici: Trg svobode 32, tel. 81-130.

PRIREDITVE V KULTURNEM DOMU

Sreda, 8. aprila, ob 16. uri v veliki dvorani kulturnega doma: **ČIREN ČAJ JUHA KOKOS POKOS KVAK KVAK**, pravljica igrice.

Petek, 10. aprila, ob 20. uri v hotelu Sremič: **MODNA REVUJA** s predstavitevijo butika JELA MODEN iz Nemčije. Z ansamblom Veter bo pela Helena Vrčkovnik, program bo povezoval Bogdan Barovič.

Petek, 17. aprila, ob 19. uri v veliki dvorani kulturnega doma: **REVUJA GLASBENIH ŠOL DOLENJSKE IN POSAVJA**. Predstavili se bodo najboljši učenci glasbenih šol iz Novega mesta, Črnomlja, Trebnjega, Sevnice, Brežic in Krškega. Nastopil bo tudi 75-članski simfonični orkester Glasbene šole Novo mesto.

Četrtek, 23. aprila ob 19. uri: Prešernovo gledališče iz Kranja bo gostovalo s komično predstavo G. Feydeauja **DO-RE-MI-FEY-DEAU** s tremi enodejankami: Najin ženin, Zaspite, če vam rečem in Ne sprehajaj se, no, vendar, čisto naga!

Petek, 24. aprila ob 19. uri: **LOJTRCA '92**, skupna predstava Kulturnega doma Krško in Radia Posavje – studia Brežice.

Planinski ples zida koč

Tudi tokratna velika akcija Planinskega društva "Bohor" Senovo je bila uspešno pripeljana h kraju. V mesecu marcu – ob dnevu žena – so namreč zopet pripravili planinski ples, katerega "seme" je bilo pred petimi leti posejano, sedaj pa že daje konkretne sadove. Verjetno bi lahko rekli, da se je kar uspešno prijel in bolj ali manj posrečeno kljubuje raznim vetrovom in finančnim sušam.

Prav lepo je bilo videti res polno dvorano ljudi, ki so se ob zvokih fantov, ki so si nadedli ime Štajerskih 7, prijetno zabavali in z ubranimi koraki premerjali plesišni prostor sredi dvorane vse do jutranjih ur. Seveda je ta njihov užitek organizatorja stal nekej mesecev zagnanega dela in verjetno kakšne zamere v družinskem krogu zaradi "zanemarjanja družine", pa vendar se je splačalo in upam, da jim je tudi že odpuščeno. Splačalo se je predvsem zaradi dveh stvari, ki sta zanje nerazdružljivi: zaradi zadovoljnih ljudi na plesu in v povezavi z njimi zaradi finančnega rezultata po končanem plesu. Saj planinski ples ni namenjen zgolj plesu, ampak je to planinskemu društvu pomemben vir sredstev za dokončanje prizidka koč na Bohorju.

Zaradi kroničnega pomanjkanja sredstev v društvu se je pred petimi leti sploh porodila zamisel za organizacijo takega plesa, katerega izkupiček namenijo predvsem za nabavo materiala in ostalih stvari za dokončanje prizidka.

Marsikaj je bilo na koči že narejenega, veliko pa jih še čaka. Za boljši občutek, kaj je to "marsikaj", naj navedem nekaj večjih del, ki so tudi na zunaj hitro opazna. Zabetonirana sta nosilec in druga plošča, vzdali so deset oken, nekaj vrat, prizidali drvarnico, zabetonirali temelje podpornega zidu (škarpe), zmontirali greznico in dimnik za kamin, napeljali cevi za električno napeljavo in vodovod. To so seveda samo vidnejša dela, ogromno je manjših reči, na prvi pogled neopaznih. Pri tem so poleg domačih planincev pomagali tudi planinci iz planinske sekcije Planina pri Sevnici in drugi.

Seveda pa še vedno ostaja ogromno dela za dokončanje prizidka in tudi pri usposobitvi povezave zajetja vode s koč. Pri teh delih pa računajo tudi na Vašo pomoč in obljublajo, da Vas bodo ob večjih akcijah obvestili in Vas povabili.

Seveda ste tudi sicer lepo povabljeni na prijeten izlet v naravo – na Bohor.

Tako planinci Planinskega društva "Bohor" Senovo združujejo prijetno – planinski ples s koristnim – delom za koč na Bohorju.

Pa lep planinski pozdrav z vabilom na Bohor!

Miran Pribožič

Kulturni dom Krško

Filmski spored za april

Nedelja, 5. 4. ob 18. uri: LOV NA PRAVICO, ameriški akcijski.

Sreda, 8. 4. ob 18. uri: RAČJE ZGODBE, ameriški risani (Disney).

Petek, 10. 4. ob 20. uri in

sobota, 11. 4. ob 18. uri: BINGO, ameriška komedija.

Nedelja, 12. 4. ob 18. uri: KRES NIČEVOSTI, ameriška komedija.

Nedelja, 19. 4. ob 18. uri: BELI OČNJAK, ameriški avanturistični.

Nedelja, 26. 4. ob 18. uri: MOJE MODRO NEBO, ameriška komedija.

Sreda, 29. 4. ob 18. uri in

četrtak, 30. 4. ob 18. uri: KRALJEVI RIBIČ, fantastična komedija.

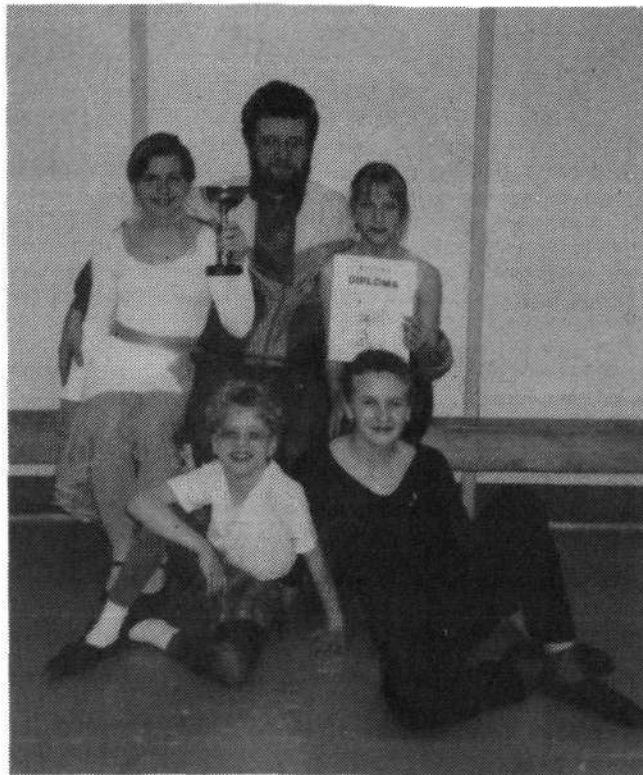
Delavska univerza Krško ponuja:

Učenje tujih jezikov na drugačen način!

V sodelovanju s priznanimi profesorji iz Ljubljane organizira tokrat krška delavska univerza učenje tujih jezikov (angleščine, nemščine in francoščine) po metodi **sugestopedije**.

Metoda, ki si zadnja leta utira pot tudi pri nas, temelji na spoznanju, da možgani sprejemajo in uskladišijo nove informacije tudi v **globoko relaksiranem stanju**. To pa je sposobnost, ki nam omogoča, da se jezika naučimo na lažji in učinkovitejši način. Današnji življenjski ritem nam vzame veliko časa in energije, pri učenju po tej metodi pa se boste sprostili, nasmejali in se navsezadnje tudi veliko naučili.

Tujega jezika se je možno učiti v kratkih, 20-urnih osvežitvenih programih (dva vikenda), namenjenih tistim, ki jezik že nekoliko obvladajo ali so se ga že učili, in v 70-urnih tečajih, ki so namenjeni začetnikom. Metoda dela je sugestopedija, vsebina pa daje prednost živemu, pogovornemu jeziku in je zato polna praktičnih situacij in zabavnih dialogov. Voditelji učinkovito izkoriščajo tudi prednost audio in video kaset ter drugih metodičnih pripomočkov. Zato srečanja skupin niso enolična!

PLESNI STUDIO VIDEM SE JE 15. MARCA

udeležil tekmovanja za pokal Plesnega kluba Kazina v Ljubljani. Nastopili so skoraj vsi plesni klubi in šole iz Slovenije, Krško pa so v več plesnih vrstah zastopali štirje plesalci pionirji. Vesna Vučajnk je v tej kategoriji osvojila 1. mesto v stepu. Disco plesalci so se uvrstili takole: Josipa Fink na 5. in Sebastjan Vodlan na 8. mesto, Vesna Vučajnk in Simona Radkovič si delita 10. mesto. Vesna Vučajnk in Josipa Fink sta bili tudi 8. par v show danceu. Na sliki: Vesna s pokalom, Josipa z diplomom, vmes vodja plesnega studia Dušan Vodlan, na tleh pa Sebastjan in Simona.

IR inženiring ponuja

ŠOLO ZDRAVEGA ŽIVLJENJA

IR inženiring je novo podjetje, ki je med drugim v program svoje dejavnosti uvrstilo tudi oživitev Šole zdravega življenja. Za to so se usposobili. Registrirani so tudi za nudenje turističnih storitev, ki so povezane z zdravstveno rekreacijo kot obliko dopolnilne rehabilitacije in programiranega aktivnega oddiha za tiste, ki želijo od dopusta več kot le poležavanje na soncu, ki si želijo nabrati energije za nove delovne napore. Program je sestavil sodelavec IR inženiringa Stane Iskra.

Program, ki ga je svojčas izvajal krški sindikat, so v novem podjetju nadgradili, ker ga želijo izvajati v manjših skupinah, preko celega leta in ob različnih možnostih bivanja. Tako šolo organizirajo na štirih različnih lokacijah:

1. v naselju Počitniške skupnosti Krško v Nerezinah,
2. v domu Panorama (isti lastnik) na Ljubelju, v bližini Zelenice,
3. v zdravilišču Strunjan,
4. v hotelu Simonov zaliv v Izoli,
5. v mladinskem zdravilišču na Debelem rtiču (za otroke);
6. gostje v zaključnih skupinah si lahko izberejo tudi druge lokacije.

Šola zdravega življenja je namenjena domačim gostom, zdomcem, tujcem, posameznikom, družinam in otrokom, ki so jim namenili tudi posebne programe. Gre za skupinsko letovanje, obogateno s programom Šole zdravega življenja, ki naj bi razbil enoličnost klasičnih kolonij.

Šola zdravega življenja vsebuje zdravstveno rekreacijo – program dopolnilne rehabilitacije, v katerega se lahko vključijo otroci, odrasli in starejši, ki jih ogrožajo obolenja dihal, srca in ožilja, gibal, presnove, visokega krvnega tlaka, duševne motnje, starostne degenerativne spremembe ipd.

Aktivnosti so naslednje:

1. zdravilna dihalna vadba, s katero preprečujemo nepravilno dihanje in vadimo pravilno poglobljeno dihanje pri dihalnih stiskah in ostalih aktivnostih iz vsakdanjega življenja;
2. aerobne aktivnosti (hoja, plavanje) za krepitev sistemov, ki sprejemajo in prenašajo kisik;
3. predvsem korektivna gimnastika – vadba shiatsu – po zamisli avtorja programa. Ta združuje več vzhodnih in zahodnih metod pridobivanja telesne pripravljenosti in je namenjena preprečevanju obolenj gibal, korekciji slabe telesne drža ter upočasnitvi procesov mišične atrofije;

4. šola za neplavalce (otroke in odrasle) – učenje plavalnih stilov, pravilnega plavanja in dihanja pri vodnih aktivnostih;

5. vadba shiatsu in gimnastika v vodi;

6. tehnike sproščanja – za poglobljeno sprostitev in umiritev, odpravljanje utrujenosti, pripravo organizma za večje napore ter stopnjevanje spominske obnove.

Programirani aktivni oddih je program s povečano intenzivnostjo vseh aktivnosti iz prvega dela in je namenjen veliki večini ljudi, ki jih spremljajo moteči dejavniki, ki se kažejo v preveliki živčni napetosti, kronični utrujenosti in drugih psihofizičnih težavah, značilnih za managerske in podobne obremenjujoče poklice. Program vključuje:

1. aerobne aktivnosti, saj intenzivnejši aerobni trening povečuje potrebo po kisiku in v večji meri pospešuje transformacijo notranjih organov. Vanj so vključeni hitra hoja, jogging, fartlek (kombinacija hoje in teka v naravi) in plavanje;

2. vadba shiatsu, namenjena tistim, ki so se gibalno zanemarili in jim zato trdi hrbtenica, sklepi izgubljajo prejšnjo prožnost;

3. tehnike sproščanja – tehnike globokega dihanja in mišične sprostitve, ki zmanjšujejo duševne napetosti. Tako se zmanjšuje tudi število poškodb, ker gibe s sprostitvijo bolj ugledimo in tako bolje gospodarimo z njimi.

Temeljna naloga opisanega programa je pridobivanje zdravih življenjskih navad v ugodnih klimatskih pogojih. Udeleženci pod vplivom naravnih dražljajev zadovoljujejo biološko potrebo po vsakdanji aktivnosti, utrjevanju in krepitvi organizma. Program je že uveljavljen in njegovi učinki so dokazani. **Novost v programu so avtogeni treningi, za katere bo IR inženiring organiziral skupine, če bo prijavljenih dovolj kandidatov, namenski zdravstveni pregledi pri specialistu medicine dela in športa ali pediatru, shiatsu in ročna masaža. Med neobvezne aktivnosti šole zdravega življenja sodi tudi možnost koleksarjenja, pohodništva, iger z žogo, pikada, družabnih srečanj...**

Spremembe tarifnega sistema za elektriko

V Uradnem listu Republike Slovenije št. 3/92 so bile objavljene spremembe in dopolnitve tarifnega sistema za prodajo električne energije iz elektroenergetskega sistema Slovenije, ki se uporabljajo od 7. 3. 1992 dalje in ki uvajajo nekaj novosti, ki so zanimive za uporabnike električne energije. Ker pa uporabniki večinoma ne spremljajo uradnih listov, so v krški poslovni enoti Elektra Celje za občane pripravili naslednjo informacijo o spremembah tarifnega sistema.

1. Uvedena je nova odjemna skupina "mali odjem v gospodinjstvu". V tarifno skupino za ta odjem se lahko uvrstijo uporabniki gospodinjstvskega odjema, ki imajo nameščene obračunske varovalke 1 x 10 A.

Mali odjem v gospodinjstvu obsega vso porabo električne energije, kjer imajo uporabniki stalni naslov prebivališča. Električno energijo lahko uporabljajo za potrebe gospodinjstva za razsvetlavo pripadajočih postranskih gospodarskih prostorov in vstopov k stanovanjskim hišam, če so v sklopu enega gospodinjstva.

Obračunska moč se v tej odjemni skupini ne obračunava.

Pri uporabnikih malega odjema v gospodinjstvih je tarifna postavka za delovno energijo za 15 % nižja od povprečne tarifne postavke, ki velja za čas večje tarife pri dvotarifnem merjenju v višji ali nižji sezoni.

Uporabniki, ki se bodo odločili za tarifno uvrstitev v odjemno skupino "mali odjem v gospodinjstvu", morajo zahtevo za zmanjšanje obračunske varovalke nasloviti na Elektro. Pridobljena pravica do obračunske varovalke, ki jo poseduje, ostane. Z obračunsko varovalko 1 x 10 A bo po naših ocenah lahko uporabljal električno energijo za razsvetlavo, radio, televizijo, likanje ter hranjenje živil (hladilnik), pri čemer pa bo treba paziti, da bo koriščenje energije smotno razporejeno preko celega dneva.

2. Uveden je popust uporabnikom gospodinjstvskega odjema in malega odjema v gospodinjstvu v mesečnem znesku, ki je enak 50 odstotkom vrednosti 100 kWh električne energije, obračunane po postavki za enotarifno merjenje. Popust se ne prizna uporabnikom gospodinjstvskega odjema, ki na naslovu prevzemnega mesta nimajo stalnega bivališča.

Znesek popusta, ki presega polovico mesečnega obračunskega zneska za energijo, se prizna kot dobropis za plačilo uporabnika za storitve, s katerimi se izboljšujeta gospodarnost in učinkovitost rabe električne energije, vključno z najemnino za energetsko varčne naprave, storitve podrobnejšega merjenja in tarifiranja električne energije ali vzdrževanja elektroenergetskih naprav uporabnika.

3. Pri dnevem tarifnem času se čas manjše dnevne tarifne postavke (MT) skrajša za 1 uro, in sicer se po manjših tarifnih postavkah

obračunava električna energija v letnem razdobju, ko se uporablja poletni čas, od 14. do 17. ure in od 23. do 7. ure, v preostalem razdobju pa od 13. do 16. ure in od 22. do 6. ure, ter ob nedeljah ves dan.

Številne stikalne ure za preklon dvotarifnih števec električne energije so stalno nastavljene po srednjeevropskem času in se ob prehodu na poletno računanje časa ne premaknejo za eno uro naprej.

4. Obračunska moč, ki se določa na osnovi jakosti obračunskih varovalk, se obračunava samo v času nižje sezone.

5. Omogočeno je, da se lahko uporabnik v primeru dvotarifnega merjenja odloči za skrajšanje časa manjše dnevne tarife, pri tem pa se za obračun električne energije s skrajšanim časom manjše tarife uporabi tarifna postavka za dirigirani odjem.

Meritev mora biti urejena tako, da se poraba v večji tarifi meri v 16 urah dneva, in sicer v razdobju, ko se uporablja poletni čas, od 7. do 23. ure, v preostalem času pa od 6. do 22. ure ter v nedeljo ves dan.

Tarifne postavke za dirigirani odjem so 20 odstotkov nižje od postavk za manjšo dnevno tarifo.

Uporabnik, ki se odloči za uporabo tarifnih postavk dirigiranega odjema, mora posedovati stikalno uro za krmiljenje samo njegovega dvotarifnega števca in pri Elektru naročiti nastavitve stikalne ure.

6. Omogočeno je mesečno poravnavanje obrokov (akontacij) za električno energijo s pomočjo trajnikov za uporabnike, ki imajo tekoči račun, in s pomočjo položnic.

Uporabnik, ki želi mesečno poravnati obroke s položnicami, naj to pisno sporoči Elektru.

Direktor PE Krško
Stefan Šunta

Popust pri električni energiji

Vlada je sprejela Spremembe in dopolnitve Tarifnega sistema za prodajo električne energije iz elektroenergetskega sistema Slovenije (Ur. l. RS, št. 3/92), ki se uporabljajo od 7. marca 1992 dalje. Med drugimi spremembami je bil uveden popust 50 kWh mesečno na uporabnika električne energije v gospodinjstvu. Popust je bil uveden pod pritiskom socialnih razmer.

Popust v taki obliki je nepošten in sploh ne rešuje socialnih razmer, saj so ga deležni vsi, tudi taki uporabniki, ki bi s svojim osebnim dohodkom lahko preživljali nekaj družin. Uporabniku, ki je resnično socialno ogrožen, pa popust petdesetih kWh ne zadostuje. Gre za samohranilke ali družine z nezaposlenimi člani in ti potrebujejo občutno večjo pomoč.

Mislim, da mesto za reševanje socialnih primerov ni v elektrogospodarstvu, ker imamo za to posebej določene institucije (centre za socialno delo), ki razpolagajo s potrebnimi podatki, na osnovi katerih so posamezniki upravičeni do pomoči.

Električna energija je proizvedena v elektrarnah (vodnih, termoe, plinskih in nuklearni) in je po energetskih napravah dostavljena uporabnikom, zato je razumljivo, da bo uveden popust poravnani v drugi obliki. Preostala porabljen električna energija nad popustom bo

morala biti toliko dražja. Z delom te dražje energije pa bo obremenjen tudi socialno resnično ogroženi uporabnik, ki je utemeljeno porabi več kot 50 kWh. Drugače povedano: razbremenjen bo levi žep, dodatno obremenjen pa desni.

Skupni količinski popust v Sloveniji bo znašal 360.000.000 kWh na leto (600.000 uporabnikov x 12 mesecev x 50 kWh = 360.000.000 kWh), kar je toliko kot triletna poraba električne energije v tovarni Videm, ki je največji distribucijski uporabnik električne energije v Sloveniji, ali štirikrat več, kot porabijo vsi uporabniki gospodinjstev odjema pri Elektro Krško (33.400 uporabnikov), ki se razprostirajo od Mirne, Radeč in Planine do Prekope, meje s Hrvaško in Bistrice.

Zakaj razmišljanja in razprave, da bi uporabniki električne energije, ki, ne po svoji krivdi, živijo v okolici nuklearne elektrarne, začasnega skladišča NS RAO ter visokoradioaktivnega iztrošenega goriva (npr. v radijusu 20 km od NEK), prejeli brezplačno električno energijo, ni plodna?

Ali je 1,5 do 2 % proizvedene energije v NEK, ki bi jo namenili krajanom v njeni okolici kot rento, res tolikšno breme za nuklearko, ko pa je vsem jasno, da prizadetim ne bo nihče nadoknadil vrednosti, izgubljene zaradi bližine nuklearke, n.p.r. tržne vrednosti stanovanjskih hiš. Na drugem mestu pa se lahko razdeli med uporabnike kar 16 % energije, ki jo za potrebe Slovenije proizvede NEK?

Krajani negodujejo povsod, kjer so le omenjene možne lokacije odlagališč nizko in srednje radioaktivnih odpadkov, protestirajo in ne pristajajo na lokacije odlagališč kljub objektivnemu dejstvu, da ti objekti potencialno najmanj ogrožajo okolje. Zato ni pošteno, da proizvod (energija iz NEK), uporabljajo vsi uporabniki v Sloveniji in Hrvaški enako, potencialno breme ogroženosti pa morajo strpno prenašati le prebivalci v okolici nuklearke.

Vili Zorko

Avtomobilski sejem v Krškem

Vsako nedeljo med 7. in 14. uro bo na parkirišču pred Kovinarsko v Krškem avtomobilski sejem. Tako je obljubljal plakat, zato smo se odpravili pogledat, kakšen bo prvi semanji dan. Bilo je nekaj avtomobilov (15-20), nekaj več firbcev in mraz je pritiskal, da je bilo veselje. Lastnika so že prvič zamenjali trije avtomobili, sicer pa so menda nekateri prodajalci kar pogumno navili cene. Za prvič vstopnine ni bilo, v prihodnje pa bodo tisti, ki bodo hoteli svoj avto postaviti na ogled, nekaj za to tudi plačali. Izvedeli smo tudi, da pri organizaciji sejma pomaga gospod Karel Petakovič iz Krškega, medtem ko za celotnim projektom stojijo Ljubljancani. A še važna podrobnost: med sejmom je bil odprt tudi bife v Kovinarski! (Foto: MiK)

DROGE (3)

Psihične značilnosti rizičnih mladostnikov

Katere so tiste značilnosti, ki jih kažejo mladostniki, ki se nagibajo k različnim vrstam odvisnosti?

Enajst do dvanajst let stare deklice in dvanajst do trinajst let stari fantje so v razvojni fazi, ki jo strokovno imenujemo **zgodnja adolescenca** in za katero je značilno doživljanje mnogih napetosti. V organizmu v tem času nastopajo številne telesne in hormonalne spremembe, hkrati pa se na mladostnike vršijo hudi pritiski šole in staršev v smislu večje odgovornosti. Mladostniki v tem obdobju hitro menjavajo razpoloženje, so zelo občutljivi in ranljivi in vse to lahko povzroči nerazumevanje in strogo ravnanje staršev in učiteljev, kar pa mladostniku stisko le še poveča, lahko se oblikujejo določene rizične značilnosti, kot so agresivnost, opozicionalnost, pasivnost, depresivnost. V tem obdobju si mladostniki izbirajo prijatelje istega spola s podobnimi interesi in postanejo bolj zaupni med seboj. Tesne vezi s starši se prično trgati, želijo si že malo več svobode, manj so pripravljeni ubogati. Dekleta in fantje te starosti se seveda največ srečujejo z drogami, ki so prisotne doma, npr. cigarete, pivo, vino... Izražajo že zanimanje za droge, prisoten pa je še strah.

Mlajši mladostniki (13–15 let), ki jih burijo mnoge telesne spremembe, so zelo okupirani sami s seboj, zelo jih skrbi njihov zunanji videz. Pogosto imajo občutke manjvrednosti, ne zaupajo vase, so v zadregi, omahljivi, lahko pa svojo negotovost prekrivajo z agresivnostjo, vzvišenostjo in z vedenjem, ki ogroža starše ali učitelje v šoli. Zelo pomembno je, da imajo možnost pridobivanja pozitivnih izkušenj in da gradijo pozitivno samopodobo in zaupanje vase. Ob raznih težavah in konfliktnih doma ali drugod pa se to zelo hitro ruši. Fantje so sedaj že v klapah, tudi dekleta pogosto oblikujejo manjše "zaupne" skupine. Bolj varne se počutijo, če prevzemajo navade drugih v skupini, zato imajo pogosto podoben način oblačenja, poslušajo enako glasbo... V tem času so mladostniki zelo občutljivi na pritiske grupe, saj jim je zelo pomembna sprejetost v njej, kjer dobivajo potrebne potrditve. V tem času začno tudi eksperimentirati z drogami in se pri tem spodbujajo med seboj. Drogo jemljejo zato, da sledijo drugim, da naredijo vtis na prijatelje, da posnemajo odrasle (zabave s pitjem alkohola), da poskusijo nekaj novega, da preženejo dolgčas, da izživijo odrasle, da zmanjšajo svoje bojzani...

V pozni adolescenci (15–19 let) so mladostniki že bolj odgovorni in sposobni večjih obremenitev, zagovarjajo že svoja stališča. Njihovi interesi so že bolj ustaljeni, niso več toliko nezaupljivi do odraslih in odnosi so boljši, manj konfliktni. Z določenimi posamezniki so razvili globlja prijateljstva in mnenje ter pritisk grupe zanje ni več tako usodno pomemben. Njihov odnos do droge je že izoblikovan, nekateri počnejo podobno kot njihovi "odrasli" - pijejo alkohol ali jemljejo droge le občasno, na zabavah, nekaj pa jih postaja vedno bolj odvisnih od droge in želijo z njo ubežati od realnih zahtev sveta. Če podrobno opazujemo interakcije, potem vidimo, da ima pomemben vpliv na mladostnike depresivnost odraslih (staršev, učiteljev...), ki se kaže kot razdražljivost, jezavost, strah, žalost ali tesnoba, pesimizem. Otroci in mladostniki reagirajo enako, z depresijo in podobnimi čustvenimi reakcijami v podobnih problemskih situacijah. To je pogojevano z njihovo energetsko opremljenostjo, s prevzemanjem vedenjskih vzorcev staršev in drugih pomembnih oseb, pomembna so sporočila, ki jih dobivajo, da ne smejo izražati svojih čustev, zlasti ne negativnih ("Ne smeš biti žalosten!, Ne sme te biti strah!"), zato potlačujejo svoja čustva.

Zelo pomembna je tudi razrešitev **identitetne krize mladostnika**, ko mora uskladiti vse vidike svojega jaza v skladen občutek sebe. V zvezi s tem mora definirati svoje življenjske cilje, izbiro poklica, verovanje, vrednostni sistem, odnose s prijatelji, spolno orientacijo... Pogosti so konflikti glede izbire poklica; neodločnost, kaj izbrati,

Samostanska magnolija že cvete. Brez dvoma je vsako leto prva, ki se odloči za priznanje pomladi. Torej: pomlad je sicer tu, le za travico še ne vemo, kako se obnaša!

lahko prinaša hude napetosti. Za mladostnika so pomembni odnosi s prijatelji, definirati mora meje intimnosti in zaupnosti... Lahko se pojavi konflikt v zvezi s sprejemanjem veljavnih vrednot v družbi, med vrednotami staršev in vrednotami, pomembnimi zanj, konflikt pri identifikaciji z religijo, v kateri je bil vzgajan. Sprašuje se, kdo je, ta konflikt povzroča, da se doživlja izrazito neskladno, je napet, ves čas nekaj išče, postane slabo uspešen v šoli in nanj se vsuje cel plaz pritiskov. V takšni situaciji lahko poseže tudi po drogi.

Pojavi hude identitetne krize so v zadnjem obdobju številni, pogostejši so kot v preteklosti verjetno zaradi spremenjenega načina življenja in možnosti, ki jih nudi, ter konfliktnosti vrednot med starši in mladostniki. Mladostnik lahko tudi depresivno odreagira, to se lahko kaže v utrujenosti, slabšem apetitu, nemotiviranosti in neaktivnosti. Ko tega občutka potrnosti ne more več obvladati, je to lahko že resen problem, in če ob tem občuti, kot da nikomur ni nič zanj, je lahko v nevarnosti tudi njegovo življenje.

Upornost staršem nam je pri vseh mladostnikih poznana in ji pripisujemo pozitiven pomen v smislu zdravega razvoja osebnosti in razvijanja identitete. Mladostniki želijo z uporništvom doseči neodvisnost in se otresti stalne kontrole staršev. Pogosto pa imajo mladostniki hude občutke krivde zaradi svojega upiranja staršem. Kajti hočejo jim tudi ugajati, saj si želijo njihove sprejetosti in ljubezni. Če so v svojih poskusih, da bi se izkazali doma, v šoli, neuspešni, se pogosto zelo obtožujejo za neuspeh in lahko tudi začno izgubljati interes za dogajanje zunaj sebe. Zaradi potlačevanja čustev lahko začno kazati določene telesne znake z glavoboli, omedlevicami, vročino, bolečinami v želodcu... Občutki depresivnosti naraščajo z dušenjem strahu in žalosti, opazimo lahko, da so napeti, jokavi, vznemirjeni, razburjeni, želijo se izolirati od okolice, lahko so destruktivni, dosejajo slab uspeh v šoli... Če se ob jezi pojavijo še hudi občutki krivde, lahko ukrepajo neracionalno in posežejo tudi po alkoholu ali kateri od drugih drog. Če mladostnik misli, da s tem "lažje" rešuje čustvene stiske in napetosti, je nevarnost, da bo nastopila psihična odvisnost, še večja.

Kot pomemben dejavnik tveganja je vsekakor treba navesti družino z disharmoničnimi ali motenimi odnosi. Če npr. v družini eden ali oba od staršev pijeta, to namreč podvoji tveganje, da bo tudi otrok ali mladostnik segel po drogi, saj ima pred seboj nenehno takšen vzorec za reševanje stiske. Pri poseganju po drogi je pomembna tudi kriminaliteta, povezana z osebnostno motenostjo staršev. Pomembni so tudi neustrezni načini reševanja problemov v družini – nejasna pravila vedenja, nedosledna vzgoja, nejasne zahteve, brezbriznost ali huda disciplina, negativni komunikacijski vzorci (stalne kritike ...), pretirana skrb enega od roditeljev in odsotnost ali ignoranca drugega...

Resen dejavnik tveganja so tudi vedenjske motnje pri otrocih – nenehno neprilagojeno vedenje, impulzivnost, nestrpnost, agresivnost... Tudi neuspešnost v šoli povečuje rizičnost glede jemanja drog.

Bolj rizični so mladostniki, ki nimajo tesnih vezi s starši, pozitivnih kontaktov v šoli, za kar so značilne motnje do avtoritet, kot tisti, ki

so v pristnih odnosih s starši in imajo možnosti za pozitivno uveljavljanje v šoli in izven nje.

Tudi pozitivno vrednotenje drog, pozitivno stališče do njih je rizični faktor, ki lahko privede do zasvojenosti že zelo zgodaj (pred 15 letom).

Mladostniki potrebujejo našo pomoč (pomoč staršev, učiteljev...), da se lahko naučijo pravega odnosa do realnosti – psihične in objektivne, enako tudi do drog.

V osebnostnem dozorevanju morajo doseči stopnjo, na kateri se bodo lahko uprli negativnim vplivom skupine, ki pogojuje vstop v skupino z uživanjem drog. Nuditi jim moramo možnosti za pozitivno uveljavljanje, za enakopraven odnos v svetu odraslih in možnosti za doživljanje uspehov in radosti ob rezultatih lastnega dela. Če teh možnosti nimajo, namreč to nadomestno zadovoljujejo na lahko dosegljiv način preko užitkov, ki jih nudijo droge.

Gordana Rostohar, dipl. psih.

Pater Pierino hodi po Sloveniji in pripoveduje

ZGODBA, KI JE UPANJE ZA MARSIKOGA

V torek, 17. marca, je bil v Ljubljani seminar "Pomoč narkomanom in prizadetim ob njih", ki so ga organizirali Inštitut za socialno medicino in socialno varstvo pri Univerzitetnem zavodu za zdravstveno in socialno varstvo, Višja šola za socialne delavce, Sekretariat za socialno in zdravstveno varstvo, slovenska Karitas in Socialni forum za zasvojenosti in omame.

Bistvo seminarja je bila predstavitev terapevtske skupnosti za zdravljenje narkomanov *Communita Incontro* – Skupnost "Srečanja". Predstavil jo je njen ustanovitelj don Pierino Gelmini, ki jo tudi vodi. *Communita Incontro* je najuspešnejša in največja italijanska terapevtska skupnost za zdravljenje odvisnikov od drog v ožjem smislu besede (marihuana, hašiš, kokain, heroin, LSD, psihofarmaki...). Don Pierino Germini je po poklicu duhovnik, ki je delal v vatikanski diplomaciji kot tajnik nekega kardinala. V zvezi z njegovo odločitvijo o tem, da to službo pusti in se posveti pomoči narkomanom, je povedal zanimivo zgodbo. Trinajstega februarja 1963 je na stopnišču neke cerkve v Rimu našel mladega fanta Alfreda, ki ga je prosil za pomoč. Ponudil mu je denar, ko ga je Alfredo odklonil in mu povedal, da se slabo počuti, mu je ponudil, da mu uredi sprejem v bolnišnico, vendar mu je Alfredo dejal, da tudi tega ne potrebuje. Bil je hudo odvisen od drog in potreboval je pomoč v tem, da dobi dom, da ga nekdo sprejme kot človeka in mu nudi podporo, da bo lahko šel iz zakletega kroga odvisnosti. Don Pierino Germini ga je tako odpeljal k sebi v kardinalsko palačo, kjer je stanoval, kar pa je izzvalo "hude viharje". Kasneje je Alfredo bival nekaj časa pri don Pierinovi starši in don Pierino se je vse bolj zavedal brezna, v katerem živijo mladi, odvisni od drog, prepada med življenjem in smrtjo, kjer ni nikogar, ki bi jim lahko pomagal. Zato se je odločil sam nekaj narediti in blizu Rima je dolino, ki so jo prej imenovali Dolina čarovnic, počasi spremenil v Dolino upanja. Tam je ustanovil prvo terapevtsko skupino za zdravljenje narkomanov in imel v začetku pri tem ne malo težav, vendar je uspel in danes je širom po svetu 140 takšnih komun, med drugim tudi v Španiji, Boliviji, na Tajskem, pri Splitu (trenutno je zaradi vojne še zaprta) in sedaj ima željo, da bi se takšna komuna ustanovila tudi v Sloveniji, pri čemer mu nudijo pomoč mnogi strokovnjaki in prostovoljci, predvsem z Obale, med njimi pa je eden najaktivnejših g. Franc Prelc, portoroški župnik. Trenutno tečejo dogovori o tem, da bi prvo takšno komuno ustanovili v nekdanjem samostanu Krog nad Sečo v piranski občini.

Čisto na kratko še o tem, kako te terapevtske skupnosti delujejo. Trenutno se v njih zdravi 4000 mladih (le 20 % je deklet), vsaka dva meseca pa sprejme don Pierino 400 novincev in jih porazdeli po terapevtskih skupnostih. V vseh veljajo zelo stroga pravila in v prvih dneh jih 30 % odide, ker tega ne morejo zdržati, vendar se jih spet vrne 15 do 20 %. Predno so sploh vključeni v skupnost, imajo

posebne priprave v obliki individualnih in skupinskih pogovorov, nato so 30 dni "na preizkušnji" in po teh 30 dneh jih 80 % vztraja celo prvo leto. Največjo krizo jih večina doživlja po 5–6 mesecih, ko se že dobro počutijo in želijo oditi domov, takrat jih odide 2 do 3 %. Prvo leto namreč ne smejo oditi nikamor iz skupnosti, šele potem gredo lahko za 1 teden domov. Dva odstotka se jih iz tega izhoda ne vrne pravočasno, vendar kasneje to želijo v polovici primerov in o možnosti vrnitve individualno odločajo predpostavljeno. Družinski člani jih lahko vsakih 14 dni obiščejo, zlasti pomembno je terapevtsko delo skupaj z njimi. V terapevtski skupini je 25 do 40 mladih, na 25 ozdravljenih je 6 že ozdravljenih odvisnikov, ki potem vodijo vse delo. Organizirana imajo posebna izobraževanja za vse, ki z odvisniki delajo. Značilno za njihov način dela je tudi, da povsem odklanjajo zdravila za lajšanje bolečin ob abstinenci krizi, nudijo le suport. Od 4000 odvisnikov, ki se trenutno zdravijo, jih je 250 obolelih za AIDS-om, 1800 pa jih je seropozitivnih. V okviru terapevtske skupnosti imajo organizirane interne šole, vsakdo pa mora tudi 8 ur delati, saj sami skrbijo za vse potrebno za življenje (npr. pridelujejo hrano).

Don Pierino Gelmini, ki sam zase pravi, da je entuziast, močno verjame, da je mogoče izstopiti iz kroga odvisnosti od droge in da je najpomembnejše, da se spremeni način življenja, zato so vsebine posvečene predvsem kvaliteti življenja, medsebojni ljubezni in toplim človeškim odnosom. Nikakor se ne strinja z liberalizacijo "mehkih" drog (npr. marihuane), temveč pravi, da je treba mlade osvoboditi od drog. Pravi, da se je treba ustaviti prej, niti ne začeti z "lahkimi" drogami. Res je, da niso vsi, ki so začeli z "mehkimi", prešli na "trde" droge, vendar je res tudi obratno, da so vsi, ki so bili na "trdih" drogah, začeli z "mehkimi".

V tem ga je podprl eden njegovih ozdravljenih fantov, 31-letni Claudino, ki je povedal svojo osebno izkušnjo z drogami. S 14 leti je kadil marihuano in hašiš, s 15 je spoznal kokain in s 16 pristal pri heroinu in ga jemal 4 leta. Z 19 leti je bil zapleten v nek umor, bil je dvakrat v zaporu. Leta 1980 je prišel v don Pierinovo skupnost in se v njej zdravil 6 let. Danes je poročen, oče dveh otrok in še vedno dela v komuni in pomaga številnim mladim, ki so odvisni od drog in želijo spremeniti svoje življenje. Povedal je, da je šele v komuni nehal poslušati večne sodbe staršev in učiteljev ter vseh drugih: "Iz tebe, Claudio, nikoli ne bo nič!". Kot najsrečnejši trenutek v življenje je opisal odpiranje novih komun v Španiji in Boliviji, ki ju je vodil skupaj s svojimi prijatelji. Njegovo sporočilo mladim je: "Ne kompromitirajte se z nobeno drogo. Ne razlikujte med njimi, ne delite jih na mehke in trde, na nenevarne in nevarne. Vse so enake. Če se odločiš za drogo, se odločiš za nesvobodo."

In na koncu še o Alfredu, s katerim se je vse začelo – star je 49 let in 26. marca je odšel v Zaire odpret novo terapevtsko skupnost.

Zapisała Gordana Rostohar,
Center za socialno delo Krško

PROMETNE ZAGATE...

ŽE NEKAJKRAT SMO SE V NAŠEM GLASU zavzeli za načrtovanje in gradnjo kolesarskih stez. Vzrokov za to je veliko, niso le varnostni! Naše mesto je razdeljeno na (vsaj) tri jedra: Videm, Krško in Grič, lahko pa jim dodamo še Leskovec, naselja na Krškem polju, industrijske in obrtno cono... Vse te lokacije so med seboj dokaj oddaljene, tako da se je v sodobnem času skoraj nesmiselno zavajati s tem, da lahko ljudje razdalje med njimi premagajo peš. Avtomobilski prevozi so dragi in na kratkih razdaljah neekološki. Ob lepem vremenu bi se marsikdo odločil za kolo, če ne bi s tem tvegaj glave, ali, kar je lahko še huje, invalidnosti. Standard pada in če ne bo za bencin, bo tudi avtobusna vozovnica postala dragocena. Ostaja pešačenje! Ko se takole človek zjutraj vozi v službo, vidi redke kolesarje in (žal) ne tako redke otročaje, ki se pomikajo tik ob regionalni cesti Brežice-Krško na avtobusne postaje, na šolski avtobus. Tokrat je posnetek iz Stare vasi, drugič bo lahko iz Starega Grada, Dolenje vasi... Ni pločnika, ni kolesarske steze... Avtomobili pa drvijo, saj se vsakomur mudi. Če bomo na te stvari pričeli misliti šele, ko bo nekega dne standard padel dovolj globoko, da se bodo tudi otroci vplivnih ljudi morali takole potikati za cesto, bo vse prepozno. Takrat bo denarja še manj.

Tudi otroci in njihovi starši v KS Dolenja vas bi se bolje počutili, če bi vedeli, da se mora mularija na poti do avtobusne postaje in domov ali ko gre po svojih poteh, držati pločnika. Pločnika žal ni, čeprav je cesta regionalna, vozniki divjaki, naselja pa skoraj primestna.

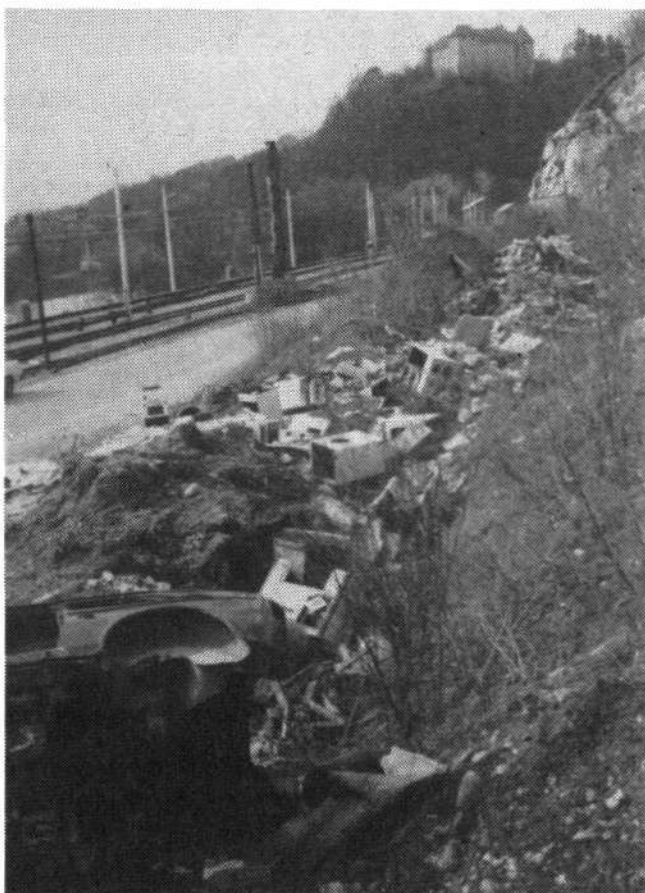

KOLESARSKE STEZE (TRETJIČ): SO odročni kraji in odročni kraji. Tale gospa na sliki se ni nič pritoževala zaradi tega, ker na Raztez ni kolesarske steze. Zmotil sem jo sredi počitka pri ribniku Mačkovec in urno se je umaknila vsiljivemu objektivu fotoaparata.

DELAVCI SO RELATIVNO HITRO ZALILI asfalt, ki ga je bilo treba na križišču pred Podmornico v Krškem prekopati ob polaganju takoimenovane PTT kanalizacije. Glede na to, da smo v prejšnji številki Našega glasa pisali o sila skromnih sredstvih, ki jih je lahko letos republiško ministrstvo za promet namenilo občinam za vzdrževanje cest in glede na naknadni dopis, v katerem so sporočili, da tistega morebitnega dodatnega denarja zanesljivo več ne bo, lahko le upamo, da ni to zgodovinski posnetek. Trenutka, ko smo lahkomišelnost zaasfaltirali ves letošnji denar, ki si ga je občina lahko privoščila v ta namen. Nekaj se namreč šušlja o možnosti, da bi tudi to križišče semaforizirali. Vse skupaj je še sila sramežljivo, a če bi slučajno res letos... Mimogrede: slišali smo tudi kritiko, ker je Point opravil štetje prometa ravno na četrtek, to je dan, ko krški občinski izpitni center ne opravlja voznških izpitov, kar pomeni, da so iz statistike izpadla vsa njihova vozila. Ta namreč kar solidno obremenjujejo tudi križišče pri Podmornici.

PREDVIDENA LOKACIJA BRESTANI-

ške komunalne čistilne naprave je menda res na območju nekdanjega kamnoloma ob železniški progi. To je kraj, ki ga vidite tudi na posnetku. Moramo pa vse trenutne uporabnike tega prostora opozoriti na to, da komunalna čistilna naprava ne bo namenjena take vrste svinjariji, ki jo oni skrivaj postavljajo v vrsto za predelavo. Niti ne bodo naprav, ki jih je videti na fotografiji, graditelji mogli izkoristiti za sestavljanje bodoče čistilne naprave. Zato vas lepo naprošamo, da tistega, česar več ne potrebujete, več ne odlagate tu, ampak se s svojo kramo potrudite do osrednje občinske deponije v Spodnjem Starem Gradu. Če ne zaradi drugega, pa zato, ker je kupe nesnage sila grdo videti skozi okna mimo drvečih ali plazečih se vlakov.

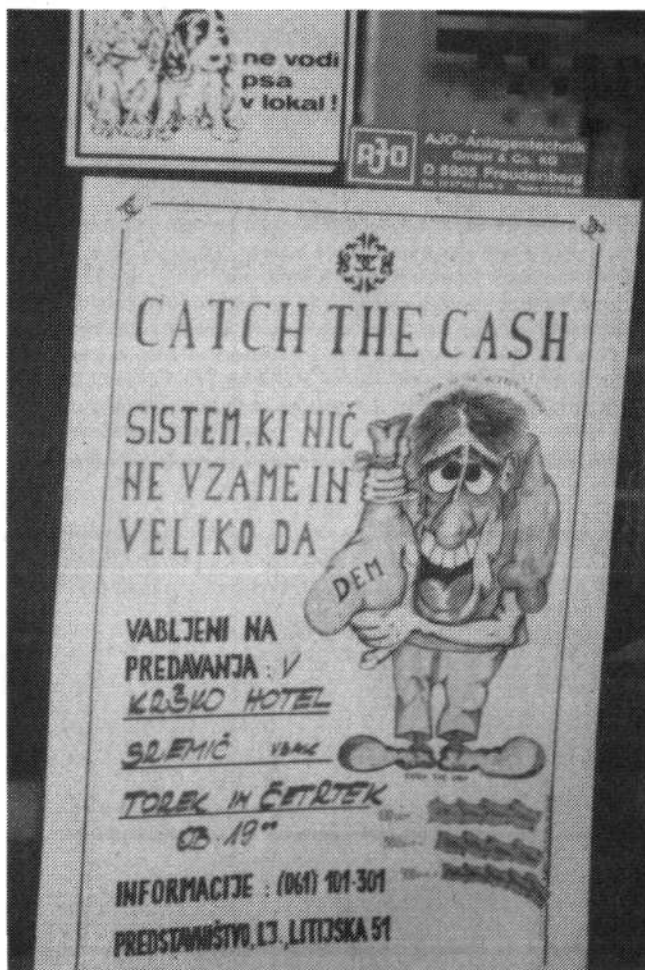

BENCINSKI SERVIS V BRESTANICI, KA-

terega prestavitve buri duhove Senovčanov in Brestaničanov. Obnova bo do konca leta morala biti opravljena, saj ga bo sicer treba zapreti, ker ne bo ustrezal normativom. Na obstoječi lokaciji je preveč utensjen, ni odstavnih pasov in ne prostora za obračanje, pravšnje lokacije pa tudi ni dovolj blizu Brestanici. Potreben premik servisa proti Senovemu je samo še enkrat razžarel stare medkrajevne strasti med sosednima mestoma. Pa še navezava na prejšnje besedilo: tudi med Senovim in Brestanico ni pločnika, ni kolesarske steze, toliko da je cesta, promet pa je kar nevaren.

Kar solidno se je moralo muditi anonimnemu podjetnežu v cono pešcev v krškem mestnem jedru, da je tako junaško podrl betonsko korito z rožami. Morda ga ni opazil zato, ker so rože v njem bolj zimske, ali zato, ker ni poskakovalo in mahalo z rdečo lučko, ali pa je preveč plesalo po cesti in je mislil, da bi morda pravi trenutek lahko zapeljal med njima? Kdo bi vedel. Tisti, ki so zjutraj prvi prišli na kraj dogodka, vedo povedati, da se je stvar očitno zgodila ponoči, saj so našli samo razdejanje. Res bi bilo zanimivo videti tudi avto, ki si je upal tako napasti betonsko oviro na cesti. Za vse, ki mislite, da bi se sedaj morda lahko peljali tod, povejmo, da je cesta vseeno zaprta za promet: ostalih 50 % korit so postavili na sredo vozišča!

Verig (denarnih) je sedaj že toliko, da bi tudi iz njih že lahko sestavili venec vencev. Navali družba, za vse bo dovolj – hotel ima polno klet!

Valvasorjeva hiša bo ob 300. jubileju

Dočakala obnovo in dobila vsebino

Tisti, ki berejo Naš glas ali gledajo TV posnetke zasedanja krške skupščine, že vedo nekaj malega o nesoglasjih med občinskim izvršnim svetom in komisijo, ki ima nalogo, da poskrbi za organizacijo prireditve ob 300. obletnici smrti Janeza Vajkarda Valvasorja. Organa se nista mogla domeniti o pristojnostih v zvezi s proslavo in obnovo stare, razpadajoče hiše in njene okolice. Kazalo je, da bo žrtev vsestranske nepopustljivosti sam pokojni Valvasor oziroma njegova hiša v Krškem.

Razrešitev je prinesla skupna seja krškega izvršnega sveta, predsedstva občinske skupščine in komisije za pripravo sklepne proslave. Na seji (9. marca) so udeleženci poslušali poročilo o delu in programske usmeritve komisije za pripravo slovenske proslave ob 300-letnici smrti Janeza Vajkarda Valvasorja in sklenili:

1. Izvršni svet sprejema programske usmeritve komisije in bo v proračunu zagotovil sredstva za realizacijo programa obnove Valvasorjeve hiše. V letu 1992 bo financiral izdelavo projektov, ki naj bi jih uresničili v letu 1993.

2. Predlog programa za Valvasorjevo hišo (verjetno je mišljena vsebina, dejavnosti – op. ur.) pripravi komisija. Izvršni svet predlaga komisiji, da v programu poleg kulturniške predvidi tudi gospodarsko dejavnost.

O dokončni vsebini programa bi se odločali skupaj, na ravni občine, v skladu s finančnimi možnostmi. Komisija bo spremljala izvajanje programa in koordinirala delo ter organizirala razčiščevalne sestanke. Skrb za izvajalski del pa bo prepustila sekretariatu za razvoj, urejanje prostora, varstvo okolja in upravne zadeve ter sekretariatu za družbene dejavnosti. Financiranje posameznih nalog bo zagotavljal izvršni svet.

V zapisu s sestanka, katerega sklepe ste pravkar prebrali, je tudi očitek, da so nesoglasja potratila 4 mesece časa in da se z delom v bistvu zelo mudi. V nihanju med željami, potrebami, nujnimi ukrepi in finančnimi možnostmi smo slišali celo kopico predlogov in misli. Ne bomo objavljali vseh, a nekaterim se le ne kaže ogniti: Ne glede na proslavo in obletnico moramo z Valvasorjevo hišo nekaj storiti, saj bo sicer sama od sebe razpadla (**Živko Šebek**)! Tudi poseg v celoten kompleks – ureditev starega mestnega jedra – je nujen, seveda pa v okviru finančnih možnosti, kar pomeni samo najnujnejša dela (**Franc Glinšek**)! Sprejeti je treba program dela, naredili bomo (do proslave) toliko, kolikor bo možno, ostalo pa postopoma, v skladu

z dotokom denarja (**Branko Šoba**). Če sprejmemo predlagani program (vsebino) objekta, je treba predvideti ne le visoke stroške obnove, ampak tudi vsakoletna sredstva za stalno vzdrževanje objekta in dejavnosti v njem (**Franc Čermelič**)!

Program (vsebina dejavnosti), o katerem je tekla beseda, je le ena izmed petih različnih konceptov uporabnosti Valvasorjeve hiše. Predstavil ga je **Slavko Šribar**: V pritličju bo bife s poročnim salonom, recepcija s prodajo spominkov in vzporedni prostori (arhiv, garderoba). V nadstropju je predviden prostor za razstavo zbirke mojstra Štovička, Valvasorjeva soba, pisarna, garderoba, zbirka o protestantizmu, Mencingerjeva soba, soba najpomembnejših kulturnikov, prodajalna slikarskih potrebščin, atelje za občasno ustvarjanje prehodnih slikarjev, soba za predstavitev arheoloških najdišč iz okolice Krškega – dislocirana zbirka Posavskega muzeja. K temu je treba dodati, da obstaja tudi možnost odkupa bližnjih dveh hiš, Jamovičeve in Kaplanove.

Odločitev o vsebini in nadaljnji usodi dejavnosti v tem objektu očitno ne bo preprosta. Če bodo tisti, ki bodo odločali, zgornji predlog krepko oklestili, bodo zanesljivo razglašeni za nekulturne. Končno je predlog sam po sebi tudi dober. Seveda pa bo nastal problem pri odeji, ki naj ga pokrije in ki vsaj nekaj časa ne bo dovolj dolga. Zato bo gotovo treba neke popustiti in poiskati pravo sosledje stvari: kombinirati kulturo z dovolj drugih dejavnosti, da bodo te z najemnino lahko vsaj delno vzdrževale objekt. Ne kaže namreč pozabiti, da so znašale izlicitirane mesečne najemnine za lokale v Križmanovi hiši med 10 in 13 DEM za kvadratni meter! Povpraševanje po poslovnih prostorih torej očitno obstaja in dovolj mirnih (pisarniških) podjetniških dejavnosti bi se tudi našlo!

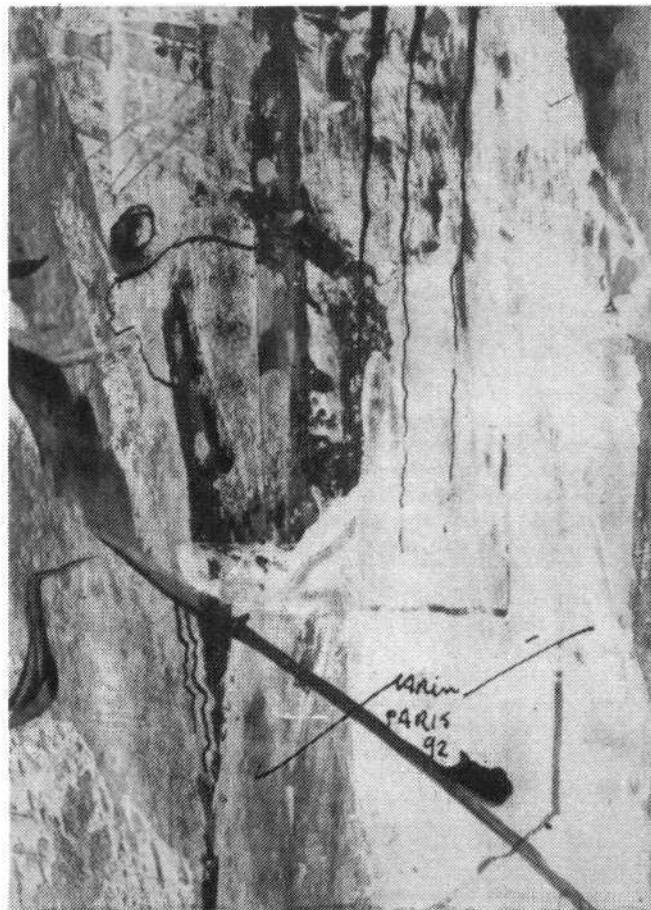
Nikakor si ne domišljam, da sem poklican soditi o čemerkoli pri tej zadevi! Le tega ne bi rad, da na koncu ne bomo zmogli dostojno vzdrževati objekta, v katerem bo poročni salon, ki bi gotovo lahko služil tudi kot protokolarni, slavnostni prostor. Če to misel razvijem v grotesko: potem bomo mladoporočencem morali ob predpisani taksi zaračunavati še nekakšno pristojbino ali obrabnino za vzdrževanje poročne sobe. Kakor zvenijo tele vrstice neokusno, tako bi bilo še huje, če bi se res sami pripeljali v položaj, ko shirano gospodarstvo ne bo preneslo vzdrževanja lepote, zbrane v Valvasorjevi hiši. Žal se hkrati zavedam, da bi se morali na vse kripnje boriti zoper kulturno, prometno, produkcijsko, kadrovsko in še kakšno osamo, v katero nas je pahnila sodobnost. Predlagani program je tudi eden od načinov tega boja!

Notranost ene od hiš Valvasorjevega kompleksa in njen edini prebivalec.

Zdravo!**Paris, 15. 3. 92**

Delam in diham v mestu umetnosti, v citee internationale des arts, kjer je 300 ateljejev za slikarje, kiparje, pianiste... iz celega sveta, od Avstralije, Amerike, Afrike, Evrope do Amerike, vseh barv kože in navad. Pariz je veliko mesto, galerije ima na vsakem koraku, slikarje pa tudi. Konkurenca je močna, mnenja se krešejo, telo in duh se bogatita, nabirajo se izkušnje in širijo obzorja. Veliko delam in iščem.

TU SE NAUČIŠ GLEDATI
DALEČ NAPREJ, NI ZAVOR,
NI OBČUTKA MAJHVNOSTI.
VSE POZDRAVJAM
Jače

Preden je akademski slikar Jože Marinč odšel na delovni in kdo ve kakšen še izlet v Pariz, nam je obljubil razglednico. Napravil jo je kar sam in jo poslal!

Ivan ponovno v sedlu

Zadnji dan marca je krški Papiroti obiskal Ivan Kramberger. Prišel je naročit cel kup propagandnega gradiva za svojo stranko. Pogovor je tekel predvsem o poslu, zato priče niso znale povedati ničesar o tistem, kar sicer označuje Krambijeve predvolilne shode!

Ivan iz Negove je o svojem tokratnem preboju prepričan. »Predsednik ne bom, v parlament bom pa že prišo in tam jim že pokažem,« pravi. Sodeč po pripravah na četrtkov popoldanski shod v Krškem mu bo to tudi uspelo. Za spomin pa slika z eno izmed komercialistk. Foto: (B. Naglič)

**Republika Slovenija
Občina Krško
Sekretariat za obrambo**

Sekretariat za obrambo občine Krško objavlja na podlagi 7. člena Zakona o vojaški dolžnosti (Ur. l. RS, št. 18/91) splošni

P O Z I V

za vpis v vojaško evidenco nabornikom, rojenim leta 1975

1. Pozivu se morajo odzvati vsi naborniki, rojeni leta 1975 in starejši, ki iz kakršnihkoli vzrokov doslej še niso vpisani v vojaško evidenco in imajo stalno prebivališče na območju občine Krško.

2. V primeru odsotnosti ali bolezni nabornika so prijavo dolžni dati njegovi starši, skrbniki ali delodajalec.

3. V evidenco bomo vpisovali v prostorih Sekretariata za obrambo občine Krško v SREDO, 1., 8. in 22. APRILA 1992 od 8. do 16. ure.

Kdor se temu pozivu ne bo odzval ali bo dal neresnične podatke, bo na podlagi 66. člena Zakona o vojaški dolžnosti predlagan v postopek pri sodniku za prekrške.

Sekretar:
Damjan Lah, i.r.

Prva generacija slovenskih nabornikov

V UČNEM CENTRU CERKLJE

je pričela svoje usposabljanje 1. aprila 1992

Učni center v Cerkljah je z aprilom sprejel svojo prvo generacijo nabornikov, ki je pričela 52-dnevno usposabljanje v slovenski vojski. Pričakal jih je obnovljeni center z osebjem, ki je v borih nekaj mesecih napravilo ogromno. Le tako je namreč možno pojasniti vse, kar smo novinarji videli ob svojem obisku.

Vodstvo centra v Cerkljah ob Krki je namreč posavske novinarje 30. marca povabilo na razgovor in ogled centra ter nam pokazalo obnovljene zgradbe in tiste, ki so ostale take, kot jih je zapustila jugoarmada. Saj je res, da je vojašnica vedno vojašnica, a tistim, ki so v nekdanjih časih imeli opravka v istih stavbah (čeprav samo kot gostje!), je razlika hitro očitna. Če sodimo po tistem, kar so nam gostitelji povedali in kar smo lahko videli na lastne oči, bo tu nastal prej internat za usposabljanje vojske kot vojašnica. Doslej so usposobili štiri objekte: poveljstvo, intendanturo, kjer so tudi stanovanjski prostori in štirje kabineti, ter dve stanovanjski zgradbi z učilnicami. Delavci kolektiva so sami obnovili še skladišče in ga opremili s sredstvi, ki so ostala od prejšnjih gospodarjev. Kuhinja in jedilnica sta bili deležni prenove pred kratkim. Po ostankih sodeč se je jugoarmada pred umikom gostila predvsem s konzervami, a vseeno je ta prostor očitno uporabljala do zadnjega, zato je ostal še kar nepoškodovan. Tudi kuhinjo sedaj pripravljajo za zagon, drži se je še okrepčevalnica (mi smo vprašali: Kje je kantina?), ki pa so jo dali v najem zasebniku. Ob zdravstveni ambulanti imajo tri sobe z desetimi ležišči za lažje bolnike. Če bo potrebna bolnišnična oskrba, jo bodo pacientom zagotovili v civilnih zdravstvenih ustanovah.

Vsak objekt je organizacijska enota, v spalnicah je po 15 ležišč (ni res, da so po štiri, kot je bilo slišati na ulici!), vsaka enota ima učilnico z najnujnejšimi didaktičnimi sredstvi, uporabljali pa bodo tudi letališko vadbišče. Za več trenutno ni bilo sredstev. Obnova vseh šestih centrov v Sloveniji teče sinhrono, ministrstvo za obrambo varčuje, kjer in kolikor le more. Zaradi tega sicer nekatere stvari delajo počasneje, privarčevali pa so doslej toliko, da je pri treh zgradbah ena obnovljena brezplačno. Največ pozornosti pri obnovi so namenili sanitarijam in elektroinstalaciji, saj so bili objekti grajeni v štiridesetih letih. Vse ostalo je le popravljeno! Tako so nam zagotovili gostitelji.

Nove sanitarije in higienske naprave so sodobne, prijetne, funkcionalne. Topla voda bo fantom na voljo kadarkoli in oskrboval jo bo 2.000-litrski grelnik. Seveda si ne domišljamo, da slovenski vojaki ne morejo podleči občutku nekontrolirane množice in se do novih naprav obnašati malomarno. Zato bi morda kazalo odnosu do skupnih sanitarnih naprav posvetiti kako besedo tudi doma, pred njihovim odhodom v učne centre. Dve sobi imata na voljo takšen kompleks umivalnikov, prh in stranišč. So nam pa člani vodstva cerkljanskega centra zatrdili, da se fantje, stara vojska, ki so prišli k njim z usposabljanja v Šentvidu, obnašajo povsem umirjeno in čisto drugače, kot se je vojska nekoč.

Tistim, ki so služili vojsko pred leti, ni treba posebej predstavljati detajlov nekdanje kasarniške umivalnice, intimnosti čučavca, kjer ti je lahko dovolj odločen sosed izmaknil celo kapo z glave...

Naši gostitelji so bili (od leve): Slavko Gerjevič, pooblaščen za stike z javnostjo, načelnik centra Josip Bostič, poveljnik učnega centra Vasilije Maraš, poveljnik 25. območnega štaba TO Ernest Breznikar in načelnik 25. območnega štaba TO Mitja Teropšič. V samem centru je število ljudi minimalno, tako da se bodo že ob vsaki bolniški odsotnosti srečevali z resnimi organizacijskimi problemi! Tudi ostale objekte bodo postopoma obnovili v skladu z možnostmi in potrebami. V enega izmed njih se bo kmalu vselil območni štab TO, zagotoviti pa bo treba tudi bivalne in delovne pogoje za bojno enoto.

Osebe so izbrali na podlagi razpisov, nato so vse poslali na tritedensko dodatno usposabljanje v center Pekre pri Mariboru. Vsaka organizacijska enota ima osemnajst častnikov in podčastnikov, ki so v glavnem iz Brežic in Krškega. Ti bodo ob vojakih ves dan. Ko smo že pri tem: vojake bo ob šestih zjutraj zbujala glasba, sledila bo telovadba, nato zajtrk in usposabljanje. Kosilo bo ob 14. uri, sledili mu bosta dve uri počitka, nato še dve uri popoldanskega pouka, spanje je predvideno ob 22. uri. Skupno 7 do 9 ur pouka dnevno. Približno polovico časa od treh mesecev, kolikor bodo prebili v Cerkljah, bodo porabili za pridobivanje vojaškega znanja, poleg tega bodo deležni tudi splošne izobrazbe, izbirali bodo med svobodnimi aktivnostmi pa tudi ostalega dela ne bo manjkalo. Učno-vzgojnemu osebju bo v strokovno pomoč tudi psiholog. To je le prva stopnja usposabljanja, v kateri bodo vojaške obveznike seznanili z uporabo pehotnega orožja in različnih oblik boja. Med usposabljanjem bodo vojaki v uniformah, za prosti čas in svobodne aktivnosti bodo imeli trenirke. Izhodi bodo v civilnih oblačilih. Ob sredo, petkih, sobotah in nedeljah. Seveda bo treba izhode uskladiti s potrebo po navzočnosti nujnega števila ljudi v centru. Višina žepnine za vojake še ni določena, prva skupina je v Šentvidu prejela po tisočaka na mesec. Tudi po strženju smo povprašali: normalna frizura da, nikakor pa iznakaženje. Frizerji bodo civilni! V treh mesecih bo vsak izmed gojencev imel pravico dva vikenda (od petka popoldne do nedelje zvečer) preživeti doma. Možni bodo tudi obiski: vsak dan med 18. in 21. uro! Starši bodo svoje sinove lahko videli tudi med popoldanskim počitkom, pouka pa naj ne bi motili. V tem obdobju bo poudarek tudi na športni in psihofizični pripravi mladeničev, saj bodo v naslednji (drugi) stopnji odšli v t.i. bojne enote, kakršna je npr. v Novem mestu. Ne bodo pa seveda vsi odšli v Novo mesto, saj je izbor drugostopenjskega usposabljanja odvisen od specialnosti, ki jo bo posamezni vojak imel in za katero se bo moral usposobiti. Prvih 200 novincev bo v Cerklje prišlo iz okoliških občin: Brežice, Krško, Sevnica, Novo mesto, Metlika, Laško, Šmarje pri Jelšah, Šentjur pri Celju... V Cerkljah bo seveda potekal tudi del drugostopenjskega usposabljanja, saj ustanova ne more biti povsem brez stare vojske. Prvo posadko, ki je tu že nastanjena, so dobili iz učnega centra v Šentvidu. Celotno vojaško usposabljanje traja 7 mesecev, predsedstvo Republike Slovenije pa ga lahko za mesec dni skrajša in prva generacija je že bila deležna te ugodnosti.

Skladišče so obnovili delavci z lastnim delom in v njem je tudi nova oprema. Sedaj imajo slovenski teritorialci tudi dovolj čelad, ki jih je med vojno primanjkovalo. Te so iz kevlarja, nekakšne keramične mešanice.

Za nove postelje je zmanjkalo denarja, zato se je ministrstvo potrudilo, da vojakom nabavi vsaj nove, večje, prostornejše kasete!

Knjižnica je še nekoliko ubožna, saj je za nabavo knjig zmanjkalo sredstev. Na police so zložili le zasilni odbirek ostanka prejšnje cerkljanske vojske. Težave so tudi s strokovno literaturo v slovenščini – prostor zanjo je ločen – saj bo treba še ogromno truda in sredstev, preden bo vse prevedeno in natisnjeno.

Vsak objekt ima po dve telefonski napravi, v učilnicah so projekcijske in video naprave, ki so sicer del učnih pripomočkov, vendar se bodo fantje lahko tam zadrževali tudi med odmori.

Eden vitalnejših delov vojašnice je sušilnica za opremo: marsikdo bi se v stari vojski ognil boleznim, če mu ne bi bilo treba vsako jutro ponovno natakiniti nase premočene opreme...

Papiroti se razvija v evropsko podjetje za vrečke

Očitno so v nekdanji krški Papir-konfekciji, ki danes nosi ime Papiroti, ponosni na svoj razvoj. Tako je vsaj izzvenel material, ki so ga pripravili za novinarje, in vse tisto, kar so nam povedali na konferenci, sklicani 2. marca.

Papiroti, vse iz papirja, Krško d.o.o., je od 1. julija 1991 dalje, ko se je izločil iz Vidma, posloval vsak mesec uspešneje. Seveda tudi temu predelovalcu papirja niso bile prihranjene težave razpada jugoslovanskega trga, kamor je Papiroti do pred kratkim prodajal okrog 40 odstotkov svojih izdelkov. Ta izpad so uspešno nadomestili s prodajo na slovenskem trgu, letos pa so se začeli intenzivno usmerjati na izvoz v evropske dežele Italijo, Avstrijo, Nemčijo in Švico, medtem ko se dlje menda že ne izplača zaradi prevoza. Trenutno izvozijo 7,5 odstotka celotne proizvodnje oziroma več kot 50 odstotkov proizvedenih nosilnih vrečk. Zastavili so si nalogo, da bodo mesečno stopnjo izvoza še povečali.

Posebej zanimiv je izvoz v Italijo, kjer s papirnimi vrečkami dosegajo dosti višje cene kot na ostalih evropskih trgih. Ekološko osveščeni Italijani so namreč uvedli davek na plastične vrečke. Slovenci se kljub siceršnji poplavi davkov s tovrstnim še ne moremo pohvaliti!

V Papirotiju so zelo zainteresirani za prodor na nemško tržišče, kjer se jim obeta dolgoročno sodelovanje. Se pa zavedajo, da je boj na konkurenčnem evropskem trgu hud in da nanj pelje pot le preko kakovostnega in ne predragega izdelka. Na nedavnem sejmu papirja, papirne galanterije in druge pisarniške opreme v Frankfurtu je bilo veliko zanimanja predvsem za njihov program nosilnih vrečk. Povečan izvoz v marcu je že posledica uspešnih frankfurtskih dogovorov, od koder so med drugim prinesli spoznanje, da se evropska papirna predelovalna industrija vse bolj usmerja v uporabo recikliranih papirjev. V krški tovarni zagotavljajo, da bo tudi njihova proizvodnja v prihodnje temeljila na recikliranih surovinah.

Seveda se je na tiskovni konferenci razvila debata o prednostih ali pomanjkljivostih plastičnih in papirnatih nosilnih vrečk, a dejstvo je, kot je poudaril eden izmed predstavnikov tovarne, da papirja (surovine) še zdaleč ni tako težko uničiti kot plastiko. Papirnata vrečka svojega lastnika sicer res pogosteje opozori na to, da se bo strgala, kot to stori

plastična, a trgajo se menda vse enako. Vse je odvisno predvsem od kakovosti izdelave.

O načrtih za prihodnje smo izvedeli, da bi v Papirotiju radi nabavili stroj za izdelavo vrečk, ki jih potrebujejo v mlinsko predelovalni industriji. Teh namreč v Sloveniji ne izdeluje nihče in jih je treba uvažati iz Italije. Tudi pri ceni bi menda lahko bili konkurenčni. Problem imajo sedaj le z lastništvom. Njihov stoo-

ni lastnik je bil ob ustanovitvi Videm. Doslej so za 70 milijonov SLT soje vrednosti prenesli na hipoteko k Zavarovalnici Triglav, njihova knjižna vrednost je nekaj čez 4 milijone, tržna pa 10 do 12 milijonov DEM. Noivinarji smo povprašali tudi po denacionalizaciji: menda zahtevkov po vračilu ni in jih ne bo. Država je menda od bratov Rumpret odkupila Valvsorjevo tiskarno, iz katere se je sedanja tovarna razvila.

Še en sindikat v Krškem

Tomšičev sindikat Neodvisnost v Vidmu

Sindikat strokovnih delavcev Neodvisnost je 2. aprila 92 ustanovil svojo podružnico tudi v krškem podjetju Videm. V gradivu, ki so ga objavili sklicatelji, je zapisano, da gre za »sindikalno organizacijo strokovnih delavcev – inženirjev, ekonomistov, tehnikov in drugih strokovnih delavcev – zaposlenih v podjetjih in ustanovah Republike Slovenije. Glede na to, da je SSD prvi tovrstni sindikat na Slovenskem, se vanj lahko včlanijo tudi tisti, ki so včlanjeni v kateri drugi sindikat! Članstvo v SSD je prostovoljno.«

Iz sindikalne centrale Neodvisnosti (iz Ljubljane) je v Videm prispelo pisno obvestilo, da sta za zaupnika tega sindikata v tovarni Videm imenovana gospoda Jože Motore in Martin Zupančič. Imenovana sta bila na seji Konfederacije neodvisnih strokovnih sindikatov (KNSS) v Ljubljani, 26. marca 1992.

Iz sedanje krške občine štiri nove?

Odbor republiške skupščine je pripravil teze za zakon o lokalni samoupravi in model oblikovanja bodočih občin. Nova občina naj bi urejala preskrbo, zdravstveno in socialno oskrbo, šolstvo, komunalne in stanovanjske zadeve. Imela bi svoje izvirne prihodke. Njeni organi naj bi bili svet, razni odbori in župan.

Nova občina naj bi imela eno ali več naselij in okoli 3000 ljudi. Po teh merilih bi iz sedanje krške občine nastale štiri nove: Krško, Senovo, Leskovec in Kostanjevica.

